

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΔΩΔ/ΣΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**

Α Π Ο Σ Π Α Σ Μ Α

Εκ του πρακτικού της αριθ. 29ης τακτικής συνεδριάσεως του Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Καλυμνίων.
ΑΡ.ΑΠΟΦ. 159/2024

ΘΕΜΑ: Έγκριση Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Καλυμνίων 2024 - 2028 - Έγκριση των ενεργειών και διαδικασιών κατάρτισής .

Στην Κάλυμνο, σήμερα 10/12/2024 ημέρα Τρίτη και ώρα 18:30, το ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ συνήλθε σε τακτική δημόσια συνεδρίαση **στην αίθουσα συνεδριάσεων του Δημοτικού Μεγάρου, κατόπιν της με αριθμ. πρωτ.: 27587/5.12.2024** πρόσκλησης του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου κ. Μαραγκού Δημητρίου, που δημοσιεύθηκε στον ειδικό χώρο ανακοινώσεων και κοινοποιήθηκε νομότυπα σε όλους τους Δημ. Συμβούλους με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, καθώς και στον Δήμαρχο κ. Μαστροκούκο Ιωάννη, ο οποίος προσήλθε και παρίστατο σ' αυτή, σύμφωνα με τις παρ. 1,2 & 4 άρθρο 67 ν.3852/10, όπως αντικαταστάθηκαν από το άρθρο 6 του ν.5056/23), καθώς και:

- την αριθμ. 375/απ 39167/02.06.2022 εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών με θέμα «Λειτουργία Δημοτικού Συμβουλίου». (ΥΠ.ΕΣ. εγκ.488/35496/25.04.2023)
- την αριθμ. 1237/94548/06.11.2023 εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών με θέμα: «Γνωστοποίηση διατάξεων του ν. 5056/2023 (Α'163) για την αναμόρφωση του συστήματος διακυβέρνησης των δήμων και την κατάργηση των δημοτικών ν.π.δ.δ.»
- την αριθμ. 488/35496/25.04.2023 εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών με θέμα: «Τρόποι σύγκλησης των συλλογικών οργάνων των δήμων Άρθρο 11 του ν. 5043/2023 (Α' 91)»,

Διαπιστώθηκε ότι υφίσταται νόμιμη απαρτία, δεδομένου ότι επί συνόλου 25 μελών βρέθηκαν παρόντα τα παρακάτω μέλη (19):

ΠΑΡΟΝΤΕΣ

1. Μαραγκός Δημήτριος	9. Λελέκης Μιχαήλ
2. Μαύρου Καλλιόπη	10. Μαγκάκης Ιωάννης
3. Δίκαιος Βασίλειος	11. Μακαρούνας Ευθύμιος
4. Θεοφιλίδης Ιωάννης	12. Μαύρος Γεώργιος
5. Καμπουράκης Μιχαήλ	13. Μουσελλής Βασίλειος
6. Καναβούρη Χρυσοβαλάντη	14. Πλάτσης Μιχαήλ
7. Κουτούζη Vogelzang Καλλιόπη	15. Σφουγγαριστός Χαράλαμπος
8. Κουτούζης Σταμάτιος	16. Τρικοίλης Αναστάσιος

17. Χαλίκος Πανορμίτης
18. Χούλης Γεώργιος

19. Χούλλης Σακελλάριος

ΑΠΟΝΤΕΣ

1. Αλαχούζος Ιωάννης Χρυσόστομος	4. Ζωίδης Παντελής
2. Γαλουζής Ιωάννης	5. Ρήγας Μικές
3. Διακομιχάλης Δημήτριος	6. Ψαράς Γεώργιος

Οι οποίοι δεν προσήλθαν αν και έχουν νόμιμα προσκληθεί.

Τα πρακτικά τηρήθηκαν από τον ειδικό γραμματέα του Δήμου Καλυμνίων κύριο Κουνενάκη Νικόλαο.

Μετά από τα παραπάνω ο κ. Πρόεδρος, εισηγούμενος το 8ο θέμα εντός ημερήσιας διάταξης εξέθεσε στα μέλη ότι σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 266 του Ν.3852/2010 όπως αντικαταστάθηκε από την παρ.1 του άρθρου 175 του Ν.4555/18:

"Για το μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό των δήμων, εκπονείται Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το οποίο εξειδικεύεται κατ' έτος σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης.

Το τεχνικό πρόγραμμα αποτελεί μέρος του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης και επισυνάπτεται σε αυτό, ως παράρτημα.

Για την ψήφιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού εκάστου έτους, απαιτείται η κατάρτιση τεχνικού προγράμματος για το έτος αυτό. Ο ετήσιος προϋπολογισμός εκάστου έτους, καθώς και το ετήσιο τεχνικό πρόγραμμα, πρέπει να εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις και τις παραδοχές του αντίστοιχου Ετήσιου Προγράμματος Δράσης, καθώς και με το Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Ειδικά για την ψήφιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού και του τεχνικού προγράμματος του πρώτου έτους κάθε δημοτικής περιόδου, δεν απαιτείται να έχει προηγηθεί η κατάρτιση και έγκριση Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος και Ετήσιου Προγράμματος Δράσης. Για το πρώτο έτος κάθε δημοτικής περιόδου, ο αντίστοιχος ετήσιος προϋπολογισμός και το αντίστοιχο τεχνικό πρόγραμμα λογίζονται ως προσχέδιο του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης, μέχρι την κατάρτιση και έγκριση αυτού. Το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης του πρώτου έτους της δημοτικής περιόδου οριστικοποιείται με την κατάρτιση και έγκριση του Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομίας και Ανάπτυξης, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής του άρθρου 266Α, ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα που αφορούν το περιεχόμενο, τη δομή, τις προδιαγραφές ανά κατηγορία δήμων, σύμφωνα με το άρθρο 2Α, τη διαδικασία κατάρτισης, έγκρισης, αξιολόγησης και παρακολούθησης εφαρμογής των Τετραετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των δήμων, τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα, για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής."

Σύμφωνα με την παρ.1Α του άρθρου 266 του Ν.3852/2010 όπως προστέθηκε από την παρ. 2 του άρθρου 175 του Ν. 4555/18:

"Σκοπός των τετραετών επιχειρησιακών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α. α' βαθμού είναι η προώθηση της εφαρμογής του θεσμοθετημένου χωρικού σχεδιασμού και η παρακολούθηση υλοποίησης του αναπτυξιακού σχεδιασμού στο τοπικό επίπεδο, καθώς και η συμβολή στην ανατροφοδότηση και προσαρμογή του σχεδιασμού, στο πλαίσιο των υφιστάμενων κάθε φορά συνθηκών. Τα Τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα έχουν ενιαία δομή και συγκρότηση, που διέπει το σύνολο των διοικητικών και γεωγραφικών

υποενοτήτων του Δήμου και περιλαμβάνουν: α) στρατηγικές επιλογές, β) επιχειρησιακό σχέδιο και γ) δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Για την κατάρτισή τους, λαμβάνονται απαραίτητα υπόψη οι κατευθύνσεις του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, η μακροπεριφερειακή και διαπεριφερειακή στρατηγική, οι προτεραιότητες που απορρέουν από θεσμοθετημένα χρηματοδοτικά μέσα, καθώς και άλλα γενικά ή ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα, πολιτικές και στρατηγικές που επηρεάζουν τη διάρθρωση και ανάπτυξη του χώρου του δήμου, ενώ απαιτείται εναρμόνιση με τον υφιστάμενο θεσμοθετημένο χωρικό σχεδιασμό εθνικού, περιφερειακού επιπέδου και συμβατότητα με το θεσμοθετημένο σχεδιασμό τοπικού επιπέδου.

Κατά την κατάρτιση και υλοποίησή τους, αξιοποιούνται όλες οι διαθέσιμες μορφές δημοσιοποίησης και δημόσιας διαβούλευσης, με σκοπό την ενίσχυση της διαφάνειας και της συμμετοχής. Τα Τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα αποτυπώνονται σε ηλεκτρονική μορφή και τα γεωχωρικά τους δεδομένα δημιουργούνται και διατίθενται ελεύθερα και διαδικτυακά σε ψηφιακή μορφή σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του ν. 3882/2010 και του ν. 4305/2014."

Σύμφωνα με τις παρ.5 έως 9 του άρθρου 2 του Π.Δ. 185/2007 (ΦΕΚ 221/12.09.2007 τεύχος Α') όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 2 του Π.Δ.89/2011 (ΦΕΚ 213/29.09.2011 τεύχος Α') ορίζονται τα εξής:

"5. Οι υπηρεσίες του δήμου και των νομικών προσώπων του, αφού λάβουν υπόψη τους το εγκεκριμένο κείμενο στρατηγικού σχεδιασμού, το οποίο αποτελεί προπαρασκευαστική πράξη της διαδικασίας κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος, προτείνουν, με γραπτή εισήγηση τους, κατ' αντιστοιχία προς τους άξονες και τα μέτρα του στρατηγικού σχεδίου, τους στόχους της κάθε υπηρεσίας για την επόμενη περίοδο και τις δράσεις για την επίτευξη των στόχων αυτών, ιεραρχημένες κατά σειρά προτεραιότητας.

6. Το διοικητικό συμβούλιο του κάθε Νομικού Προσώπου του Δήμου, εντός μιας (1) εβδομάδας από την εισήγηση των υπηρεσιών του, λαμβάνει απόφαση για τους στόχους και τις δράσεις που το αφορούν.

7. Η αρμόδια, κατά τις οργανικές διατάξεις κάθε δήμου, υπηρεσία επί θεμάτων προγραμματισμού επεξεργάζεται τις προτάσεις των υπηρεσιών, των συμβουλίων των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων του δήμου, τις αποφάσεις των νομικών προσώπων του δήμου και τις προτάσεις που προέκυψαν από τη διαδικασία διαβούλευσης και συντάσσει το σχέδιο του επιχειρησιακού προγράμματος, το οποίο υποβάλλει στην εκτελεστική επιτροπή.

8. Η εκτελεστική επιτροπή εισηγείται το σχέδιο επιχειρησιακού προγράμματος στο δημοτικό συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση, επισυνάπτοντας τις αποφάσεις των διοικητικών συμβουλίων των νομικών προσώπων του δήμου.

9. Το εγκεκριμένο επιχειρησιακό πρόγραμμα, μετά τον έλεγχο νομιμότητας για την τήρηση της διαδικασίας κατάρτισης του από την Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ (άρθρο 214 ν.3852/2010), καταχωρίζεται στην ιστοσελίδα του δήμου και δημοσιοποιείται με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο"

Σύμφωνα με το άρθρο 9 του Ν.4623/19:

"Η συζήτηση και η ψήφιση του επιχειρησιακού προγράμματος των δήμων και των περιφερειών πραγματοποιούνται σύμφωνα με το σχέδιο της εκτελεστικής επιτροπής και τις τυχόν εναλλακτικές προτάσεις επιχειρησιακού προγράμματος που συντάσσονται και κατατίθενται από τους επικεφαλής των παρατάξεων. Οι τυχόν εναλλακτικές προτάσεις συνοδεύονται από εισήγηση των αρμοδίων υπηρεσιών. Κατά τη σύνταξη των προτάσεων από τις ενδιαφερόμενες παρατάξεις, οι αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου παρέχουν κάθε

σχετικό στοιχείο. Η πρόταση που συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του συμβουλίου συνιστά και το εγκεκριμένο επιχειρησιακό πρόγραμμα. Αν καμία πρόταση δεν συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του συμβουλίου, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται μεταξύ των δύο πρώτων σε ψήφους προτάσεων και θεωρείται εγκεκριμένη η πρόταση που λαμβάνει τις περισσότερες ψήφους επί των παρόντων."

Η υπηρεσία προγραμματισμού του Δήμου Καλυμνίων λαμβάνοντας υπόψη τις προτάσεις των υπηρεσιών, ου δήμου, τις αποφάσεις του νομικού προσώπου του δήμου και τις προτάσεις που προέκυψαν από τη διαδικασία διαβούλευσης, συνέταξε σχέδιο του επιχειρησιακού προγράμματος το οποίο υπέβαλε στην δημοτική επιτροπή με το υπ' αριθ. 25864/08-11-2024 έγγραφό της.

Η Δημοτική Επιτροπή με την υπ' αριθ. 322/2024 απόφασή της εισηγήθηκε προς το Δημοτικό Συμβούλιο το Επιχειρησιακό πρόγραμμα του Δήμου Καλυμνίων.

Το σχέδιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος παρέθεσε στο Σώμα ο Ειδικός Σύμβουλος του Δημάρχου κ. Τσουγκράνης Μιχαήλ, ο οποίος ήταν υπεύθυνος για την κατάρτισή του.

Έπειτα ο Πρόεδρος πρόσθεσε ότι με ευθύνη του Δημάρχου συντάχθηκε η υπ' αριθμ. πρωτ. 26732/22-11-2024 έκθεση σχετικά με τις διαδικασίες κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Καλυμνίων,

Κατόπιν των ανωτέρω ο Πρόεδρος πήρε τον λόγο και κάλεσε το Δημοτικό Συμβούλιο να ψηφίσει αρχικά για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Καλυμνίων σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 322/2024 απόφαση της Δημοτικής Επιτροπής και εν συνεχεία την έκθεση περί διαδικασιών κατάρτισής του.

Ακολούθησε διαλογική συζήτηση μεταξύ των μελών του Δημοτικού Συμβουλίου των οποίων οι απόψεις και τοποθετήσεις τους αναλυτικά είναι καταγεγραμμένες στα πρακτικά της συνεδρίασης.

Κατόπιν, ο Πρόεδρος πήρε τον λόγο και αφού κήρυξε την περαίωση της πιο πάνω διαδικασίας κάλεσε το Σώμα να αποφασίσει σχετικά, προτείνοντας την αποδοχή της ανωτέρω εισήγησης της υπηρεσίας.

Το Δημοτικό Συμβούλιο αφού άκουσε την εισήγηση του προέδρου και είδε

1. Την παρ.1 του άρθρου 266 του Ν.3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ.1 του άρθρου 175 του Ν.4555/18.
2. Την παρ.1Α του άρθρου 266 του Ν.3852/10, όπως προστέθηκε από την παρ. 2 του άρθρου 175 του Ν. 4555/18.
3. Το άρθρο της υπ' αριθμ. 41179/23.10.2014 (ΦΕΚ 2970/04.11.2014 τεύχος Β') απόφασης του ΥΠ.ΕΣ.
4. Τις διατάξεις των άρθρων 65 & 67 του Ν.3852/10 όπως αντικαταστάθηκαν από το άρθρο 6 του ν.5056/23.
5. Τις διατάξεις του Π.Δ. 185/07 (ΦΕΚ 221/12.09.2007 τεύχος Α') όπως τροποποιήθηκαν με το Π.Δ. 89/2011 (ΦΕΚ 213/29.09.2011 τεύχος Α').
6. Την υπ' αριθ. 322/2024 απόφαση-εισήγηση της Δημοτικής Επιτροπής .

7. Το σχέδιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος το οποίο συνέταξε η υπηρεσία προγραμματισμού σε συνεργασία με τον Ειδικό Σύμβουλο κ. Τσουγκράνη, έπειτα από τις προτάσεις των υπηρεσιών του δήμου, τις αποφάσεις του νομικού προσώπου του δήμου και τις προτάσεις που προέκυψαν από τη διαδικασία διαβούλευσης.
8. Το κείμενο της έκθεσης σχετικά με τις διαδικασίες κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Καλυμνίων.
9. Την εισήγηση του κ. Τσουγκράνη.
10. Τις απόψεις των Δημοτικών Συμβούλων που εκφράστηκαν κατά τη διαλογική συζήτηση και την ευρεία ανταλλαγή τους.
11. Την πρόταση του Προέδρου.

Και έπειτα από διαλογική συζήτηση επί της ανωτέρω πρότασης προέβη σε ψηφοφορία.

Αποφασίζει Ομόφωνα,

(Με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του Δημοτικού Συμβουλίου)

1. Ψηφίζει το επιχειρησιακό πρόγραμμα ετών 2024 – 2028 του Δήμου Καλυμνίων ως ακολούθως:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ**

2024-2028

Β Φάση

Επιχειρησιακός Σχεδιασμός

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2024

Περιεχόμενα

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή	6
1.1 Θεσμικό πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων	6
1.2 Σκοπός επιχειρησιακού προγράμματος Δήμου Καλυμνίων.....	6
1.2.1 Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης.....	7
1.2.2 Εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου ως οργανισμού.....	7
1.2.3 Ανάπτυξη των συνεργασιών του Δήμου.....	8
1.3 Χαρακτηριστικά επιχειρησιακού προγράμματος Δήμου Καλυμνίων..	8
1.4 Περιεχόμενο και διάρθρωση του προγράμματος	10
1.5 Μεθοδολογική προσέγγιση	11
Κεφάλαιο 2. Συνοπτική περιγραφή – Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της γενικής περιοχής του Δήμου	13
2.1 Η Γενική εικόνα της περιοχής του Δήμου και του Δήμου ως Οργανισμού. 13	
2.1.1 Ιστορική Αναδρομή	13
2.1.2 Η θέση του Δήμου	14
2.1.3 Αλληλεξάρτηση με γειτονικούς ΟΤΑ.....	14
2.1.4 Έκταση και Πληθυσμός.....	14
2.1.5 Βασικά Πληθυσμιακά Χαρακτηριστικά – Αξιολόγηση Δημογραφικής κατάστασης	15
2.1.6 Ιστορικό Συνένωσης	19
2.1.7 Διοικητικές Μεταβολές Δήμου Καλύμνου	19
2.1.8 Έδρα του Δήμου	21
2.1.9 Αριθμός και Ονομασία Δημοτικών Ενοτήτων.....	22
2.2 Περιβάλλον και ποιότητα ζωής.....	23
2.2.1 Καταγραφή Φυσικού Συστήματος.....	23
2.2.2 Πολεοδομία-Χωροταξία-Περιβάλλον.....	26
2.2.3 Τεχνικές – Μεταφορικές Υποδομές.....	32
2.2.4 Ανάλυση SWOT: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής	39
2.3 Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός .41	
2.3.1 Υποδομές Υγείας και Κοινωνική Υποδομή.....	41
2.3.2 Πολιτισμός- Αθλητισμός	45
2.4 Τοπική Οικονομία και Απασχόληση.....	59
2.4.1 Απασχόληση	59
2.4.2 Πρωτογενής Τομέας Παραγωγής.....	62
2.4.3 Δευτερογενής Τομέας Παραγωγής	72
2.4.4 Τριτογενής Τομέας Παραγωγής.....	72
2.4.5 Ανάλυση SWOT: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση	72
Κεφάλαιο 3. Ανάλυση και αξιολόγηση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Καλυμνίων	76
3.1 Τροποποιήσεις Θεσμικού πλαισίου Ο.Τ.Α	76
3.1.1 Εφαρμογή του «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ» στο Δήμο Καλύμνου	76
3.2 Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Καλυμνίων (ΟΕΥ) 77	
3.3 Προσωπικό Δήμου	77
3.4 Επιτροπές του Δήμου	83
3.5 Συστήματα διαχείρισης και λειτουργίας	83

3.6	Συνεργασίες.....	84
3.6.1	Προγραμματική Σύμβαση του Δήμου Καλύμνου με ΟΑΕΔ	84
3.6.2	Επιχορηγήσεις Συλλόγων και Σωματείων	84
3.6.3	Αδελφοποιήσεις – Ευρωπαϊκές και Διεθνικές Συνεργασίες – Κοινοτικά προγράμματα και κοινοτικές Πρωτοβουλίες του Δήμου Καλυμνίων	84
3.6.4	Συνεργασίες με ιδιώτες	84
3.7	Οικονομικά του Δήμου Καλυμνίων	84
3.7.1	Εισαγωγή.....	84
3.7.2	Απεικόνιση εσόδων και εξόδων παρελθόντων ετών	85
3.7.3	Επιλεγμένα συμπεράσματα.....	87
3.8	Δημοτική περιουσία	88
3.9	Νομικά πρόσωπα Δήμου	90
3.9.1	Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου.....	90
3.9.2	Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου	96
Κεφάλαιο 4. Η στρατηγική του Δήμου Καλυμνίων για την περίοδο 2024-2028		99
4.1	Ανάλυση κατάστασης - Πόροι χρηματοδότησης	99
4.2	Συνεργασία με όμορους Δήμους και την Περιφέρεια.....	99
4.3	Στρατηγικός σχεδιασμός του Δήμου Καλυμνίων	100
Κεφάλαιο 5. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2024-2028		109
5.1	Γενικά.....	109
5.2	Μεθοδολογία και Παραδοχές.....	109
5.3	Αναπτυξιακό και χρηματοδοτικό πλαίσιο.....	109
5.4	Ενδεικτική λίστα δράσεων	111
5.5	Παρακολούθηση και αξιολόγηση	112
5.5.1	Γενικά στοιχεία	112
5.5.2	Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης.....	112
Κεφάλαιο 6. Βιβλιογραφία - Πηγές		122
Παράρτημα 1 – Ενδεικτική λίστα δράσεων		123

Λίστα Πινάκων

Πίνακας 1: Εκτάσεις νησιών	15
Πίνακας 2: Λόγοι μετανάστευσης (Πηγή : Έρευνα εργατικού δυναμικού Δ. Καλυμνίων από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών το έτος 2000.)	16
Πίνακας 3: Πολιτισμική και θρησκευτική ταυτότητα των ξένων μονίμων κατοίκων της Καλύμνου (Πηγή : Έρευνα ΕΚΚΕ το έτος 2000, για την περιοχή του νομού Δωδεκανήσου)	16
Πίνακας 4: Σύνθεση πληθυσμού (Φύλο και Ηλικία)	17
Πίνακας 5: Άτομα ηλικίας 10 ετών και άνω κατά επίπεδο εκπαίδευσης (Πηγή: ΕΣΥΕ – Απογραφή)	18
Πίνακας 6: Ποσοστό εγκατάλειψης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης (Πηγή: Έρευνα ΕΚΚΕ το έτος 2000, για την περιοχή του νομού Δωδεκανήσου)	18
Πίνακας 7: Δείκτες αγοράς εργασίας του συνολικού πληθυσμού (15-64 ετών) στην Κάλυμνο (Πηγή : Έρευνα του ΕΚΚΕ το έτος 2011, για το νομό Δωδεκανήσου.)	19
Πίνακας 8: Λίστα δεξαμενών ύδατος	33
Πίνακας 9: Παραγόμενη ποσότητα απορριμμάτων κατά την 1η περίοδο	35
Πίνακας 10: Ποσότητες απορριμμάτων κατά τις τρεις χρονικές περιόδους και η συμμετοχή του μόνιμου και εποχικού πληθυσμού	36
Πίνακας 11: Δραστηριότητες καθαριότητας και ανακύκλωσης	37
Πίνακας 12: Διαθέσιμος εξοπλισμός για υλοποίηση δράσεων καθαριότητας και ανακύκλωσης	38
Πίνακας 13: Ανάλυση SWOT: Περιβάλλον και ποιότητας ζωής	40
Πίνακας 14: Προτεραιότητες στις υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας (Πηγή : Έρευνα ΕΚΚΕ το έτος 2000, για την περιοχή του νομού Δωδεκανήσου)	42
Πίνακας 15: Ανάλυση SWOT: Πολιτισμός - Αθλητισμός	59
Πίνακας 16: Δείκτες αγοράς εργασίας του συνολικού πληθυσμού (15-64 ετών) στην Κάλυμνο	61
Πίνακας 17: Χρήσεις γης (Πηγή: Ελ. Στατ. - Χρήσεις γης 1999-2000)	62
Πίνακας 18: Κατηγορίες καλλιεργειών (Πηγή: Ετήσιο γεωργικό δελτίο 2009 Ελ. Στατ.)	62
Πίνακας 19: Αναλυτική διάρθρωση καλλιεργειών - Μέρος 1 (Πηγή: Ετήσιο γεωργικό δελτίο 2009 Ελ. Στατ.)	63
Πίνακας 20: Αναλυτική διάρθρωση καλλιεργειών - Μέρος 2 (Πηγή: Ετήσιο γεωργικό δελτίο 2009 Ελ. Στατ.)	64
Πίνακας 21: Διάρθρωση ζωικού πληθυσμού (Πηγή: Ετήσιο στατιστικό δελτίο 2009 Ελ. Στατ.)	66
Πίνακας 22: Διάρθρωση εκμεταλλεύσεων (Πηγή: Μητρώο Κτηνιατρικής 2012)	66
Πίνακας 23: Μελισσοκομικές Εκμεταλλεύσεις (Πηγή: Τμ. Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής Δ/σης Αγροτικής Οικονομίας)	68

Πίνακας 24: Αριθμός σκαφών, κατηγορίες αλιείας και είδη αλιευτικών εργαλείων (Πηγή: Τμ. Αλιείας Π.Ε. Καλύμνου 2013)	71
Πίνακας 25: Παραγωγή ιχθυοκαλλιεργητικών μονάδων περιφερειακής ενότητας Καλύμνου-Έτος 2013 (Πηγή: Τμ. Αλιείας Π.Ε. Καλύμνου 2013).....	71
Πίνακας 26: Αλιευτικά καταφύγια (θέση, αριθμός και χωρητικότητα)	72
Πίνακας 27: Ανάλυση SWOT: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση	73
Πίνακας 28: Μόνιμοι ΠΕ	77
Πίνακας 29: Μόνιμοι ΤΕ.....	78
Πίνακας 30: Μόνιμοι ΔΕ	79
Πίνακας 31: Μόνιμοι ΥΕ.....	79
Πίνακας 32: ΙΔΑΧ ΠΕ	80
Πίνακας 33: ΙΔΑΧ ΤΕ	80
Πίνακας 34: ΙΔΑΧ ΔΕ	80
Πίνακας 35: ΙΔΑΧ ΥΕ.....	81
Πίνακας 36: ΙΔΟΧ ΠΕ	81
Πίνακας 37: ΙΔΟΧ ΤΕ	81
Πίνακας 38: ΙΔΟΧ ΔΕ	82
Πίνακας 39: ΙΔΟΧ ΥΕ	82
Πίνακας 40: Οικονομικά στοιχεία Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου για τα έτη 2021-2023	92
Πίνακας 41: Ετήσιος οικονομικός πίνακας απολογισμού Ενιαίας Σχολικής Επιτροπής πρωτοβάθμιας, για το έτος 2023.....	95
Πίνακας 42: Στρατηγικός Σχεδιασμός Δήμου Καλυμνίων 2024-2028	107

Λίστα εικόνων

Εικόνα 1: Πληθυσμός Περιφερειακής Ενότητας Καλύμνου, ανά φύλο (απογραφή 2021 – σύγκριση με απογραφή 2011)	17
Εικόνα 2-2: Εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων	34
Εικόνα 4: Έσοδα και Δαπάνες τελ. τριετίας (όπου Ν το έτος 2024).....	87

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή

1.1 Θεσμικό πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Με τα άρθρα 203-207 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006), θεσπίστηκε για πρώτη φορά η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. .

Με το άρθρο 266 Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα «Καλλικράτης») επιβεβαιώνεται η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους Ο.Τ.Α. α βαθμού.

Με το άρθρο 175 Ν. 4555/2018 (Πρόγραμμα «Κλεισθένης Ι»), γίνονται τροποποιήσεις αναφορικά με ζητήματα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους Ο.Τ.Α. α βαθμού.

Με άρθρα των Ν. 4623/19 και Ν. 4555/18 ρυθμίζονται διάφορα ζητήματα που αφορούν σε Επιχειρησιακά Προγράμματα Δήμων κλπ.

Με άρθρα του Ν. 5056/23, ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν σε επιτροπές του Δήμου κλπ.

Το Υπουργείο Εσωτερικών (ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α) με σχετικές υπουργικές αποφάσεις και εγκυκλίους που εξέδωσε έδωσε κατευθύνσεις στους ΟΤΑ α βαθμού για την κατάρτιση των Ε.Π., όπως με:

1. την Υπουργική Απόφαση 18183, ΦΕΚ 534, Β, 13/4/2007 στην οποία καθορίστηκε η δομή και το περιεχόμενο των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α.
2. την αρ. 45/58939/25-10-2006 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών για το σκοπό, τη διάρθρωση και τους στόχους των Ε.Π.
3. την αρ. 66/50837/14-9-2007 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών, σχετικά με τις διαδικασίες κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ α βαθμού
4. το Προεδρικό Διάταγμα 185/2007 «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού» με το οποίο καθορίστηκε η διαδικασία κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων.
5. την Υπουργική Απόφαση 5694/3-2-2011 σύμφωνα με την οποία τροποποιείται η ΥΑ 18183/13-4-2007

Οι προηγούμενες θεσμικές ρυθμίσεις αποσκοπούν στην εισαγωγή μόνιμων εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού στους ΟΤΑ. Στόχος είναι η διαδικασία του προγραμματισμού, της παρακολούθησης και της μέτρησης των αποτελεσμάτων των δράσεων των Ο.Τ.Α., να αποτελέσει μια σταθερή εσωτερική λειτουργία, στην οποία θα συμμετέχει σε όλες τις φάσεις, με συγκεκριμένο ρόλο, το ανθρώπινο δυναμικό τους.

1.2 Σκοπός επιχειρησιακού προγράμματος Δήμου Καλυμνίων

Σκοπός των πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Δήμων είναι η προώθηση της Δημοτικής και της εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε τοπικό και εθνικό επίπεδο και τις νέες αρμοδιότητες που ορίζει το Πρόγραμμα Καλλικράτης.

1.2.1 Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα κατά κύριο λόγο θα προσδιορίζει τις **νέες δραστηριότητες** που θα πρέπει να εκτελέσει ο Δήμος στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων του, με απώτερους σκοπούς :

α] την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής και τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής, με παρεμβάσεις στους τομείς (ενδεικτικά):

- Της προστασίας και της αειφόρου διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος
- Της βελτίωσης και διαχείρισης του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος
- Των τεχνικών υποδομών και των δικτύων εξυπηρέτησης

β] τη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων της περιοχής του, με παρεμβάσεις στους τομείς (ενδεικτικά):

- Της Κοινωνικής Πολιτικής και της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης
- Της Υγείας
- Της Παιδείας / Δια βίου μάθησης/ Πολιτισμού / Αθλητισμού
- Της Ισότητας των Φύλων και των Ευκαιριών

γ] τη βελτίωση της τοπικής οικονομίας και απασχόλησης, με παρεμβάσεις στους τομείς (ενδεικτικά):

- Των οικονομικών και παραγωγικών δραστηριοτήτων
- Της απασχόλησης

δ) την εναρμόνιση με στόχους της Εθνικής Ψηφιακής Στρατηγικής, με σκοπό τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη σύνδεση της Ψηφιακής Διακυβέρνησης με γενικότερα ζητήματα που άπτονται της ποιότητας ζωής των πολιτών, όπως η εκπαίδευση, η υγεία και η καινοτομία.

1.2.2 Εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου ως οργανισμού

Εκτός από τις δράσεις για την προώθηση της Δημοτικής και τοπικής ανάπτυξης το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνει δράσεις για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου ως δημόσιου οργανισμού (ως φορέα παροχής συλλογικών αγαθών και υπηρεσιών αλλά και ως θεσμού διασφάλισης της υλοποίησης πολιτικών σε περιφερειακό επίπεδο, σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών), με σκοπούς τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της νομιμοποίησης της λειτουργίας της. Ειδικότερα οι σχετικές δράσεις αποσκοπούν :

- Στον εκσυγχρονισμό και αναβάθμιση των υπηρεσιών και της εξυπηρέτησης των δημοτών ή/και των επισκεπτών του νησιού μας αλλά και των επιχειρήσεων.
- στη βελτίωση της παραγωγικής ικανότητας των υπηρεσιών της, της ανάπτυξης του υφιστάμενου προσωπικού, της μηχανοργάνωσης, της

προμήθειας εξοπλισμού και της εξασφάλισης γης και κτιριακών εγκαταστάσεων

- στη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου, μέσω του μεσοπρόθεσμου οικονομικού προγραμματισμού, της παρακολούθησης του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών και της ορθολογικότερης οικονομικής διαχείρισης
- στη βελτίωση της επικοινωνίας και της σχέσης πολίτη-Δήμου, με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων που στοχεύουν στην ενδυνάμωση της διαφάνειας των δημόσιων διαδικασιών και την ενίσχυση της ενεργούς συμμετοχής των πολιτών στα κοινά (Συμμετοχική Διακυβέρνηση).

1.2.3 *Ανάπτυξη των συνεργασιών του Δήμου*

Ο ρόλος του Δήμου, πλέον των οριοθετημένων από το θεσμικό πλαίσιο αρμοδιοτήτες, είναι να μεριμνά για τη συνολική ευημερία της περιοχής του. Η διοίκηση γίνεται αντιληπτή όχι μόνο ως διοίκηση για τη παροχή ορισμένων πάγιων υπηρεσιών του Δήμου, αλλά ως μέριμνα για το σύνολο των τοπικών υποθέσεων. Σ' αυτή την κατεύθυνση το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου θα πρέπει να επισημαίνει τη συμβολή που μπορούν να έχουν στην ανάπτυξή του Δήμου:

- Οι τοπικοί κοινωνικοί και οικονομικοί φορείς (ιδιωτικές επιχειρήσεις, σύλλογοι και μη κυβερνητικές οργανώσεις)
- Οι γειτονικοί όμοροι Δήμοι
- Οι λοιποί φορείς του πολιτικο-διοικητικού συστήματος της χώρας (Κεντρικοί φορείς και Περιφέρεια)

Επομένως, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα εκτός από τις υπηρεσίες, τα έργα και τις ρυθμίσεις για τα οποία είναι αρμόδιος ο Δήμος, είναι δυνατό να εντοπίζει δραστηριότητες που ανήκουν στην αρμοδιότητα άλλων φορέων και να προσδιορίζει τις αναγκαίες ενέργειες συνεργασίας και συντονισμού με αυτούς.

Το πρόγραμμα εκτός των άλλων στοχεύει επίσης, στην αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας του Δήμου με φορείς του ιδιωτικού, δημόσιου και κοινωνικού τομέα, σε τοπικό, διαπεριφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, για τη συντονισμένη προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την από κοινού παροχή υπηρεσιών ή υλοποίηση δράσεων και συμφωνιών.

Επίσης το επιχειρησιακό πρόγραμμα του Δήμου στοχεύει στην υποστήριξη δράσεων συν-δημιουργίας με την συνεργασία της τοπικής κοινότητας, των επιχειρήσεων και του Δήμου ενώ ακολουθώντας το υγιές μοντέλο συνεργασίας μεταξύ ερευνητικών ιδρυμάτων, ιδιωτικών νεοφυών και μη επιχειρήσεων αλλά και δημοσίου τομέα δρα ως γέφυρα για τη δημιουργία ενός υγιούς αναπτυξιακού οικοσυστήματος.

1.3 *Χαρακτηριστικά επιχειρησιακού προγράμματος Δήμου Καλυμνίων*

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου αποτελεί εργαλείο για την άσκηση του αναπτυξιακού του ρόλου, με τα εξής χαρακτηριστικά:

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Καλυμνίων συνιστά ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής και οργανωτικής - λειτουργικής ανάπτυξης για την περίοδο 2024-2028, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Ειδικότερα, αποτελεί ένα **πλαίσιο στρατηγικών στόχων και προτεραιοτήτων** που εξειδικεύονται σε δράσεις με ορίζοντα πενταετίας, για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την αναβάθμιση της οργάνωσης των υπηρεσιών του Δήμου. Με άλλα λόγια το επιχειρησιακό πρόγραμμα αφορά όχι μόνον στις υποδομές και τις τοπικές επενδύσεις στην περιοχή της Καλύμνου, αλλά και στη βελτίωση της υφιστάμενης οργάνωσης και λειτουργίας του ίδιου του Δήμου, ως φορέα τοπικής αυτοδιοίκησης, στο πλαίσιο του γενικότερου περιβάλλοντος στο οποίο δρα, μεριμνώντας για τη βελτίωση της διαβίωσης των δημοτών και επισκεπτών και την παροχή ποιοτικότερων υπηρεσιών.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα στηρίζεται και εκφράζει τα δεδομένα της περιόδου που συντάχθηκε. Η κύρια του δομή και τα βασικά έργα παραμένουν αναλλοίωτα σε όλη τη διάρκεια της περιόδου 2024-2028, πολλά όμως στοιχεία μεταβάλλονται (για αντικειμενικούς λόγους) με την πάροδο του χρόνου και οδηγούν στην ανάγκη εναρμόνισης, προσαρμογών και επικαιροποιήσεων του. Η δυνατότητα αυτή υπάρχει καθώς σύμφωνα με το άρθρο 4 του Προεδρικού Διατάγματος 185 (ΦΕΚ Α 2210/2007) *«το επιχειρησιακό πρόγραμμα εξειδικεύεται σε ετήσιο πρόγραμμα δράσης του Δήμου και σε ετήσια προγράμματα δράσης των Νομικών Προσώπων του, τα οποία καταρτίζονται κάθε έτος της δημοτικής περιόδου, μαζί με τον ετήσιο προϋπολογισμό αυτών. Ο ετήσιος προϋπολογισμός του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του καλύπτει τις δράσεις που προβλέπονται στο αντίστοιχο ετήσιο πρόγραμμα δράσης»*. Οι προσαρμογές και οι επικαιροποιήσεις του προγράμματος πρέπει να είναι συνεχιζόμενες σύμφωνα με την πορεία του προγράμματος και την εξέλιξη των έργων και των προτάσεων.

Ουσιαστικά, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου αποτελεί ένα απαραίτητο εργαλείο για την άσκηση του αναπτυξιακού του ρόλου, με τα εξής χαρακτηριστικά:

α. Είναι ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης και βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας του Δήμου: Αποτελεί πρόγραμμα αναπτυξιακών υποδομών και τοπικών επενδύσεων, αλλά και πρόγραμμα που αποσκοπεί στη βελτίωση της υφιστάμενης λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων που εποπτεύονται από το Δήμο. Είναι πρόγραμμα, πολυτομεακού χαρακτήρα, με εύρος θεματικών αντικειμένων αντίστοιχο του φάσματος των θεμάτων που απασχολούν την καθημερινή λειτουργία του Δήμου. Καλύπτει όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων του Δήμου και εν δυνάμει το σύνολο των τοπικών υποθέσεων.

β. Αποτελεί το πενταετές πρόγραμμα δράσης του Δήμου και των Νομικών προσώπων του: Στις προτεραιότητες του προγράμματος αντανakλάται η βούληση και το όραμα της Δημοτικής Αρχής καθώς και οι προτεραιότητες του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Το όραμα της δημοτικής αρχής αποτυπώνεται στη στρατηγική και αναλύεται σε πενταετές πρόγραμμα δράσης του Δήμου και τέλος σε ετήσιο πρόγραμμα δράσης της κάθε υπηρεσίας του Δήμου.

γ. Είναι οργανικό στοιχείο της καθημερινής λειτουργίας και διοίκησης του Δήμου και μέρος του προγραμματικού του κύκλου: Η σύνταξη του επιχειρησιακού προγράμματος είναι η αρχική φάση της διαδικασίας προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του Δήμου. Η διαδικασία αυτή αποτελεί το διαρκές αντικείμενο ενασχόλησης των αιρετών οργάνων, των προϊσταμένων και της αρμόδιας υπηρεσίας προγραμματισμού του.

δ. Υλοποιείται μέσω του ετήσιου προγράμματος δράσης του Δήμου: Σκοπός της σύνταξης του ετήσιου προγράμματος δράσης είναι η εξειδίκευση του συνολικού πενταετούς επιχειρησιακού προγράμματος σε ετήσιο πρόγραμμα των υπηρεσιών. Ο ετήσιος προγραμματισμός στοχεύει στον επιμερισμό των δράσεων του πενταετούς προγράμματος στις υπηρεσίες, οι οποίες υλοποιούν τμήματα του επιχειρησιακού προγράμματος.

ε. Εκπονείται με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων: Κατά τη διαδικασία σύνταξης του συμμετέχουν: Αιρετά όργανα, Υπηρεσιακά στελέχη, Τοπικοί φορείς και ομάδες δημοτών με σημαντικό βαθμό συμβολής στην τοπική ανάπτυξη ή/και στη λειτουργία του Δήμου, Φορείς του διοικητικού συστήματος της χώρας.

στ. Αξιοποιεί δείκτες επίδοσης: Το επιχειρησιακό πρόγραμμα διατυπώνει μετρήσιμους γενικούς και ειδικούς στόχους, η επίτευξη των οποίων παρακολουθείται μέσω της αξιοποίησης συστήματος δεικτών επίδοσης. Για την παρακολούθηση της εξέλιξης της τιμής των δεικτών αξιοποιούνται τα στοιχεία (εσόδων / δαπανών, πόρων, εκροών, αποτελεσμάτων στους αποδέκτες) που τηρούνται στις βάσεις δεδομένων του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος ενός Δήμου.

Η λήψη των αποφάσεων προγραμματισμού δεν στηρίζεται μόνο στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, αλλά και στις ανάγκες και προσδοκίες των κατοίκων και του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου, όπως αυτές διατυπώνονται στις **διαδικασίες συμμετοχής**.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελεί το βασικό πλαίσιο κατεύθυνσης, προσδιορισμού και συντονισμού των ενεργειών όλων των οργάνων διοίκησης και υπηρεσιών και είναι ευρύτερα γνωστό στους εργαζόμενους του ΟΤΑ, προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι του.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελεί προϊόν συλλογικής εργασίας όλων των δομών του Δήμου και οδηγεί στην ανάληψη δεσμεύσεων μεταξύ των διαδοχικών ιεραρχικών επιπέδων, σε ότι αφορά την υλοποίηση του τμήματος εκείνου στο οποίο αυτά εμπλέκονται.

1.4 Περιεχόμενο και διάρθρωση του προγράμματος

Με βάση την Υπουργική απόφαση 18183 (ΦΕΚ534/Β/13.04.2007) η οποία τροποποιήθηκε με την 5694/03.02.2011 απόφαση του ΥΠΕΣΑΗΔ καθορίστηκε το περιεχόμενο και η δομή των επιχειρησιακών προγραμμάτων των ΟΤΑ, τα οποία περιλαμβάνουν τις ακόλουθες ενότητες και κεφάλαια:

Ενότητα 1: Στρατηγικός σχεδιασμός

Περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης.
Στρατηγική του Δήμου και αναπτυξιακές προτεραιότητες.

Ενότητα 2: Επιχειρησιακός προγραμματισμός

Πενταετής οικονομικός προγραμματισμός δράσεων.
Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος.

Η Α΄ Φάση του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Καλυμνίων αναφέρεται στο Στρατηγικό Σχεδιασμό και περιλαμβάνει 4 κεφάλαια.

Το **πρώτο κεφάλαιο** χαρακτηρίζεται ως εισαγωγικό και ασχολείται με ζητήματα γενικής φύσεως σχετικά με τα επιχειρησιακά προγράμματα. Επίσης, σε αυτό

παρατίθεται η μεθοδολογία για τη σύνταξη του επιχειρησιακού προγράμματος του Δήμου Καλυμνίων.

Το **δεύτερο κεφάλαιο** αφορά στην παρουσίαση και αξιολόγηση των βασικών γεωγραφικών, ιστορικών, διοικητικών, δημογραφικών, οικονομικών περιβαλλοντικών και χωροταξικών χαρακτηριστικών της περιοχής του νέου Δήμου Καλυμνίων, και στην καταγραφή των τεχνικών, κοινωνικών και άλλων υποδομών του Δήμου. Επίσης, γίνεται περιγραφή της αναπτυξιακής φυσιογνωμίας της περιοχής και προσδιορισμός των κρίσιμων ζητημάτων ανάπτυξης της, που καλείται ο Δήμος να αντιμετωπίσει την επόμενη περίοδο.

Στο τρίτο κεφάλαιο περιγράφεται και αξιολογείται το εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου Καλυμνίων και των Νομικών του Προσώπων και πιο συγκεκριμένα η οργανωτική τους δομή, οι δραστηριότητες και οι λειτουργίες που επιτελούν, η στελέχωση και η υποδομή τους και τα οικονομικά αποτελέσματα των τελευταίων ετών. Στη συνέχεια καταγράφονται τα δυνατά και αδύνατα σημεία τους και εντοπίζονται τα κρίσιμα ζητήματα εσωτερικής ανάπτυξης.

Η Α' Φάση ολοκληρώνεται με το **4ο κεφάλαιο**. Σε αυτό περιγράφεται το ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό αναπτυξιακό πλαίσιο, το οποίο μαζί με τα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης που εντοπίστηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια, αλλά και τις προτεραιότητες της Δημοτικής Αρχής και τις ευκαιρίες από το εξωτερικό περιβάλλον, αποτελούν τη βάση για τον καθορισμό του οράματος και των κατευθυντηρίων αρχών του Δήμου, που στη συνέχεια εξειδικεύονται σε συγκεκριμένους άξονες προτεραιότητας, μέτρα και γενικούς στόχους.

Η Β' Φάση αναφέρεται στον επιχειρησιακό και οικονομικό προγραμματισμό του Δήμου. Οι άξονες και τα μέτρα του Προγράμματος εξειδικεύονται σε σχέδια δράσης των υπηρεσιών του Δήμου, τα οποία θα υλοποιηθούν στη βάση συγκεκριμένου χρονικού και οικονομικού προγραμματισμού.

1.5 Μεθοδολογική προσέγγιση

Η διαδικασία που ακολουθήθηκε στο πλαίσιο του αναπτυξιακού προγραμματισμού, ακολουθεί πιστά τις απαιτήσεις και τις υποδείξεις των σχετικών νομοθετημάτων που αφορούν στο περιεχόμενο, στη δομή και τον τρόπο υποβολής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των ΟΤΑ Α' Βαθμού. Αντλήθηκαν στοιχεία για την εκπόνησή του από τις υπηρεσίες και τα νομικά πρόσωπα του Δήμου (στο βαθμό που αυτό ήταν δυνατό), το διαδίκτυο, καθώς επίσης από τις σχετικές πηγές – βιβλιογραφία.

Ειδικότερα, η προτεινόμενη μεθοδολογία για την ολοκλήρωση του στρατηγικού σχεδιασμού, αναφέρεται σε μια διαδικασία 5 βημάτων που περιγράφονται ως εξής:

Βήμα 1: Προετοιμασία και οργάνωση

Το πρώτο βήμα αφορά στην προετοιμασία και οργάνωση της όλης διαδικασίας κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος, μέσω ενεργειών όπως η συγκρότηση της ομάδας έργου (αν χρειαστεί), η διατύπωση των αρχικών κατευθύνσεων της δημοτικής αρχής, η οργάνωση και ο προγραμματισμός του έργου και η ενημέρωση του προσωπικού των υπηρεσιών του Δήμου.

Βήμα 2: Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της κατάστασης της περιοχής του Δήμου

Κατά το 2^ο βήμα περιγράφεται συνοπτικά η γενική, μακροσκοπική εικόνα της περιοχής του Δήμου και αναφέρονται τα γεωγραφικά, πληθυσμιακά, κοινωνικά, οικονομικά, πολεοδομικά, περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της. Στη

συνέχεια αξιολογείται η κατάσταση της περιοχής και εντοπίζονται τα κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης σε κάθε θεματικό τομέα («Περιβάλλον και ποιότητα ζωής», «Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός», «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση», «Καθημερινότητα», «Διακυβέρνηση»). Για το σκοπό αυτό, η ομάδα έργου χρησιμοποιεί στατιστικά στοιχεία καθώς και στοιχεία από άλλες μελέτες που αφορούν στην περιοχή του Δήμου αλλά και πηγές όπως η βιβλιογραφία, η αρθρογραφία και το διαδίκτυο. Επίσης, στελέχη του Δήμου αξιολογούν την κατάσταση στην περιοχή του Δήμου, σε συγκεκριμένα θεματικά πεδία που αντιστοιχούν στις αρμοδιότητες και την ειδικότητα τους.

Βήμα 3: Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση του Δήμου και των νομικών προσώπων του ως οργανισμών.

Για τις ανάγκες του 3^{ου} βήματος σε συνεργασία με τους προϊστάμενους του Δήμου και των Νομικών Προσώπων, περιγράφηκαν και αξιολογήθηκαν συνοπτικά τα βασικά λειτουργικά, οργανωτικά και οικονομικά χαρακτηριστικά.

Βήμα 4: Καθορισμός της στρατηγικής και των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων του Δήμου.

Σκοποί του βήματος είναι α) η διατύπωση του οράματος και των αρχών λειτουργίας και διακυβέρνησης β) ο καθορισμός των στόχων του Δήμου σε διάφορους τομείς και η ομαδοποίησή τους σε άξονες και μέτρα. Οι ενέργειες αυτές εκτελούνται με βάση τα συμπεράσματα της αξιολόγησης του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου, το ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό αναπτυξιακό πλαίσιο και τις προτεραιότητες της Δημοτικής Αρχής.

Βήμα 5 : Έγκριση του στρατηγικού σχεδίου και διαδικασίες διαβούλευσης

Το 5^ο και τελευταίο βήμα για την ολοκλήρωση του Στρατηγικού Σχεδιασμού περιλαμβάνει τις εξής ενέργειες :

- Έγκριση του στρατηγικού σχεδίου από το Δημοτικό Συμβούλιο
- Δημοσιοποίηση του στρατηγικού σχεδίου μέσω των διαθέσιμων μέσων επικοινωνίας (Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και Ιστοσελίδα του Δήμου)
- Σύνοψη των συμπερασμάτων των διαδικασιών διαβούλευσης και ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιών.

Η κατάρτιση της Β' Φάσης του Προγράμματος που αναφέρεται στον επιχειρησιακό και οικονομικό προγραμματισμό, θα ολοκληρωθεί με τα ακόλουθα βήματα:

Βήμα 1 : Κατάρτιση σχεδίων δράσης

Βήμα 2 : Πενταετής προγραμματισμός των δράσεων

Βήμα 3 : Οικονομικός προγραμματισμός

Βήμα 4 : Προσδιορισμός δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης του επιχειρησιακού προγράμματος

Βήμα 5: Ολοκλήρωση του προγράμματος & τελικές ενέργειες

Κεφάλαιο 2. Συνοπτική περιγραφή – Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της γενικής περιοχής του Δήμου

2.1 Η Γενική εικόνα της περιοχής του Δήμου και του Δήμου ως Οργανισμού.

2.1.1 Ιστορική Αναδρομή

Η Κάλυμνος κατοικείται από τους χρόνους της νεολιθικής εποχής. Αρχαιότεροι κάτοικοι του νησιού ήταν οι Κάρες. Το αποδεικνύουν τα ερείπια με Καρικά χαρακτηριστικά στην αρχαία μητρόπολη του Κάστελλα, κοντά στα σημερινά Στημένια. Αργότερα το κατοίκησαν οι Φοίνικες, πράγμα που μαρτυρούν τα ερείπια που υπάρχουν στον Εμπορείο. Στην περίοδο 1150 π.Χ. - 800 π.Χ., η Κάλυμνος εποίκιστηκε από τους Δωριείς. Σημαντική απόδειξη είναι η σημερινή ονομασία ΔΑΜΟΣ και τα αξιόλογα ερείπια του Ιερού από το ναό του θεού Απόλλωνα. Επιγραφές που σώζονται σήμερα μαρτυρούν ότι οι Δωριείς κυριάρχησαν στο νησί με αρχηγό το Θεσσαλό, γιο του Ηρακλή και της Χαλκιοπής.

Ο Όμηρος την ονομάζει Καλύδνες και αναφέρει ότι συμμετείχε στον Τρωικό πόλεμο στέλνοντας μαζί με άλλα νησιά 30 πλοία με αρχηγούς τον Φείδιππο και τον Άντιφο. Μετά τον Τρωικό πόλεμο (σύμφωνα με τον Διόδωρο), τέσσερα από τα πλοία του Αγαμέμνονα στο γυρισμό τους ναυάγησαν έξω από το νησί. Τα πληρώματά τους (Αργείοι και Επιδάυριοι) εγκαταστάθηκαν τότε μόνιμα στο νησί και έχτισαν ένα οικισμό πάνω στο οροπέδιο του νησιού, που, σε ανάμνηση της μακρινής τους πατρίδας, ονομάστηκε Άργος. Για πολύ καιρό υπήρξε η πρωτεύουσα του νησιού. Στο τέλος της Αρχαϊκής εποχής και στις αρχές των Κλασικών χρόνων η Κάλυμνος είναι μια πολιτεία αυτόνομη. Το πολίτευμά της είναι δημοκρατικό, αφού οι αποφάσεις παίρνονται από την Εκκλησία του λαού -που λέγεται αλλιώς Δάμος- και από τη Βουλή. Όμως η αυτονομία της δεν κράτησε πολύ, γιατί την κατέλαβαν οι Πέρσες, τότε που κυριεύσαν τις Ιωνικές πόλεις της Μικράς Ασίας. Απελευθερώνεται το 477 π.Χ., γίνεται μέλος της Αθηναϊκής Συμμαχίας, μαζί με τη Λέσβο, τη Χίο, τη Σάμο, την Κω και τη Ρόδο και πληρώνει φόρο στο ταμείο της συμμαχίας που βρίσκεται στη Δήλο.

Στον Πελοποννησιακό πόλεμο δε φαίνεται να παίρνει μέρος, αφού ο Θουκυδίδης δεν την αναφέρει καθόλου ανάμεσα σε άλλα νησιά. Το 357 π.Χ. η Κάλυμνος παύει να είναι ελεύθερη. Υποτάσσεται στην εξουσία του βασιλιά της Αλικαρνασσού Μαύσωλου. Μετά από 15 χρόνια περίπου, η Κάλυμνος επαναστατεί, αποκτά την ελευθερία της και ξαναγίνεται σύμμαχος των Αθηναίων. Κατά την κλασική εποχή παρουσίασε αξιόλογη πολιτιστική ακμή. Κατάλοιπο της εποχής εκείνης είναι τα σωζόμενα μέχρι σήμερα ερείπια του ναού του Καλυνδέου Απόλλωνα.

Αργότερα την κατέλαβαν οι Ρωμαίοι. Κατά τους Βυζαντινούς χρόνους ανήκε στο θέμα της Σάμου. Το 10ο αι. την κατέστρεψαν οι Τούρκοι και τον 14ο αιώνα την κατέλαβαν οι Ιππότες του Αγίου Ιωάννη. Οι Ιωαννίτες ιππότες ανακατασκεύασαν τα τείχη του κάστρου, που υπήρχε στο νησί από τον 10ο αιώνα, το διεύρυναν και έκτοτε αποτέλεσε το οικιστικό κέντρο του νησιού έως τις αρχές του 18ου αιώνα.

Το 1522 υποτάχθηκε στους Τούρκους, οι οποίοι αργότερα της παραχώρησαν προνόμια. Το 1912 την κατέλαβαν οι Ιταλοί, οι οποίοι, ύστερα από 35 περίπου χρόνια, την παραχώρησαν στην Ελλάδα, μαζί με τα υπόλοιπα Δωδεκάνησα. Η επίσημη ενσωμάτωση με την Ελλάδα έγινε στις 7 Μαρτίου του 1948.

Η νεότερη ιστορία της Καλύμνου συνδέθηκε με την αλιεία, την επεξεργασία και το εμπόριο του σφουγγαριού.

2.1.2 Η θέση του Δήμου

Η νήσος Κάλυμνος ανήκει στο Δωδεκανησιακό νησιωτικό συγκρότημα και βρίσκεται στο ΝΑ Αιγαίο, ανάμεσα στο Ικάριο (ΒΔ) και το Καρπάθιο (Ν) πέλαγος. Εντοπίζεται 183 ναυτικά μίλια νοτιοανατολικά του Πειραιά και 85 βορειοδυτικά της Ρόδου (γεωγραφικό πλάτος $36^{\circ} 57'$, γεωγραφικό μήκος $026^{\circ} 59'$). Κείται νότια της Λέρου, από την οποία χωρίζεται από το ομώνυμο διάυλο, ΒΔ της Κω και ανατολικότερα των Μικρασιατικών ακτών, από τις οποίες απέχει περίπου 14 ναυτικά μίλια. Ο κύριος άξονας προσανατολισμού της νήσου είναι ΒΔ – ΝΑ.

Ο Δήμος Καλυμνίων περιλαμβάνει το νησί της Καλύμνου, τα κοντινά νησιά Ψέριμος και Τέλενδος καθώς και τις γύρω νησίδες. Πρωτεύουσα του νησιού είναι η Πόθια όπου είναι και η έδρα του Δήμου. Η Κάλυμνος αποτελεί την έδρα της Περιφερειακής Ενότητας Καλύμνου στην οποία υπάγονται επίσης οι Δήμοι Αγαθονησίου, Αστυπάλαιας, Λειψών, Λέρου και Πάτμου. Προϊστάμενη Αρχή του Δήμου είναι η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου, η οποία εδρεύει στον Πειραιά, ενώ για εγκρίσεις των αποφάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου, ο Δήμος Καλύμνου απευθύνεται στο αρμόδιο τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης που εδρεύει στη Ρόδο.

Το νησί της Καλύμνου συνδέεται ακτοπλοϊκά άμεσα με Πειραιά, Ρόδο, Κω, Σάμο, Αγαθονήσι, Αρκεσούς, Πάτμο, Λέρο, Αστυπάλαια, Νίσυρο, Τήλο, Σύμη, Τέλενδο, Ψέριμο, Πλάτη και Καλόλιμνο κλπ και αεροπορικά με Αθήνα με συχνές πτήσεις. Το νησί πλαισιώνεται από πλήθος μικρών νησίδων, τις νησίδες Καλόλιμνο, Καλαβρό, Τέλενδο, Αγ. Κυριακή, Πλάτη, Επάνω, Σαρία, Νερά, Αγ. Νικόλαο και Ψέριμο. Από αυτές κατοικούνται η Τέλενδος, η Ψέριμος και η Πλάτη ενώ στην Καλόλιμνο υπάρχει φυλάκιο.

2.1.3 Αλληλεξάρτηση με γειτονικούς ΟΤΑ

Η νησιωτικότητα αποτελούσε πάντοτε μειονέκτημα αλλά ταυτόχρονα και πλεονέκτημα για τους κατοίκους, τους οργανισμούς και τις εγκατεστημένες επιχειρήσεις.

Η γεωγραφική ασυνέχεια δημιουργεί συνθήκες επιδίωξης αυτάρκειας και μείωσης της εξάρτησης από εξωγενείς παράγοντες. Αυτή η τάση, η οποία προκαλείται από φυσικά αίτια, μειώνει την αλληλεξάρτηση των ΟΤΑ γειτονικών νησιών, οι οποίοι σε ορισμένες περιπτώσεις λειτουργούν ανταγωνιστικά, παρά συμπληρωματικά. Εν τούτοις, θέματα που αγγίζουν εξίσου τα νησιά, όπως το ακτοπλοϊκό, η σύνδεση του νησιού με το διπλανό διεθνές αεροδρόμιο, η μελλοντική συνεκμετάλλευση πράσινης ενέργειας ή η μελλοντική συνδιαχείριση των απορριμμάτων, δημιουργούν την ανάγκη για καλλιέργεια σχέσεων συνεργασίας μεταξύ των ΟΤΑ.

2.1.4 Έκταση και Πληθυσμός

Το σύνολο των στατιστικών στοιχείων προέρχεται από την ΕΣΥΕ και από τις κάτωθι μελέτες και έρευνες :

- Έρευνα εργατικού δυναμικού νήσου Καλύμνου, του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών του έτους 2000.
- Έρευνα του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ), για την αποτύπωση της κοινωνικής ταυτότητας και εντοπισμού των ομάδων σε κοινωνικό αποκλεισμό του νομού Δωδεκανήσου, του έτους 2000.
- Έρευνα από το ΕΚΚΕ σχετικά με την ταυτότητα Υγείας των κατοίκων του Δήμου Καλυμνίων, του έτους 2000.

Πρέπει να σημειωθεί, ότι ορισμένα στοιχεία αναμένεται να μεταβληθούν, μετά την απογραφή που θα γίνει στο άμεσο μέλλον.

Το νησί της Καλύμνου κατέχει την 26η θέση σε έκταση ανάμεσα στα ελληνικά νησιά. Είναι το τέταρτο σε μέγεθος νησί των Δωδεκανήσων με έκταση 109,67 km², μέγιστο μήκος 14 km και πλάτος 13 km το οποίο γίνεται 1,2 km στα ΒΔ.

Σύμφωνα με την τελευταία απογραφή ο μόνιμος πληθυσμός του νησιού φτάνει τα 17.752 (στοιχεία απογραφής 2021).

Νησί	Έκταση (km ²)	% κατανομή
Ρόδος	1398,075	54,20
Κάρπαθος	301,175	11,68
Κως	290,275	11,25
Κάλυμνος	110,875	4,30
Αστυπάλαια	96,85	3,75
Κάσος	65,975	2,56
Τήλος	62,825	2,44
Σύμη	58,1	2,25
Λέρος	52,95	2,05
Νίσυρος	41,4	1,61
Πάτμος	34,05	1,32
Χάλκη	28,125	1,09
Λειψοί	15,975	0,62
Αγαθονήσι	13,5	0,52
Μεγίστη	9,125	0,35
Σύνολο	2.579,28	100,00

Πίνακας 1: Εκτάσεις νησιών

2.1.5 Βασικά Πληθυσμιακά Χαρακτηριστικά – Αξιολόγηση Δημογραφικής κατάστασης

2.1.5.1 Πληθυσμιακές Μεταβολές

Πρέπει να σημειωθεί ότι, κυρίως λόγω της οικονομικής ύφεσης που διέρχεται η χώρα τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται το φαινόμενο της μετανάστευσης. Όπως προκύπτει και από τον παρακάτω πίνακα, ο βασικότερος λόγος (53,85%) είναι η εργασία. Πολλές φορές, οι Καλύμνιοι μετανάστες στο εξωτερικό βοηθούνται από Καλύμνιους της διασποράς οι οποίοι βρίσκονται σε χώρες όπως η Αμερική και η Αυστραλία, εδώ και πολλά χρόνια.

Παρά ταύτα, βάσει των δεδομένων της απογραφής του 2021, ο Δήμος παρουσιάζει μία μικρής τάξης αύξηση του πληθυσμού, σε σχέση με την απογραφή του 2011.

Λόγοι μετανάστευσης	%
Σπουδές	12,82
Εργασία	53,85
Άλλος λόγος	17,95
Γεννήθηκε στο εξωτερικό	15,38

Σύνολο	100,00
--------	--------

Πίνακας 2: Λόγοι μετανάστευσης (Πηγή : Έρευνα εργατικού δυναμικού Δ. Καλυμνίων από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών το έτος 2000.)

2.1.5.2 Σύνθεση πληθυσμού

Πέρα από τους Καλύμνιους, στο νησί κατοικούν ελάχιστοι ξένοι μετανάστες από χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αντίθετα υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός παλιννοστούντων ομογενών, από την Αυστραλία και τις Η.Π.Α. Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζεται η πολιτισμική και θρησκευτική ταυτότητα των «ξένων», που κατοικούν στο νησί.

Πολιτισμική και θρησκευτική ταυτότητα των ξένων μονίμων κατοίκων της Καλύμνου	
Ταυτότητα	%
Καθολικός / Προτεστάντης	17,40
Παλιννοστούντες	56,50
Νόμιμος μετανάστης από χώρα Ε.Ε	8,70
Νόμιμος μετανάστης από χώρα εκτός Ε.Ε	4,30
ΔΞ/ΔΑ	13,00
Σύνολο	100,00

Πίνακας 3: Πολιτισμική και θρησκευτική ταυτότητα των ξένων μονίμων κατοίκων της Καλύμνου (Πηγή : Έρευνα ΕΚΚΕ το έτος 2000, για την περιοχή του νομού Λωδεκανήσου)

Ένα άλλο στοιχείο, αναφορικά με την υπηκοότητα και την ιθαγένεια των κατοίκων του νησιού είναι ότι:

- Το 96,8% του πληθυσμού έχει Ελληνική (ή και ελληνική ιθαγένεια)
- Το 87,7% έχει **μόνο** ελληνική ιθαγένεια
- Το 1,1% έχει Αυστραλιανή υπηκοότητα
- Το 1,5% έχει Αμερικανική υπηκοότητα

Συνολικά το 7,2% έχει Αυστραλιανή (ή και Αυστραλιανή) υπηκοότητα και το 3,7% έχει Αμερικανική (ή και Αμερικανική) υπηκοότητα.

2.1.5.3 Βασικά Δημογραφικά χαρακτηριστικά

Παρακάτω παρατίθεται η κατανομή του πληθυσμού του Δήμου Καλυμνίων ανά φύλο, βάσει των απογραφών του 2011 και 2021.

Περιφερειακή Ενότητα Καλύμνου

Δήμος	Πληθυσμός		Άνδρες		Γυναίκες	
	2011	2021	2011	2021	2011	2021
ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ	16.179	17.752	7.975	8.748	8.204	9.004
ΑΓΑΘΟΝΗΣΙΟΥ	185	202	103	114	82	88
ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ	1.334	1.376	676	701	658	675
ΛΕΙΨΩΝ	790	778	399	384	391	394
ΛΕΡΟΥ	7.917	7.992	4.052	4.075	3.865	3.917
ΠΑΤΜΟΥ	3.047	3.283	1.535	1.649	1.512	1.634

Εικόνα 1: Πληθυσμός Περιφερειακής Ενότητας Καλύμνου, ανά φύλο (απογραφή 2021 – σύγκριση με απογραφή 2011)

Πίνακας 4: Σύνθεση πληθυσμού (Φύλο και Ηλικία)

2.1.5.4 Επίπεδο Εκπαίδευσης

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της ΕΣΥΕ, το 14,08% των κατοίκων έχουν σπουδές ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης έναντι του 12,78% που είναι ο μέσος όρος της χώρας, ενώ το 37.50% έχει τελειώσει το Δημοτικό ή δεν έχει πάει καθόλου στο σχολείο. Έναντι του 44,41% που είναι ο μέσος όρος της χώρας.

Είναι λοιπόν εμφανές ότι η πόλη της Καλύμνου έχει υψηλότερα επίπεδα εκπαίδευσης από τον μέσο όρο της χώρας, **κάτι που αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την περαιτέρω ανάπτυξη της.**

Τα παραπάνω στοιχεία παρουσιάζονται συνοπτικά στους παρακάτω πίνακες.

Α/Α		Κάλυμνος	%της Καλύμνου	Νομός Δωδε/νήσου	%στο σύνολο του Νομού	Σύνολο Χώρας	%στο σύνολο της Χώρας
1	Κάτοχοι Διδακτορικού τίτλου	20	0,14%	264	0,16%	27.252	0,28%
2	Κάτοχοι Μάστερ	22	0,15%	584	0,35%	55.186	0,56%
3	Πτυχιούχοι Ανωτάτων Σχολών	823	5,77%	11.096	6,64%	858.150	8,68%
4	Πτυχιούχοι ΤΕΙ, ΚΑΤΕ, ΚΑΤΕΕ, Ανωτέρων Σχολών και Εκκλησιαστικής Εκπ/σης	371	2,60%	5.455	3,27%	322.845	3,27%
5	Πτυχιούχοι Μεταδευτεροβάθμιας	438	3,07%	7.085	4,24%	364.096	3,68%
6	Απόφοιτοι Μέσης Εκπαίδευσης	2.199	15,43%	34.574	20,69%	2.306.236	23,32%
7	Απόφοιτοι Τεχνικού Επαγγελματικού Λυκείου	417	2,93%	4.508	2,70%	216.378	2,19%
8	Απόφοιτοι Τεχνικών Επαγγελματικών Σχολών	109	0,76%	2.910	1,74%	182.451	1,85%
9	Απόφοιτοι 3ταξίου Γυμνασίου	1.867	13,10%	24.202	14,49%	1.164.270	11,77%
10	Απόφοιτοι Δημοτικού	5.595	39,25%	56.183	33,63%	3.152.149	31,88%
11	Φοιτούν στο Δημοτικό	485	3,40%	4.532	2,71%	218.193	2,21%
12	Εγκατέλειψαν το Δημοτικό αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	1.312	9,20%	9.559	5,72%	646.340	6,54%
13	Δε γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	597	4,19%	6.114	3,66%	374.191	3,78%
	Σύνολο	14.255	100,00%	167.066	100,00%	9.887.737	100,00%

Πίνακας 5: Άτομα ηλικίας 10 ετών και άνω κατά επίπεδο εκπαίδευσης (Πηγή: ΕΣΥΕ – Απογραφή)

Ένα σημαντικό επίσης στατιστικό στοιχείο, είναι και το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν την υποχρεωτική εκπαίδευση. Ένα συμπέρασμα από τον παρακάτω πίνακα είναι ότι το ποσοστό εγκατάλειψης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης στην Κάλυμνο είναι μεγαλύτερο από το δημοτικό στο γυμνάσιο.

% Εγκατάλειψης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης				
	Κάλυμνος	Ρόδος	Κως	Κάρπαθος
Στο Δημοτικό	31,4	26,0	29,2	20,5
Από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο	57,4	58,5	54,8	59,7
Στο Γυμνάσιο	11,2	15,5	16,0	19,8
Σύνολο	100,0	100,0	100,0	100,0

Πίνακας 6: Ποσοστό εγκατάλειψης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης (Πηγή: Έρευνα ΕΚΚΕ το έτος 2000, για την περιοχή του νομού Δωδεκανήσου)

2.1.5.5 Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός - Εργασιακή κατάσταση

Οι «δείκτες» αγοράς εργασίας, περιγράφουν με συνοπτικό τρόπο την κατάσταση απασχόλησης / ανεργίας, καθώς και τη συμμετοχή ή όχι στο εργατικό δυναμικό των ατόμων που βρίσκονται σε ηλικία εργασίας (15-64 ετών). Γίνεται φανερό ότι όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης αδράνειας στο εργατικό δυναμικό του πληθυσμού, τόσο μεγαλύτερο είναι το εν δυνάμει εργατικό δυναμικό της εξεταζόμενης πληθυσμιακής ομάδας.

Αναλυτικότερα, οι δείκτες αγοράς εργασίας είναι :

- Ποσοστό απασχόλησης = $\frac{\text{απασχολούμενοι/πληθυσμό εργάσιμης ηλικίας}}{\text{πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας}} \times 100$
- Ποσοστό ανεργίας = $\frac{\text{άνεργοι/εργατικό δυναμικό}}{\text{εργατικό δυναμικό}} \times 100$
- Ποσοστό συμμετοχής = $\frac{\text{εργατικό δυναμικό/πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας}}{\text{πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας}} \times 100$

Ποσοστό αδράνειας = $\frac{\text{πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας-εργατικό δυναμικό}}{\text{πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας}} \times 100$

Δείκτες αγοράς εργασίας του συνολικού πληθυσμού (15-64 ετών) στην Κάλυμνο			
Δείκτες	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
% απασχόλησης	64,51	24,65	44,52
% συμμετοχής	71,83	36,41	54,07
% ανεργίας	10,20	32,31	17,66
% αδράνειας	28,17	63,59	45,93

Πίνακας 7: Δείκτες αγοράς εργασίας του συνολικού πληθυσμού (15-64 ετών) στην Κάλυμνο (Πηγή : Έρευνα του ΕΚΚΕ το έτος 2011, για το νομό Δωδεκανήσου.)

Συμπερασματικά, από την εξέταση του παραπάνω πίνακα είναι δυνατόν να υποστηριχθεί ότι :

- Τα ποσοστά απασχόλησης είναι σημαντικά υψηλότερα στους άνδρες.
- Τα ποσοστά συμμετοχής είναι υψηλότερα στους άνδρες.
- Τα ποσοστά ανεργίας είναι ιδιαίτερα υψηλά, συγκρινόμενα με τον μέσο όρο του νομού που είναι 7,85%, με τριπλάσια ποσοστά στις γυναίκες.
- Τα ποσοστά αδράνειας είναι αντίστροφα από τα ποσοστά συμμετοχής, με υπεροχή των γυναικών, οι οποίες πλήττονται από μη συμμετοχή και ανεργία, έναντι των ανδρών.

2.1.6 Ιστορικό Συνένωσης

Με την εφαρμογή της νέας διοικητικής διαίρεσης της χώρας κατά το Πρόγραμμα Καλλικράτης το 2011 ουδεμία μεταβολή επήλθε στο Δήμο, σύμφωνα με το άρθρο 1,§ 2.10.Γ. αυτού.

2.1.7 Διοικητικές Μεταβολές Δήμου Καλύμνου

Παρατίθενται ορισμένες βασικές διοικητικές μεταβολές, από το 1948 και έπειτα.

ΦΕΚ 248Α - 28/09/1948

- Σύσταση του δήμου με έδρα τον οικισμό Κάλυμνος
- Ο οικισμός Ψέριμος (νησίς) προσαρτάται στο δήμο Καλύμνου
- Ο οικισμός Χωριό προσαρτάται στο δήμο Καλύμνου
- Ο οικισμός Τέλενδος (νησίς) προσαρτάται στο δήμο Καλύμνου
- Ο οικισμός Σκαλιά προσαρτάται στο δήμο Καλύμνου
- Ο οικισμός Μπροστά προσαρτάται στο δήμο Καλύμνου
- Ο οικισμός Μονή Αγίων Πάντων προσαρτάται στο δήμο Καλύμνου
- Ο οικισμός Μυρτέαι προσαρτάται στο δήμο Καλύμνου
- Ο οικισμός Εμπορείος προσαρτάται στο δήμο Καλύμνου
- Ο οικισμός Βοθύνοι προσαρτάται στο δήμο Καλύμνου
- Ο οικισμός Βαθύς προσαρτάται στο δήμο Καλύμνου
- Ο οικισμός Άργος προσαρτάται στο δήμο Καλύμνου
- Ο οικισμός Αργινώντα προσαρτάται στο δήμο Καλύμνου

ΦΕΚ 196Α - 02/09/1950

- Ο οικισμός Μπροστά του δήμου μετονομάζεται σε Πάνορμος

07/04/1951

- Ο οικισμός Μονή Αγίων Πάντων του δήμου καταργείται.

19/03/1961

- Αναγνώριση του οικισμού Μασούριον και προσάρτησή του στο δήμο Καλύμνου

ΦΕΚ 26Α - 17/02/1965

- Ο δήμος μετονομάζεται σε δήμο Καλυμνίων
- Ο δήμος προήλθε από τη μετονομασία του δήμου Καλύμνου

14/03/1971

- Αναγνώριση του οικισμού Καμάριον και προσάρτησή του στο δήμο Καλυμνίων

05/04/1981

- Ο οικισμός Μασούριον του δήμου καταργείται και προσαρτάται στον οικισμό Μυρτέαι του δήμου
- Αναγνώριση του οικισμού Βλυχάδια και προσάρτησή του στο δήμο Καλυμνίων

18/03/2001

- Αναγνώριση του οικισμού Ίμια - Λίμνια ένα (νησίς) και προσάρτησή του στο δήμο Καλυμνίων
- Αναγνώριση του οικισμού Ίμια - Λίμνια δύο (νησίς) και προσάρτησή του στο δήμο Καλυμνίων
- Αναγνώριση του οικισμού Καλαβρός (νησίς) και προσάρτησή του στο δήμο Καλυμνίων
- Αναγνώριση του οικισμού Καλόλιμνος (νησίς) και προσάρτησή του στο δήμο Καλυμνίων
- Αναγνώριση του οικισμού Μαυροπινάκι (νησίς) και προσάρτησή του στο δήμο Καλυμνίων
- Αναγνώριση του οικισμού Νερά (νησίς) και προσάρτησή του στο δήμο Καλυμνίων
- Αναγνώριση του οικισμού Πλάτη (νησίς) και προσάρτησή του στο δήμο Καλυμνίων
- Αναγνώριση του οικισμού Χτένι (νησίς) και προσάρτησή του στο δήμο Καλυμνίων
- Αναγνώριση του οικισμού Σαφονήδι (νησίς) και προσάρτησή του στο δήμο Καλυμνίων

09/05/2011

- Ο οικισμός Μαυροπινάκι (νησίς) του δήμου καταργείται.
- Ο οικισμός Χτένι (νησίς) του δήμου καταργείται.
- Ο οικισμός Χωριό του δήμου καταργείται.
- Το ΣτΕ, με την απόφαση 2/2020 του Δ' Τμήματός του, έκρινε ότι η Χώρα (Χωριό) Καλύμνου κακώς και εσφαλμένα είχε απογραφεί ως μη αυτοτελής οικισμός, ενιαίος με την Πόθια. Έπρεπε να απογραφεί ως αυτοτελής οικισμός.

2.1.8 Έδρα του Δήμου

Έδρα του Δήμου είναι η Πόθια. Η Πόθια (επίσης Κάλυμνος και Ποθαία) είναι η πρωτεύουσα και το λιμάνι του νησιού Κάλυμνος που βρίσκεται στα Δωδεκάνησα. Είναι αμφιθεατρικά χτισμένη στη πλαγιά ενός βραχώδους βουνού. Υπάρχουν αρκετά οικοδομήματα ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής που κατασκευάστηκαν από τους Ιταλούς, την περίοδο 1930 – 1935. Σύμφωνα με την απογραφή του 2021 έχει 13.529 κατοίκους.

2.1.9 Αριθμός και Ονομασία Δημοτικών Ενοτήτων

Αναλυτικά οι οικισμοί και οι νησίδες που αποτελούν τον δήμο Καλυμνίων:
Δ.δ. Καλυμνίων, σύμφωνα με την απογραφή του 2021:

Κάλυμνος,η (Ποθαία)
Αργινώντα,τα
Άργος,το
Βαθύς,ο
Βλυχάδια,τα
Βοθύνοι,οι
Εμπορειός,ο
Ίμια - Λιμνιά δύο,τα (νησίς)
Ίμια - Λιμνιά ένα,τα (νησίς)
Καλαβρός,ο (νησίς)
Καλόλιμνος,η (νησίς)
Καμάριον,το
Μυρτέαι,αι
Νερά,τα (νησίς)
Παλιόνησος,η
Πάνορμος,η
Πλάτη,η (νησίς)
Σαφονήδι,το (νησίς)
Σκαλιά,τα
Τέλενδος,η (νησίς)
Ψέριμος,η (νησίς)

Με την εφαρμογή της νέας διοικητικής διαίρεσης της χώρας κατά το Πρόγραμμα Καλλικράτης το 2011 ουδεμία μεταβολή επήλθε στο Δήμο.

2.2 Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

2.2.1 Καταγραφή Φυσικού Συστήματος

2.2.1.1 Χλωρίδα και Πανίδα

Η Καλύμνος χαρακτηρίζεται από μεγάλες εκτάσεις φρυγανώδους βλάστησης καθώς και πολλούς απόκρημνους βράχους. Το έδαφος είναι σχετικά πετρώδες, ορεινό με μικρές πεδιάδες, με κυριότερη την πεδιάδα του Βαθέως. Στην πλειοψηφία του το νησί είναι φτωχό σε βλάστηση. Τα δε βουνά της Καλύμνου είναι άδενδρα με κυριότερες κορυφές του Προφήτη Ηλία, ακριβώς στο κέντρο της νήσου (760 μ.), της Κυράς Ψηλής (700 μ.) στα ΝΑ. και της "Γαλατιανής" στο ΒΔ. άκρο. Τα βουνά είναι γεμάτα αρωματικά βότανα όπως θυμάρι, ρίγανη, θρούμπι και άλλα.

Το κυρίαρχο φυτό της Καλύμνου αλλά και των γύρω μικρών νησιών είναι το θυμάρι, με την εξαιρετική εικόνα και άρωμα κατά την περίοδο ανθοφορίας του, το οποίο καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος της επιφάνειάς τους. Η παρουσία του σε συνδυασμό και με άλλα μελισσοκομικά-αρωματικά-φαρμακευτικά φυτά όπως φασκόμηλο, θρούμπι, ρίγανη, άγρια λεβάντα, δενδρολίβανο, είναι συνυφασμένη με το τοπίο της Καλύμνου. Τα αυτοφυή δέντρα είναι η χαρουπιά, η αδραμυτιά, η βελανιδιά και η αγριελιά. Στις αμμώδεις ακτές απαντώνται επίσης χαρακτηριστικά είδη όπως ο κρίνος της θάλασσας, οι γαλατσίδες οι αγκαθιές κλπ, ενώ στις κοιλάδες γίνεται καλλιέργεια εσπεριδοειδών, αμπελιών, κηπευτικών κλπ.

Η πανίδα της Καλύμνου αποτελείται από μικρά θηλαστικά, έντομα, και πουλιά και 13 είδη αμφιβίων και ερπετών. Εδώ επιβιώνουν πολλά από τα σπανιότερα είδη πουλιών όπως ο Αιγαιόγλαρος, το Κιρκινέζι, ο Σπιζαετός και το Χρυσογέρακο, η κουκουβάγια Τυτώ και πολλά άλλα πιο κοινά είδη. Είναι επίσης «σταθμός» για πολλά μεταναστευτικά πουλιά. Στην θαλάσσια πανίδα του νησιού και των βραχονησίδων ανήκουν όλα τα θαλάσσια είδη που είναι χαρακτηριστικά του Αιγαίου (οστρακοειδή, μαλάκια, αφρόψαρα κλπ). Θα συναντήσουμε επίσης, τη Μεσογειακή φώκια (*Monachus monachus*), τη θαλάσσια χελώνα (*Caretta caretta*) και τρία είδη δελφινιών: το κοινό δελφίνι, το ζωνοδέλφινο, και το ρινοδέλφινο.

2.2.1.2 Υδρολογία

Η αποστράγγιση των επιφανειακών υδάτων γίνεται με πολλούς αλλά μικρού μήκους χειμάρρους οι οποίοι διατηρούν το νερό στο κοίλωμά τους για λίγες μόνο ώρες. Ο μεγάλος όγκος του νερού να καταλήγει στη θάλασσα, λόγω του υψηλού συντελεστή κατείσδυσης των ασβεστολιθικών πετρωμάτων. Στο νησί σχηματίζονται δύο κύριες λεκάνες απορροής, της Καλύμνου και του Βαθέως¹.

2.2.1.3 Κλιματικά Στοιχεία

Το κλίμα της Καλύμνου είναι από τα ηπιότερα της Ελλάδας, με υψηλή ηλιοφάνεια. Κατά τη θερινή περίοδο η ξηρασία ανέρχεται σε υψηλό επίπεδο².

Το κλίμα της Καλύμνου είναι μεσογειακού τύπου, και λόγω της θέσης του νησιού είναι από τα ηπιότερα της Ελλάδας. Το μέσο ύψος βροχής κυμαίνεται μεταξύ 650-850 mm ετησίως με το 80-90% της βροχόπτωσης να εμφανίζεται στο χρονικό διάστημα Οκτωβρίου - Μαρτίου. Η ηλιοφάνεια ανέρχεται ετησίως σε 3000 ώρες. Ο αριθμός των αίθριων ημερών ανέρχεται σε 254 ημέρες που είναι σημαντικά ανώτερος του μέσου όρου της Ελλάδας (121 ημέρες).

¹ Διπλωματική Εργασία «Περιβαλλοντικές και Κοινωνικές Παράμετροι στην Ανάπτυξη Μικρών Οικισμών. Μελέτη περίπτωσης του Οικισμού Αργινώντα στην Κάλυμνο», Φανή Ρεΐση, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός Πόλεων και Κτιρίων, Ε.Α.Π. 2006.

²<https://ecoanemos.files.wordpress.com/2014/01/kalymnos.pdf>

Σημαντικός ρυθμιστικός παράγων του κλίματος της Καλύμνου είναι οι άνεμοι. Επικρατέστεροι για την θερινή περίοδο είναι οι ΒΔ-Β-ΒΑ, ενώ για την χειμερινή περίοδο οι ΝΔ. Κατά τη θερινή περίοδο η ξηρασία ανέρχεται σε υψηλό επίπεδο. Η σχετική υγρασία παρουσιάζει μέγιστο από 70 έως 75% περίπου κατά την περίοδο Νοεμβρίου - Μαρτίου και ελάχιστο 60 - 65% τους μήνες Ιούνιο - Ιούλιο³.

2.2.1.4 Μορφολογία

Το μήκος του νησιού είναι περίπου 21km, το πλάτος πλησιάζει τα 13km και η επιφάνεια του τα 109,67km². Η Κάλυμνος παρουσιάζει έντονο οριζόντιο διαμελισμό, εξαιτίας της τεκτονικής δραστηριότητας, η οποία έχει σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός μεγάλου αριθμού από κόλπους, ακρωτήρια, ορεινούς όγκους και κοιλάδες.

Οι ορεινοί όγκοι έχουν επιμήκη διάταξη, με ορεογραφικούς άξονες παράλληλους και με προσανατολισμό ΒΔ – ΝΑ που συμπίπτει με αυτό της νήσου. Την ίδια διάταξη και προσανατολισμό εμφανίζουν και οι κυριότερες κοιλάδες πάνω στο νησί.

Οι ακτές της είναι σχετικά απόκρημνες σχηματίζοντας πολλά ακρωτήρια, όρμους και λιμένες. Εξ αυτών σπουδαιότεροι είναι ο όρμος της πρωτεύουσας της νήσου που λέγεται και λιμένας Ποθαίας (ΝΑ.), ο Ριναίας, βορειότερα τα Πεζώντα ή Πέζοντας ακόμα βορειότερα, ο όρμος Παλαιονήσου Β.ΒΑ., ο Εμπορεός (Δ.ΒΔ.), τα Λινάρια, νοτιότερα και το Πιθάρι προς νότο.

Στην Κάλυμνο σύμφωνα με επίσημες καταγραφές αναφέρεται η ύπαρξη περίπου πενήντα (50) σπηλαίων. Από αυτά τα σπήλαια άλλα είναι μικρά και άλλα μεγάλα.

Χαρακτηρίζονται ως σπουδαία γεωλογικά μνημεία της Περιφέρειας τα παρακάτω σπήλαια: Σπήλαιο Κεφάλας ή Τρύπα Κεφάλας, Σπήλαιο Παρθένων ή «Αντρο των Νυμφών», Σπήλαιο Σκαλιών ή Δασκαλιό, Σπήλαιο Κολονόστηλο, Απολιθωμένα θηλαστικά Βαθιού, Τεκτονικό κέρας Τελένδου.

Η ποικιλομορφία των ακτών, των απόκρημνων βράχων και το ήπιο κλίμα καθιστούν το νησί ιδανικό τόπο για αναρρίχηση και ανάπτυξη του αναρριχητικού τουρισμού. Η Κάλυμνος από τους περισσότερους αναρριχητές κρίνεται ως ο πληρέστερος προορισμός. Ο ασβεστόλιθος, η αναρρίχηση στους σταλακτίτες, τα πολλά σπήλαια συνέβαλαν στο να χαρακτηριστεί η Κάλυμνος ως μία από τις πιο όμορφες τοποθεσίες «του κόσμου των αναρριχητών».

2.2.1.5 Στρωματογραφία - Τεκτονικά στοιχεία

Η διάρθρωση της στρωματογραφικής στήλης του νησιού από κάτω (παλαιότερους σχηματισμούς) προς τα πάνω (νεότερους σχηματισμούς) είναι:

- α) Σχετικά αυτόχθονη ενότητα παλαιοζωικών σχηματισμών. Η ενότητα αυτή εντοπίζεται στο βόρειο τμήμα του νησιού.
- β) Τεκτονική ενότητα αμφιβολιτών, σχιστόλιθων και γνευσίων.
- γ) Τεκτονική ενότητα Ιονίου ζώνης.
- δ) Τεκτονική ενότητα ζώνης Γαβρόβου.

Οι προαναφερθείσες ενότητες καλύπτονται από μικρής ανάπτυξης νεογενείς και τεταρτογενείς αποθέσεις καθώς και ηφαιστειακούς τόφους.

Η σημερινή μορφή της νήσου με το επίμηκες σχήμα της με ορεογραφικούς άξονες παράλληλους προς του άξονες των κοιλάδων, είναι αποτέλεσμα τεκτονικής δράσεως.

Οι διευθύνσεις των ρηγμάτων και των αξόνων των πτυχώσεων συμπίπτουν με τις διευθύνσεις των κυρίως αξόνων του νησιού που είναι ΒΔ-ΝΑ.

Στην Κάλυμνο εμφανίζεται επικράτηση των ρηγμάτων και μεταπτώσεων έχουν σαν αποτέλεσμα το διαχωρισμό της νήσου σε τεμάχια που βρίσκονται σε κλιμακωτή μεταξύ τους θέση και πιθανότατα δημιουργούν τεκτονικά κέρατα και τάφρους ειδικά στην περιοχή Βαθύ.

2.2.2 Πολεοδομία-Χωροταξία-Περιβάλλον

2.2.2.1 Πολεοδομικός σχεδιασμός και χωροταξία

Πολεοδομικός σχεδιασμός είναι ο βασικός τρόπος άσκησης πολεοδομικής πολιτικής. Αποτελεί το βασικότερο εργαλείο ρύθμισης του αστικού, περιαστικού και εξωαστικού χώρου σε επίπεδο οικισμού, πόλης ή πολεοδομικού συγκροτήματος. Για τη ρύθμιση του χώρου σε επίπεδο υπερκείμενο της πόλης ή του διευρυμένου Δήμου, χρησιμοποιείται ο Χωροταξικός Σχεδιασμός. Ο Πολεοδομικός σχεδιασμός αποσκοπεί στην ορθολογική οργάνωση του χώρου με βάση τις αρχές της επιστήμης της Πολεοδομίας.

Το 1987 εκπονήθηκε εγκρίθηκε και δημοσιεύτηκε Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο *Οικισμού Καλύμνου* Δήμου Καλύμνου που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ615/τεύχος τέταρτο/29/6/1987.

³ Διπλωματική Εργασία «Περιβαλλοντικές και Κοινωνικές Παράμετροι στην Ανάπτυξη Μικρών Οικισμών. Μελέτη περίπτωσης του Οικισμού Αργινώντα στην Κάλυμνο», Φανή Ρεΐση, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός Πόλεων και Κτιρίων, Ε.Α.Π. 2006.

2.2.2.2 Χρήσεις Γης της Ευρύτερης περιοχής

Οι χρήσεις γης περιλαμβάνουν γενικά⁴:

- Οικισμούς
- Τουριστική και παραθεριστική κατοικία, που συγκεντρώνονται κυρίως σε παράκτιους οικισμούς του νότιου και δυτικού τμήματος του νησιού.
- Γεωργική γη στην περιοχή Άργους και Βαθύ
- Δάση και θάμνοι – περιοχές μακκίας/φρυγανικής βλάστησης

Η οικιστική ανάπτυξη οδήγησε στην ενοποίηση των οικισμών Πόθιας - Χώρας που συνεχίζεται προς Πάνορμο- Μυρτιές-Μασούρι. Μέσα στο πολεοδομικό συγκρότημα υπάρχουν ακόμα περιοχές που καλλιεργούνται (περιοχή «Ελιές» στον Πάνορμο) .

Γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας υπάρχει στο Βαθύ, όπου καλλιεργούνται κυρίως εσπεριδοειδή, και στο οροπέδιο του Άργους. Παραθεριστική κατοικία υπάρχει στα Βλυχάδια, τις Μυρτιές, το Μασούρι και τα Αργινώντα, Σκάλια και Εμπορειό. Οι παραθεριστικές κατοικίες του Πανόρμου τείνουν να μετατραπούν σε μόνιμες.

Δάση και υψηλό πράσινο υπάρχει στη νότια πλευρά του νησιού (Πόθια) και στη νότια πλευρά της Τελένδου. Όλο το υπόλοιπο νησί καλύπτεται από θάμνους, χλόη, και αρωματικά φυτά , ιδανικά για τη μελισσοκομία.

⁴ Διπλωματική Εργασία «Περιβαλλοντικές και Κοινωνικές Παράμετροι στην Ανάπτυξη Μικρών Οικισμών. Μελέτη περίπτωσης του Οικισμού Αργινώντα στην Κάλυμνο», Φανή Ρείση, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός Πόλεων και Κτιρίων, Ε.Α.Π. 2006.

2.2.2.3 Οικισμοί και Πολεοδομικές Ενότητες

Από τους πολύ παλιούς χρόνους οι δήμοι της Καλύμνου αποτελούσαν τον πυρήνα της κοινωνικής ζωής του νησιού, είχαν τα αρχεία τους και τους άρχοντες τους. Στην Κάλυμνο οι σφουγγαράδες συνεχίζουν να βουτάνε στα βαθιά, αιγαιοπελαγίτικα νερά βγάζοντας στην επιφάνεια τους καρπούς της θάλασσας με τον δικό τους πατροπαράδοτο τρόπο. Οι παραδόσεις βρίσκουν ακόμη πρόσφορο έδαφος στο όμορφο αυτό νησί των Δωδεκανήσων, φέρνοντας στο νου αναμνήσεις από την ημέρα της αναχώρησης των σπογγαλιευτικών, στιγμές αποχωρισμού και γιορτής στην επιστροφή μετά από καλή σοδειά.

Σίγουρα θα βρείτε λίγο χρόνο να περιπλανηθείτε στην φιλόξενη πόλη. Στον παραλιακό δρόμο μπορείτε να επισκεφθείτε την εκκλησία του Χριστού ή Σωτήρα. Το αξιόλογο τέμπλο της είναι έργο του γνωστού Τήνιου γλύπτη Γιαννούλη Χαλεπά με εικόνες και τοιχογραφίες φιλοτεχνημένες από ντόπιους ζωγράφους. Όμορφα κτίρια και πολύ πράσινο συνθέτουν την εικόνα του λιμανιού. Στην προκυμαία και τα τουριστικά καταστήματα τα σφουγγάρια δίνουν το στίγμα της Καλύμνου. Μην παραλείψετε να επισκεφθείτε τα εργαστήρια επεξεργασίας σφουγγαριών. Αν σας περισσεύει λίγος χρόνος ενδιαφέρον παρουσιάζουν επίσης τα εκθέματα του Αρχαιολογικού - Λαογραφικού μουσείου.

Κοντά στην πόλη θα συναντήσουμε επίσης το Κάστρο της Χρυσοχειριάς κτισμένο από τους Ιππότες της Ρόδου πάνω σε αρχαία και βυζαντινά ερείπια, με την εκκλησία της Χρυσοχέρας στο εσωτερικό του. Το Χωριό είναι η παλιά πρωτεύουσα του νησιού. Κι εδώ οι Ιππότες άφησαν τα ίχνη τους ενισχύοντας το βυζαντινό Πέρα Κάστρο.

2.2.2.3.1 Χώρα

Η Χώρα βρίσκεται 3 χιλιόμετρα βορειοδυτικά της Πόθιας και για πολλούς αιώνες υπήρξε η πρωτεύουσα του νησιού. Είναι κτισμένη σε κοιλάδα μακριά από θάλασσα λόγω των πειρατών. Είναι ένα μέρος που ακόμα και σήμερα διατηρούν τις παραδόσεις ζωντανές. Στην περιοχή βρίσκονται τα σημαντικότερα αξιοθέατα της Καλύμνου. Πάνω στον λόφο σε απόκρημνο βράχο βρίσκεται το Πέρα Κάστρο, ή Κάστρο της Χρυσοχειριάς, ή Κάστρο της Χώρας το οποίο κτίστηκε στα χρόνια του Βυζαντίου από τους Ιππότες του Τάγματος του Αγίου Ιωάννη. Άλλο αξιοθέατο είναι τα μοναστήρια τα οποία είναι σκορπισμένα ανάμεσα στο Κάστρο και προσφέρουν πανοραμική θέα. Εκεί βρίσκεται και η πρώτη μητρόπολη της Καλύμνου η εκκλησία της Παναγιάς της Κεχαριτωμένης με το περίφημο επιχρυσωμένο τέμπλο της. Στα ερείπια του αρχαίου ναού του Δηλίου Απόλλωνα χτίστηκε η εκκλησία του Χριστού της Ιερουσαλήμ που κατά την αρχαιότητα ήταν ο προστάτης του νησιού. Διπλά ακριβώς από την εκκλησία του Χριστού της Ιερουσαλήμ υπάρχει το μικρό μοναστηράκι της Αγίας Σοφίας. Στην ψηλότερη κορυφή της Καλύμνου (670 μετρά) δεσπόζει ο προφήτης Ηλίας.

2.2.2.3.2 Άργος

Το Άργος βρίσκεται νοτιοδυτικά της Χώρας σε μικρή απόσταση. Είναι ένα εκτεταμένο οροπέδιο με υψόμετρο 170μ. όπου βρίσκεται και το αεροδρόμιο. Το όνομα του Άργους δόθηκε από τους Αργείους της Πελοποννήσου που έμειναν εκεί μετά τον ερχομό τους από τον τρωικό πόλεμο. Το Άργος είναι ένας μικρός και αραιοκατοικημένος οικισμός όπου οι κάτοικοι του ασχολούνται με την κτηνοτροφία και την γεωργία. Παραδοσιακά προϊόντα του Άργους είναι το ζυμωτό ψωμί, κρίθινες κουλούρες και τυροκομικά προϊόντα. Κάθε καλοκαίρι διοργανώνεται η ετήσια γιορτή τσαμπούνας. Στο οροπέδιο του Άργους συναντάμε πρώτα τον βυζαντινό ναό των Αγίων Δώδεκα Αποστόλων. Οι Άγιοι Απόστολοι είναι ο σημαντικότερος βυζαντινός ναός της Καλύμνου. Οι Άγιοι Απόστολοι είναι πιθανό να κτίστηκαν στη θέση κάποιου αρχαίου ναού όπως δείχνουν προχριστιανικά αρχιτεκτονικά μέλη.

2.2.2.3.3 Σκάλια

Τα Σκάλια είναι ένας παραθαλάσσιος οικισμός με θέα την Τέλενδο και το νησάκι Καλαβρό. Στην περιοχή υπάρχει και το σπήλαιο Σκάλια με δύσκολη πρόσβαση αλλά πλούσιο σε σταλακτίτες και σταλαγμίτες. Στο δυτικό τμήμα του οικισμού βρίσκεται το εκκλησάκι του Αγίου Μάμα το οποίο έχει χτιστεί σε θέση αρχαίου κτίσματος όπως και πολλά άλλα εκκλησάκια. Οι κάτοικοι ασχολούνται κυρίως με την κτηνοτροφία αλλά και με τη γεωργία και την αλιεία. Οι βραχώδεις πλαγιές που υψώνονται κατά μήκος του δρόμου προσφέρουν ιδανικούς τόπους για αναρρίχηση με φόντο το Αιγαίο Πέλαγος. Φεύγοντας από την περιοχή ο δρόμος στην δεξιά πλευρά οδηγεί τους επισκέπτες στην Παλιόνησο, μια περιοχή με ωραία παραλία και νησιωτική άγρια φύση μακριά από τον πολιτισμό. Ένα μέρος κατάλληλο για ξεκούραση και ηρεμία.

2.2.2.3.4 Πάνορμος

Ο Πάνορμος μια καταπράσινη τοποθεσία αποτελεί σήμερα πόλο έλξης για τους τουρίστες. Βρίσκεται στο δυτικό τμήμα της κοιλάδας Πόθιας με μεγάλες καλλιεργήσιμες εκτάσεις. Κατοικείται από τα αρχαία χρόνια σύμφωνα με τα αρχαία εργαστήρια αγγειοπλαστικής που έχουν βρεθεί στην θέση της Τσουκαλαριάς. Ο περισσότερος κόσμος επισκέπτεται το Πάνορμο κυρίως για της ωραίες του παραλίες. Το Καντούνι, τα Λινάρια και ο Πλατύς Γιαλός είναι οι τρεις από τις ομορφότερες παραλίες του οικισμού. Οι απότομες ορεινές πλαγιές με κατάλληλα διαμορφωμένες διαδρομές είναι ιδανικές για ορειβασία και αναρρίχηση.

2.2.2.3.5 Μυρτιές

Οι Μυρτιές βρίσκονται 8 χιλιόμετρα από την Πόθια στη δυτική μεριά της Καλύμνου. Είναι ένας παραθαλάσσιος οικισμός που πήρε το όνομα του από τις μυρτιές που υπήρχαν γύρω στην περιοχή. Η Βοτσαλωτή παραλία μήκους 700 μέτρων με σχετικά ρηγά νερά που θα βρείτε εκεί δίνει άλλη ομορφιά στον οικισμό και το νησί. Ακριβώς απέναντι βρίσκεται η Τέλενδος και κατά τη διάρκεια της μέρας πραγματοποιούνται δρομολόγια με μικρά καΐκια. Ταβέρνες, μπαρ και ξενοδοχεία δεν λείπουν από τις Μυρτιές.

2.2.2.3.6 Μασούρι

9 χιλιόμετρα από την Πόθια στη δυτική μεριά της Καλύμνου βρίσκεται το Μασούρι ένα από τα δημοφιλέστερα τουριστικά θέρετρα της Καλύμνου. Θεωρείται μια από τις καλύτερες παραλίες του νησιού με θέα την Τέλενδο, πεντακάθαρα νερά και καλή οργάνωση. Την τουριστική περίοδο το Μασούρι χτυπάει σε εντόνους καλοκαιρινούς ρυθμούς. Γύρω από το Μασούρι υψώνονται επιβλητικοί βράχοι και θεωρείται παράδεισος αναρρίχησης. Υπάρχουν όλων των ειδών οι υπηρεσίες όπως ξενοδοχεία, καταστήματα, τράπεζες, γραφεία ενοικιάσεων αυτοκινήτων και ποδηλατών.

2.2.2.3.7 Εμπορείος

Στη βορειοδυτική πλευρά του νησιού βρίσκεται ο Εμπορείος σε απόσταση 19,5 χιλιομέτρων από την Πόθια. Είναι ο πιο απόμακρος οικισμός του νησιού ένα ήσυχο παραθαλάσσιο χωριουδάκι με λιγοστούς κατοίκους. Τα τελευταία χρόνια εκτός από την κτηνοτροφία και την αλιεία οι κάτοικοι ασχολούνται και με τον τουρισμό. Κατά την αρχαιότητα ο Εμπορείος ήταν το πρώτο εμπορικό κέντρο της Καλύμνου. Στον Εμπορείο λειτουργούν πολλά παραθαλάσσια εστιατόρια, καφενεία, παραδοσιακές ταβέρνες αλλά και πολλά ενοικιαζόμενα δωμάτια. Στα βόρεια είναι χτισμένο το Καστρί, ένα οχυρό της Ελληνιστικής εποχής. Με ισχυρό τείχος, δυο πύργους άμυνας και πύλη το Καστρί προστάτευε την περιοχή του Εμπορείου. Σώζεται μια διπλή βάση ενός ελαιοτριβείου το οποίο λειτουργούσε στο εσωτερικό. Ο Άγιος Γεώργιος και το Καστρί με τα κυκλώπεια τείχη του δίνουν μια διαφορετική εικόνα στον Εμπορείο και το υπόλοιπο νησί.

2.2.2.3.8 Πόθια

Η Πόθια είναι η πρωτεύουσα και το λιμάνι της Καλύμνου. Μια πυκνό-κατοικημένη περιοχή χτισμένη στις αρχές του 1850 και στην οποία θα βρείτε ταβέρνες, καφετέριες, ζαχαροπλαστεία, εστιατόρια και ξενοδοχεία. Επίσης και όλες τις δημοτικές υπηρεσίες όπως αστυνομία, ταχυδρομείο, λιμεναρχείο κ.α. Νοτιοδυτικά της Πόθιας και σε μικρή απόσταση βρίσκονται τα Θέρμα, μια περιοχή με θερμοπηγές που έχουν θεραπευτικές ιδιότητες.

Στην Πόθια ο επισκέπτης συναντά μεγάλη ποικιλία παραδοσιακών σπιτιών με έντονα στοιχεία νεοκλασικού ρυθμού. Στις συνοικίες της Υπαπαντής, της Ευαγγελίστριας, του Αγίου Θεολόγου και στις Πατήθριες συναντάμε τα περισσότερα παραδοσιακά σπίτια. Έργα μεγάλων Καλύμνιων ζωγράφων όπως του Μαγκλή, του Γεωργίου Οικονόμου, του Σακελλάρη, του Μιχαήλ Αλαχούζου, του Νικολάου Μάγκου, του Τιμόθεου Κουρούνη, του Εμμανουήλ Χούλη, του Θεόφιλου Μπιλλήρη, του Σακελάρη Πιζάνια και πολλών άλλων κοσμούν τις ενοριακές εκκλησίες της Πόθιας και γενικά της Καλύμνου.

Από τις σημαντικότερες ενοριακές εκκλησίες είναι η **Μεταμόρφωση του Σωτήρος** με μαρμάρινο τέμπλο και ο **Άγιος Νικόλαος** επίσης με μαρμάρινο τέμπλο φτιαγμένο στη Σμύρνη. Στην πόλη λειτουργεί το Αρχαιολογικό Μουσείο της Καλύμνου, όπου υπάρχει μεγάλος αριθμός από αρχαία χάλκινα και μαρμάρινα γλυπτά, εργαλεία, αγγεία, όπλα και νομίσματα τα οποία δείχνουν την εξέλιξη της Καλύμνου από τους Προϊστορικούς ως του Βυζαντινούς χρόνους. Στο Δημοτικό Ναυτικό Μουσείο ο επισκέπτης μπορεί να γνωρίσει την ναυτική παράδοση του νησιού και την ιστορία και τις μεθόδους της σπογγαλιείας. Επίσης εκτίθενται και αντικείμενα από ναυάγια αρχαίων πλοίων. Το Λαογραφικό Μουσείο λειτουργεί στο ίδιο κτήριο με δείγματα του λαϊκού πολιτισμού της Καλύμνου. Όποιος θέλει να γνωρίσει τη νησιωτική αστική αρχιτεκτονική της Καλύμνου μπορεί να επισκεφτεί το αρχοντικό της οικογένειας Βουβάλη το οποίο λειτουργεί σαν Μουσείο. Ένα ακόμα αξιόλογο μοναστήρι της Καλύμνου είναι ο **Άγιος Σάββας** που δεσπόζει στη δυτική πλευρά του λιμανιού όπου η θέα από εκεί είναι μαγευτική και στη γιορτή του εκατοντάδες κόσμος επισκέπτεται τη μονή.

2.2.2.3.9 Βλυχάδια

Σε απόσταση 5 χιλιομέτρων από την Πόθια βρίσκονται τα Βλυχάδια στο νότιο τμήμα της Καλύμνου. Τα Βλυχάδια ένα μαγευτικό παραθαλάσσιο τοπίο με δυο υπέροχες παραλίες και πολλές παραδοσιακές ταβέρνες μπορούν εύκολα να σας μαγέψουν. Εκεί βρίσκεται και το ιδιωτικό Μουσείο Θαλασσίων Ευρημάτων Βαλσαμίδη όπου μπορείτε να επισκεφτείτε με την οικογένειά σας. Στα Βλυχάδια θα βρείτε ενοικιαζόμενα δωμάτια, ταβέρνες, καφενεία και καταδυτικό κέντρο όπου γίνονται μαθήματα σε μεγάλους και μικρούς. 2 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά των Βοθύνων το Σπήλαιο της Κεφάλας η Σπήλαιο του Διός με έκταση 1000 τετραγωνικών μέτρων το ομορφότερο σπήλαιο της Καλύμνου με έξι θαλάμους και τεράστιους σταλακτίτες. Καθημερινά εκτελούνται θαλάσσια δρομολόγια προς το σπήλαιο με πλοία από το λιμάνι της Πόθιας ή μέσω μονοπατιού από τη μονή της Αγίας Αικατερίνης. Η Μονή των Αγίων Πάντων όπου μόνασε ο Άγιος Σάββας (1862-1948) βρίσκεται στην κορυφή της οροσειράς που χωρίζει τους Βοθύνους από την Πόθια.

2.2.2.3.10 Βαθύ

Το Βαθύ ή ο Βαθός βρίσκεται 11 χιλιόμετρα βορειοανατολικά της πόλης Πόθιας και είναι το μόνο μέρος της Καλύμνου με τη μεγαλύτερη και περισσότερο γόνιμη κοιλάδα. Μια εντυπωσιακή και καταπράσινη κοιλάδα εντυπωσιάζει και γοητεύει τον επισκέπτη ξεκινώντας από το λιμανάκι της Ρίνας μέχρι την περιοχή Στημένα. Οι επισκέπτες μέσα από οδικές διαδρομές ή και περιπάτους μπορούν να απολαύσουν μοναδικές ομορφιές και σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους. Με μικρά θαλάσσια σκάφη πραγματοποιούνται επισκέψεις στο προϊστορικό σπήλαιο Δασκαλιό στην είσοδο του λιμανιού της Ρίνας.

Λίγα μέτρα από το λιμάνι της Ρίνας υπάρχει ένα φυσικό ενυδρείο το οποίο αποτελεί μοναδικό αξιοθέατο. Στο λιμάνι της Ρίνας λειτουργεί ναυπηγείο σκαφών καθώς και ασφαλές αγκυροβόλιο για την υποδοχή τουριστικών σκαφών αναψυχής.

Στη Ρίνα λειτουργούν ξενοδοχεία, παραδοσιακές ταβέρνες και καφετέριες προσφέροντας διάφορες γαστρονομικές απολαύσεις και παραδοσιακά φαγητά.

2.2.2.3.11 Αργινώντα

Βρίσκεται 3 χιλιόμετρα μετά το Μασούρι στον δρόμο προς Εμπορείο, στη βορειοδυτική πλευρά της Καλύμνου και απέχει 16,5 χιλιόμετρα από την Πόθια. Τα πεντακάθαρα γαλαζοπράσινα νερά της, τα στρογγυλεμένα βότσαλα και τα δέντρα που περιτριγυρίζουν όλο τον κόλπο δημιουργούν ένα πανέμορφο τοπίο και είναι ιδανική για αναγνώριση του βυθού με μάσκα.

2.2.3 Τεχνικές – Μεταφορικές Υποδομές

2.2.3.1 Υποδομές Μεταφορών

2.2.3.1.1 Μεταφορές από και προς την Κάλυμνο

Μεταφορές με πλοίο

Η Κάλυμνος απέχει 183 ναυτικά μίλια από τον Πειραιά και 85 ναυτικά μίλια από τη Ρόδο, με τα λιμάνια των οποίων συνδέεται με τακτικά ακτοπλοϊκά δρομολόγια.

Η ακτοπλοϊκή σύνδεση εξυπηρετείται κυρίως από το λιμάνι στην Πόθια. Οι λιμενικές και θαλάσσιες δραστηριότητες καλύπτονται από το Λιμεναρχείο Καλύμνου και το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο. Πλοία για το νησί ξεκινούν από τον Πειραιά για απ' ευθείας προσέγγιση, αλλά και από την Κω ή το Μαστιχάρι σε περίπτωση που επιλέξει κάποιος να ταξιδέψει μέσω Κω όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως. Η διάρκεια του ταξιδιού από τον Πειραιά είναι 10 έως 12 ώρες με συμβατικά πλοία, ανάλογα τις ενδιάμεσες στάσεις.

Το ταξίδι με πλοίο από το Μαστιχάρι μέχρι την Κάλυμνο, κυμαίνεται από 20 έως 45 λεπτά, ανάλογα με το μέσο που θα χρησιμοποιηθεί.

Μεταφορές με αεροπλάνο

Το αεροδρόμιο της Καλύμνου εγκαινιάστηκε και λειτούργησε πρώτη φορά το 2006, και εξυπηρετεί μόνο πτήσεις εσωτερικού. Ο αερολιμένας Καλύμνου, βρίσκεται στην περιοχή Άργος, σε απόσταση 10-15 λεπτά από την Πόθια. Εναλλακτική λύση για την αεροπορική προσέγγιση της Καλύμνου, αποτελεί η πτήση έως τη γειτονική Κω. Μπορεί να βρει κάποιος δρομολόγια έως το αεροδρόμιο της Κω, και κατόπιν με ταχύπλοο ή συμβατικό Ferry Boat από το Μαστιχάρι, το οποίο μπορεί να προσεγγίσει απ' ευθείας από τον Διεθνή Αερολιμένα Κω με ταξί ή λεωφορείο. Μεταφορές εντός του νησιού

Το εσωτερικό οδικό δίκτυο ανέρχεται σε μήκος πάνω 85 km, εκ των οποίων το συνολικό μήκος ασφαλτοστρωμένων δρόμων ανέρχεται σε πάνω από 70 km.

2.2.3.2 Υποδομές Ύδρευσης - Άρδευσης

Η ύδρευση πραγματοποιείται από γεωτρήσεις⁵ που υπάρχουν στο νησί. Από την υπεράντληση, κάποιες απ' αυτές βγάζουν υφάλμυρο νερό και επειδή το νερό απ' όλες τις γεωτρήσεις, αναμιγνύεται για να καλύψει τις ανάγκες του νησιού, το νερό του δικτύου καταλήγει να είναι υφάλμυρο γι' αυτό και δεν χρησιμοποιείται ως πόσιμο. Προ καιρού, τοποθετήθηκαν βρύσες σε κάποια σημεία της Πόθιας, απ' όπου οι κάτοικοι μπορούν να προμηθευτούν πόσιμο νερό με χαμηλό κόστος. Το νερό αυτό προέρχεται από γεωτρήσεις στο Βαθύ. Επιπλέον, το δίκτυο της ύδρευσης θεωρείται

⁵Υπάρχουν τουλάχιστον 26 γεωτρήσεις, μία λιμνοδεξαμενή στο Βαθύ χωρητικότητας 200.000 m³ και τουλάχιστον 7 δεξαμενές ύδατος.

πεπαλαιωμένο και οι ποσότητες νερού επαρκούν οριακά (ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες).

Επίσης, στο παρελθόν ολοκληρώθηκε έργο προμήθειας και εγκατάστασης δύο μονάδων αφαλάτωσης, στα νησιά της Ψερίμου και της Τελένδου. Η συνολική επιλέξιμη δαπάνη ήταν 583.000€.⁶

Η άρδευση των καλλιεργειών γίνεται από πηγάδια που υπάρχουν στην περιοχή Βαθύ. Επίσης στην περιοχή Βαθύ υπάρχει λιμνοδεξαμενή εξωποτάμια με ακάλυπτη μεμβράνη που τροφοδοτείται από τα όμβρια ύδατα τεσσάρων χειμάρρων της περιοχής, με ωφέλιμο όγκο 155.000 m² και πηγή χρηματοδότησης το ΙΙ ΚΠΣ. Το έργο αποπερατώθηκε το 1998, και τα έργα αξιοποίησης του ολοκληρώθηκαν το 2008, με πηγή χρηματοδότησης το ΙΙΙ ΚΠΣ (ΠΕΠ 2000-2006)

Πίνακας δεξαμενών ύδατος		
α/α	Θέση	Χωρητικότητα m ³
1	Φραγκουλιά	1.600
2	Κάστρο	5
3	Αγ. Κατερίνα	2
4	Αργινώντα	12
5	Γήπεδο (Βαθύ)	150
6	Κολητήρι	200
7	Νινή	150
Σύνολα		2.119

Πίνακας 8: Λίστα δεξαμενών ύδατος⁷

Οι μετρήσεις ελέγχου ποιότητας, γίνονται στο Γ.Χ.Κ και στη Χημική Υπηρεσία Ρόδου με προγραμματισμένες δειγματοληψίες. Οι διαδικασίες εξυγίανσης του νερού γίνονται με φιλτράρισμα και με απολύμανση με υποχλωριώδες νάτριο.

Μετά και από συνεδρίαση Δημοτικού Συμβουλίου που έλαβε χώρα στις 29 Ιουλίου 2024, παρουσία του Περιφερειάρχη Νοτίου Αιγαίου Γεώργιου Χατζημάρκου, αποφασίστηκε η υποβολή πρότασης το 2025 από την Περιφέρεια, για χρηματοδότηση για αναβάθμιση του συστήματος ύδρευσης του νησιού, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα σε βάθος 30-ετίας. Το σύστημα θα ηλεκτροδοτείται από ΑΠΕ (φωτοβολταϊκά). Αν υπάρξει υπόλοιπο στη χρηματοδότηση, θα αναβαθμιστούν και οι υποδομές αποχέτευσης.

Πηγή: ⁶ <https://devak.kalymnos.gov.gr/index.php/el/>

⁷ Με κάθε επιφύλαξη, για πιθανές αλλαγές

2.2.3.3 Υποδομές Αποχέτευσης Όμβριων και Ακαθάρτων

Στις περιοχές Πόθιας και Χώρας υπάρχει δίκτυο αποχέτευσης με κάλυψη 90% περίπου. Στις τουριστικές περιοχές το δίκτυο δεν έχει τεθεί σε λειτουργία. Τα λύματα καταλήγουν στις εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων (ΕΕΛ) που κατασκευάστηκαν πρόσφατα. Οι υπόλοιπες περιοχές χρησιμοποιούν βόθρους.

Εικόνα 2-2: Εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων

2.2.3.4 Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων

Ο Δήμος Καλυμνίων, λόγω τουριστικής κίνησης (παραθεριστές και επισκέπτες ειδικού τουρισμού όπως αναρριχητές) παρουσιάζει εποχιακές διακυμάνσεις στην παραγωγή απορριμμάτων. Ως εκ τούτου κρίνεται αναγκαίο να χωριστεί το έτος σε επιμέρους χρονικές περιόδους, προκειμένου να γίνει ορθολογικότερη προσέγγιση της ετήσιας ποσότητας παραγόμενων απορριμμάτων.

Στη συνέχεια παρατίθενται ενδεικτικά στοιχεία σχετικά με τα στερεά απόβλητα, προκειμένου να γίνει δυνατή η δημιουργία μιας ολοκληρωμένης εικόνας αναφορικά με το ζήτημα. Από εκεί και πέρα, από έτος σε έτος, υπάρχουν διακυμάνσεις, που σε κάθε περίπτωση δεν αναιρούν την αξία των συμπερασμάτων.

1^η περίοδος: Ιανουάριος – Φεβρουάριος - Μάρτιος – Νοέμβριος – Δεκέμβριος

Η περίοδος χαρακτηρίζεται από πλήρη έλλειψη τουριστικής κίνησης, με την εξαίρεση της παρουσίας αναρριχητών. Ως εκ τούτου, οι παραγόμενες ποσότητες προέρχονται σχεδόν αποκλειστικά από τους μόνιμους κατοίκους του Δήμου. Ο επόμενος πίνακας απεικονίζει τον τρόπο υπολογισμού των παραγόμενων ποσοτήτων απορριμμάτων κατά την 1η περίοδο, ποσότητα η οποία ανέρχεται σε $24.514 \text{ kg/ημέρα} \times 150 \text{ ημέρες} = 3.677.000 \text{ Kg}$ ή 3.677 tn

Κάλυμνος	16.257	1,5	24.386
Ψέριμος	130	0,7	91
Τέλενδος	54	0,7	38
Σύνολο	16.441		24.514

Πίνακας 9: Παραγόμενη ποσότητα απορριμμάτων κατά την 1η περίοδο

2^η περίοδος: Απρίλιος - Μάιος - Ιούνιος - Σεπτέμβριος – Οκτώβριος

Ο μήνας Απρίλιος θεωρείται ως ο μήνας έναρξης της τουριστικής περιόδου, δεδομένου ότι ακολουθεί η περίοδος του Πάσχα με σημαντική παρουσία ελλήνων παραθεριστών, ενώ η παρουσία αναρριχητών εξακολουθεί να είναι ιδιαίτερα αισθητή. Κατά τους μήνες Σεπτέμβριο και Οκτώβριο αρχίζει η πτώση της τουριστικής κίνησης, ακολουθούμενη από μείωση της παραγωγής απορριμμάτων.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις, ο εποχικός πληθυσμός αυτές τις περιόδους αντιστοιχεί στο 20% του μέγιστου εποχικού πληθυσμού που παρουσιάζεται κατά την 3η χρονική περίοδο. Η συνολική ποσότητα που παράγεται καθημερινά την περίοδο αυτή είναι το άθροισμα της ημερήσιας παραγόμενης ποσότητας των μόνιμων κατοίκων και των τουριστών (εκτιμάται ότι η ημερήσια παραγόμενη ποσότητα απορριμμάτων ενός τουρίστα ανέρχεται σε 1.2 kg/ημέρα).

Ως εκ τούτου οι παραγόμενες ποσότητες είναι :

$$24.514 \text{ kg/ημέρα} + (1.322 \text{ άτομα} \times 1,2 \text{ kg/ημέρα}) = 26.100 \text{ kg/ημέρα.}$$

$$26.100 \text{ kg/ημέρα} \times 150 \text{ ημέρες} = 3.915.000 \text{ Kg ή } 3.915 \text{ tn}$$

3η περίοδος: Ιούλιος – Αύγουστος

Πρόκειται για την περίοδο με την μεγαλύτερη τουριστική κίνηση οπότε και το μεγαλύτερο άθροισμα μόνιμου και εποχικού πληθυσμού.

Ομοίως υπολογίζεται η παραγόμενη ποσότητα και αυτής της περιόδου:

$$24.514 \text{ kg/ημέρα} + (6.610 \text{ άτομα} \times 1,2 \text{ kg/ημέρα}) = 32.446 \text{ kg/ημέρα}$$

$$32.446 \text{ kg/ημέρα} \times 60 \text{ ημέρες} = 1.946.760 \text{ Kg ή } 1.947 \text{ tn}$$

Αθροίζοντας τις παραγόμενες ποσότητες των επί μέρους περιόδων, η συνολική ετήσια παραγόμενη ποσότητα απορριμμάτων στην Κάλυμνο εκτιμάται ότι ανέρχεται σε 9.539 tn.

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζονται οι ποσότητες των απορριμμάτων που παράγονται κατά τις τρεις χρονικές περιόδους καθώς και η συμμετοχή σε αυτές του μόνιμου και εποχικού πληθυσμού.

Μόνιμος Πληθυσμός	3.677	3.677	1.471	8.825
Εποχιακός πληθυσμός	-	238	476	714
Σύνολα	3.680	3.920	1.960	9.539

Πίνακας 10: Ποσότητες απορριμμάτων κατά τις τρεις χρονικές περιόδους και η συμμετοχή του μόνιμου και εποχικού πληθυσμού

Στην Κάλυμνο υπάρχει ένας κεντρικός ΧΑΔΑ όπου εναποτίθενται όλα τα συλλεγόμενα απορρίμματα.

Δραστηριότητες - Δρομολόγια - Εξοπλισμός Διαχείρισης - Ποσότητες

Με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία από την αρμόδια υπηρεσία, ο μέσος όγκος των οικιακών απορριμμάτων για τα οποία γίνεται αποκομιδή ανέρχεται σε 11.150 τόνους ετησίως. Τα στοιχεία των δραστηριοτήτων παρουσιάζονται αναλυτικότερα παρακάτω:

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΣΤΟΧΟΙ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ
Αποκομιδή οικιακών απορριμμάτων (από συμβατικούς κάδους)	7.680 ΤΟΝΟΙ ΕΤΗΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
Αποκομιδή οικιακών απορριμμάτων (από 60 υπόγειους κάδους)	3.470 ΤΟΝΟΙ ΕΤΗΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
Αποκομιδή ογκωδών αντικειμένων	1.000 ΤΟΝΟΙ ΕΤΗΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
Αποκομιδή απορριμμάτων και καθαρισμός νήσου Ψερίμου	50 ΤΟΝΟΙ ΕΤΗΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
Αποκομιδή απορριμμάτων και καθαρισμός νήσου Τελένδου	50 ΤΟΝΟΙ ΕΤΗΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
Καθαρισμός δρόμων (μηχαν. σκούπες)	ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΛΟΓΩ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΗΣ ΒΛΑΒΗΣ ΣΑΡΩΘΡΟΥ
Καθαρισμός δρόμων (με οδοκαθαριστές και καροτσάκια)	ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΛΟΓΩ ΕΛΛΕΙΨΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
Καθαρισμός παραλιών	ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΣ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ 12 ΓΙΑ 6 ΜΗΝΕΣ ΑΠΟ ΜΑΙΟ ΕΩΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟ
Καθαρισμός Δημοτικών Τουαλετών	ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ 5 ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΤΟΥΑΛΕΤΩΝ
Καθαρισμός κοινόχρηστων χώρων κλπ	ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΛΟΓΩ ΕΛΛΕΙΨΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
Διευθέτηση της υπάρχουσας χωματεράς	Καθημερινή διευθέτηση της χωματεράς με μόνιμο υπάλληλο χειριστή βαρέου μηχανήματος (Ερπύστριας)
Φύλαξη γκαράζ	2 ΑΤΟΜΑ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ
Περυσυλλογή αδέσποτων ζώων	ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΛΟΓΩ ΕΛΛΕΙΨΗΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Πίνακας 11: Δραστηριότητες καθαριότητας και ανακύκλωσης

Σύμφωνα με την αρμόδια υπηρεσία καθαριότητας, ο διαθέσιμος εξοπλισμός για την υλοποίηση των ανωτέρω δράσεων, παρουσιάζεται παρακάτω:

<u>ΥΠΗΡΕΣΙΑ/ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙ ΤΟ ΟΧΗΜΑ</u>	<u>ΕΤΟΣ ΚΤΗΣΗΣ</u>	<u>ΕΤΟΣ 1ης Κυκλ.</u>	<u>*ΜΑΡΚΑ</u>	<u>ΜΟΝΤΕ ΛΟ</u>	<u>ΕΙΔΟΣ ΟΧΗΜΑΤΟΣ (Όπως αναφέρεται στην άδεια κυκλοφορίας)</u>	<u>ΚΥΒΙΣΜΟΣ</u>	<u>ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ</u>
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	2010	2010	PIAGGIO	PORTER MAXXI	ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΟΦΟΡΟ	1296	ΑΠΟΚΟΜΙΔΗ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	2005	2005	PIAGGIO	PORTER MAXXI	ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΟΦΟΡΟ	1300	ΑΠΟΚΟΜΙΔΗ ΟΓΚΟΔΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	2007	2007	MITSUBISHI	FE 01T	ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΟΦΟΡΟ	ΦΟΡΟΛ. ΙΣΧΥΣ 18	ΑΠΟΚΟΜΙΔΗ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	1996	1996	MERCEDES	1314K/31	ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΟΦΟΡΟ	ΦΟΡΟΛ. ΙΣΧΥΣ 36	ΑΠΟΚΟΜΙΔΗ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	1996	1996	MERCEDES	814/37	ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΟΦΟΡΟ	ΦΟΡΟΛ. ΙΣΧΥΣ 36	ΑΠΟΚΟΜΙΔΗ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	2005	2005	VOLVO	FLH 4X2R	ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΟΦΟΡΟ	ΦΟΡΟΛ. ΙΣΧΥΣ 33	ΑΠΟΚΟΜΙΔΗ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	2014	2014	DAF TRUKS NV	L2EN3	ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΟΦΟΡΟ	6693	ΑΠΟΚΟΜΙΔΗ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

Πίνακας 12: Διαθέσιμος εξοπλισμός για υλοποίηση δράσεων καθαριότητας και ανακύκλωσης

Μετά και από συνεδρίαση Δημοτικού Συμβουλίου που έλαβε χώρα στις 29 Ιουλίου 2024, παρουσία του Περιφερειάρχη Νοτίου Αιγαίου Γεώργιου Χατζημάρκου, αποφασίστηκαν τα εξής:

- Μεταβατική φάση διαχείρισης απορριμμάτων. Μεταφορά των απορριμμάτων στο νησί της Κω
- Οριστική διαχείριση απορριμμάτων. Δημιουργία Ολοκληρωμένης Εγκατάστασης Διαχείρισης Αποβλήτων (Ο.Ε.Δ.Α.). Σε εξέλιξη. Έχει παραχωρηθεί από τη δημοτική αρχή προς το ΦΟΔΣΑ χώρος που θα χρησιμοποιηθεί για την εγκατάσταση.

2.2.3.5 Υποδομές Ενέργειας και Αξιοποίηση ΑΠΕ

Η ενεργειακή υποδομή αποτελείται σχεδόν αποκλειστικά από το δίκτυο της ηλεκτρικής ενέργειας. Υπάρχει ένα εργοστάσιο ΔΕΗ ΑΣΠ ΚΑΛΥΜΝΟΥ στην περιοχή Λαφάσι. Αξιοσημείωτη είναι η δημιουργία 11 μονάδων φωτοβολταϊκών συστημάτων, συνολικής δυναμικότητας 1.100 KW.

Στην περιοχή λειτουργούν 2 γραμμές μεταφοράς των 20kW: 2 Καλύμνου (EP210, EP270), 2 διασυνδετικές Καλύμνου-Κω (EP220, EP280) και 2 Καλύμνου-Λέρου (EP230, EP260). Οι τελευταίες τροφοδοτούν και τους Λειψούς. Προς το παρόν δεν

γίνεται χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, παρά το γεγονός ότι οι συνθήκες θεωρούνται ιδιαίτερα ευνοϊκές.

Σε γενικές γραμμές, η παροχή ενέργειας παρουσιάζει σημαντικά προβλήματα επάρκειας και τροφοδοσίας.

Ενδεικτικά αναφέρονται παρακάτω δράσεις σχετικές με τη βελτίωση διαχείρισης ενέργειας

- Εγκατάσταση Ολοκληρωμένου Συστήματος Τηλεδιαχείρισης Δικτύου Ηλεκτροφωτισμού με σκοπό την εξοικονόμηση ενέργειας και τη Βελτίωση Διαχείρισης πόρων.
- Ύπαρξη μελέτης για εγκατάσταση αυτόνομων φωτιστικών στους δρόμους-προς Βαθύ,Καστέλι-Εμπορειός, Περιφερειακός Μασουριού, Βλυχάδια και διαφόρων δυσπρόσιτων και μη περιοχών Καλύμνου,Τελένδου και Ψερίμου που στερούνται επαρκούς δημοτικού φωτισμού. Πρόκειται για μια τεχνολογία η οποία δεν απαιτεί ηλεκτρολογική εγκατάσταση σύνδεσης με το δίκτυο παροχής ηλεκτρικού ρεύματος.

2.2.3.6 Υποδομές Τηλεπικοινωνιών, Ενέργειας και Αξιοποίηση ΑΠΕ

Το δίκτυο του ΟΤΕ καλύπτει πλήρως τις σύγχρονες ανάγκες επικοινωνίας.

Παρακάτω παρουσιάζεται η υφιστάμενη κατάσταση με βάση τα στοιχεία του 2011:

- Οι συνδέσεις στο σύνολο της Καλύμνου ανέρχονται σε 7.839
- Το ποσοστό ψηφιοποίησης τηλεφωνικού δικτύου είναι 100%
- Η συνολική κάλυψη κατοικιών φτάνει τις 4.753
- Οι συνδέσεις PSDN φτάνουν τις 6.775
- Οι συνδέσεις ISDN είναι 532
- Οι συνδέσεις ADSL είναι 1.018

Πρέπει να αναφερθεί ότι 2018 έγιναν εργασίες τοποθέτησης δικτύου οπτικών ινών σε σημαντικό τμήμα του κορμού του οδικού δικτύου του νησιού, με αποτέλεσμα να προσφέρονται πακέτα σύνδεσης στο ίντερνετ με ταχύτητες 50Mbps και άνω

2.2.4 Ανάλυση SWOT: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

Προβλήματα και περιορισμοί

Δυνατότητες και ευκαιρίες

<u>Προβλήματα</u>	<u>Δυνατότητες</u>
- Μη επάρκεια υφιστάμενου οδικού δικτύου για την κάλυψη των αναγκών όλων των περιοχών του Δήμου και ανάγκη επέκτασής του. - Κακή κατάσταση μέρους υφιστάμενου οδικού δικτύου και ανάγκη διορθωτικών παρεμβάσεων. - Μη επάρκεια και ποιότητα πεζοδρομίων και πεζοδρόμων για τον σεβασμό των δικαιωμάτων των πεζών. - Μη ύπαρξη κανονιστικού πλαισίου για την αποφυγή κατάληψης των πεζοδρόμων και καταστροφής αυτών - Έλλειψη κοινοχρήστων χώρων και χώρων πρασίνου. - μειωμένη κάθετη και οριζόντια σήμανση και κακή κατάσταση του ασφαλτοτάπητα, στο οδικό δίκτυο - ανεπαρκής συλλογή ποσότητας νερού από τη λιμνοδεξαμενή του Βαθύ - μη εκμετάλλευση της θερμομεταλλικής πηγής στα Θέρμα - πεπαλαιωμένο δίκτυο ύδρευσης - πρόβλημα υφαλμύρωσης λόγω υπεράντλησης, τους θερινούς μήνες - ανεπαρκείς ποσότητες νερού - Απουσία δικτύων κοινής ωφέλειας (αποχέτευση όμβριων και ακαθάρτων). - παράνομη λειτουργία ΧΑΔΑ - Μηχανικές βλάβες σε οχήματα καθαριότητας και έλλειψη προσωπικού καθαριότητας - Ελλείψεις σε πόρους της υπηρεσίας καθαριότητας - Προβλήματα επάρκειας και τροφοδοσίας στον τομέα της ενέργειας	- Ιδιαίτερη γεωμορφολογία, συνδυασμός βουνού και θάλασσας, ποικιλομορφία ακτών, απόκρημνων βράχων - Πλήθος βοτάνων - Σπάνια είδη πουλιών - Ήπιο κλίμα και υψηλή ηλιοφάνεια - Όμορφα σπήλαια - Εξαιρετικά δείγματα αρχιτεκτονικής (π.χ. νεοκλασικά σπίτια) - Ύπαρξη εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων - Σύναψη συνεργασιών σε θέματα ανακύκλωσης - Κάλυψη του μεγαλύτερου μέρους του νησιού από ευρυζωνικά δίκτυα - Συμμετοχή του Δήμου στο δίκτυο «Δάφνη»
	<u>Ευκαιρίες</u>
	- Εκμετάλλευση νέων τεχνολογιών - Εκμετάλλευση χρηματοδοτικών εργαλείων για αντιμετώπιση των διαχρονικών προβλημάτων και βελτιώσεις.
<u>Κίνδυνοι / Περιορισμοί</u>	
Η γενικότερη κοινωνική, πολιτική και οικονομική κατάσταση	

Κρίσιμα ζητήματα

Σχετικά με τον τομέα του Περιβάλλοντος και της Ποιότητας Ζωής, ο Δήμος Καλυμνίων, πρέπει να δώσει έμφαση στα παρακάτω:

1. Περιβάλλον και πράσινη ανάπτυξη
2. Καθαριότητα
3. Ανακύκλωση
4. Υποδομές (οδικό δίκτυο, αποχέτευση, ύδρευση κλπ.)

Πίνακας 13: Ανάλυση SWOT: Περιβάλλον και ποιότητας ζωής

2.3 Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός

2.3.1 Υποδομές Υγείας και Κοινωνική Υποδομή

2.3.1.1 Δομές Υγείας

Η Κάλυμνος διαθέτει ένα Γενικό Νοσοκομείο, ένα Κέντρο Υγείας ενσωματωμένο στο Νοσοκομείο και Περιφερειακά Ιατρεία.

Στο νησί ασκούν το επάγγελμα κατά προσέγγιση 65 ιατροί, εκ των οποίων ορισμένοι υπηρετούν στο νοσοκομείο και ορισμένοι ασκούν ιδιωτική ιατρική.

Το Γενικό Νοσοκομείο- Κέντρο Υγείας Καλύμνου «Βουβάλειο», έχει αναπτύξει τον Παθολογικό Τομέα και τον Χειρουργικό Τομέα, και στον Εργαστηριακό Τομέα λειτουργούν Μικροβιολογικό και Ακτινολογικό- Ακτινοδιαγνωστικό εργαστήριο. Το Νοσοκομείο κτιριακά και οργανικά συμπεριλαμβάνει και τα Ιατρεία του ως Κέντρου Υγείας. Επίσης λειτουργεί Θάλαμος Υπερβαρικής Οξυγονοθεραπείας πολύ σημαντικός για αντιμετώπιση της νόσου των Δυτών, που σχετίζεται άμεσα με την Κάλυμνο λόγω της αυξημένης ανάπτυξης που παρατηρείται στο νησί στον τομέα της σπογγαλίας.

2.3.1.2 Δομές Κοινωνικής Στήριξης

Στο Δήμο Καλυμνίων εντοπίζονται σημαντικές υποδομές/ προγράμματα Κοινωνικής Στήριξης, όπως οι παρακάτω:

Α)Βρεφονηπιακοί σταθμοί

Β) Κέντρο Κοινότητας Δήμου Καλυμνίων

2.3.1.3 Προτεραιότητες κατοίκων στην παροχή κοινωνικής φροντίδας

Το ΕΚΚΕ κατά την διάρκεια της έρευνάς του, για τον εντοπισμό ομάδων κοινωνικού αποκλεισμού με δειγματοληψία, θέλοντας να ερευνήσει τις προτεραιότητες που θέτουν οι κάτοικοι στις υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας, παρουσίασε τον παρακάτω πίνακα.

Απαραίτητες κοινωνικές υπηρεσίες Καλύμνου	
Υπηρεσίες	%
Φροντίδας ηλικιωμένων	10,58
Υποστήριξης ΑΜΕΑ	11,71
Φροντίδας βρεφών και παιδιών προσχολικής ηλικίας	7,68
Πληροφόρησης για εργασιακά θέματα	23,80
Πληροφόρησης για κοινωνικά θέματα	13,73
Πληροφόρησης για γενικά θέματα	14,74
Δημοτικές	11,34
ΔΞ/ΔΑ	1,64
Άλλη υπηρεσία	4,78
Σύνολο	100,00

Πηγή : Έρευνα ΕΚΚΕ το έτος 2000, για την περιοχή του νομού Δωδεκανήσου

Πίνακας 14: Προτεραιότητες στις υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας (Πηγή : Έρευνα ΕΚΚΕ το έτος 2000, για την περιοχή του νομού Δωδεκανήσου)

2.3.1.4 Προτάσεις Αυτοτελούς Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας

Παρατίθενται προτάσεις, σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 9468/13.05.2024 έγγραφο του Αυτοτελούς Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας του Δήμου.

Η Κοινωνική Πολιτική του Δήμου μας μπορεί να ενισχυθεί

1. Με την λειτουργία του προγράμματος ‘‘ Βοήθεια στο Σπίτι ‘‘ το οποίο μπορεί να απευθυνθεί σε άτομα τρίτης ηλικίας που δεν αυτοεξυπηρετούνται πλήρως καθώς και σε άτομα με ειδικές ανάγκες (άτομα με κινητικές δυσλειτουργίες και ειδικά προβλήματα) με προτεραιότητα στους μοναχικούς ή δεν έχουν την πλήρη φροντίδα της οικογένειας ή που το εισόδημα τους δεν το επιτρέπει να εξασφαλίσει τις απαιτούμενες υπηρεσίες για την βελτίωση της ποιότητας ζωής .

Το πρόγραμμα παρέχει συμβουλευτική και ψυχολογική υποστήριξη, νοσηλευτική φροντίδα,οικογενειακή βοήθεια και συντροφιά.

2. Με την λειτουργία Κ.Α.Π.Η . Σε κάθε κέντρο παρέχονται : ιατρικές και κοινωνικές υπηρεσίες, εργοθεραπευτήριο και φυσικοθεραπευτήριο. Παράλληλα προσφέρουν τη δυνατότητα στην Τρίτη ηλικία να συμμετάσχει σε δημιουργικές και επιμορφωτικές δραστηριότητες,εκδρομές κ.τ.λ..
3. Βελτίωση υπαρχουσών ή απόκτηση Ιδιόκτητων κτιριακών εγκαταστάσεων με σύγχρονη υλικοτεχνική υποδομή για διάφορες κοινωνικές υποδομές.
4. Εξασφάλιση επαρκούς και μόνιμου προσωπικού για τις δομές κοινωνικής μέριμνας , και συνεχής επιμόρφωση του.
5. Αναβάθμιση προσφοράς κοινωνικών υπηρεσιών στον Δήμο, με παράλληλη εξεύρεση οικονομικών πόρων και συμμετοχή σε κοινωνικά προγράμματα.
6. Διευκόλυνση πρόσβασης ΑΜΕΑ ΣΤΟ Δήμο.

Παρακάτω καταγράφονται οι υπηρεσιακές ανάγκες που σχετίζονται με τις αρμοδιότητες της κοινωνικής αλληλεγγύης όπως αυτές ασκούνται από την υπηρεσία μας και όπως αυτές διατυπώθηκαν νομίμως, αρμοδίως και εγκαίρως.

Κρίσιμο σημείο είναι ο διοικητικός ρόλος του Δήμου Καλυμνίων, στο πλαίσιο του χώρου των έξι νησιωτικών Ο.Τ.Α. της πρώην Επαρχίας Καλύμνου, σε συνάρτηση με τον αριθμό εργαζομένων που εργάζονται τόσο στον Δήμο Καλυμνίων, όσο και στους

άλλους Ο.Τ.Α. και συνεργάζονται με εμάς και συνιστούν ένα πλέγμα παροχής υπηρεσιών που η βασική και αφετηριακή θωράκισή του είναι η δίκαιη και διοικητική αναγνώρισή του.

Οι στόχοι μας χαρακτηρίζονται από το είδος της εργασίας μας που έχει τα παρακάτω συγκεκριμένα στοιχεία:

1. Υποστήριξη των προγραμματικών συμβάσεων με τον ΟΑΕΔ, το Ν.Π.Ι.Δ. με την επωνυμία Σωματείο Γονέων, Κηδεμόνων & Φύλων ΑμεΑ Π.Ε. Καλύμνου «Ο Άγιος Παντελεήμων», με την 2η Υγειονομική Περιφέρεια Πειραιώς & Νήσων και την Ιερά Μητρόπολη Καλύμνου –Λέρου & Αстуπαλαίας, με το ΚΕ.Θ.ΕΑ, Στέγη Υποστηριζόμενης Διαβίωσης, που διαμορφώνουν συνθήκες εργασίας ανεπτυγμένες σε ευρύ φάσμα αρμοδιοτήτων και σε γεωγραφικό ανάπτυγμα, που ξεπερνά τα όρια του νησιού μας.
2. Εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 4331/2015 «Μέτρα για την ανακούφιση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), την απλοποίηση της λειτουργίας των Κέντρων Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.), καταπολέμηση της εισφοροδιαφυγής και συναφή ασφαλιστικά ζητήματα και άλλες διατάξεις», που καθιστά την υπηρεσία μας φορέα παραπομπής, συντονισμού και πολυεπίπεδης συνεργασίας σε πολίτες και συναφείς υπηρεσίες έξι νησιών.
3. Εφαρμογή των διατάξεων της ΥΑ με αριθμ. 25576/3251/5-6-2015 «Σύσταση Αρχής Διαχείριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Επισιτιστικής ή/και Βασικής Υλικής Συνδρομής του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας Απόρων», που διαμόρφωσε συνθήκες εργασίας που ξεπερνούν τα όρια της οργανικής μονάδας μας, με τη διανομή δεκάδων τόνων τροφίμων και ειδών πρώτης ανάγκης σε συνεργασία με υπηρεσίες, δομές και φορείς τοπικής και εθνικής εμβέλειας.
4. Εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του Ν. 4445/2016 «Εθνικός Μηχανισμός Συντονισμού, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Πολιτικών Κοινωνικής Ένταξης και Κοινωνικής Συνοχής, ρυθμίσεις για την κοινωνική αλληλεγγύη και εφαρμοστικές διατάξεις του Ν. 4387/2016 (Α' 85) και άλλες διατάξεις», που δημιουργεί συνθήκες υπηρεσίας συντονισμού με πολλές αρμοδιότητες ρυθμιστικές και συνδυαστικές με υπηρεσίες τριών νησιωτικών Ο.Τ.Α. στην περιοχή μας.
5. Εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του άρθρου 235 του ν. 4389/2016 (Α' 94), όπου το πρόγραμμα με την επωνυμία «Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης» (Κ.Ε.Α.) επεκτείνεται σε όλους τους Δήμους της Χώρας, δημιούργησε μια υπηρεσία – σημείο

αναφοράς για χιλιάδες πολίτες τόσο στην Κάλυμνο, όσο και στους άλλους νησιωτικούς Ο.Τ.Α. της πρώην Επαρχίας Καλύμνου.

6. Εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του άρθρου 4 του ν. 4368/2016 (Α' 21) και

της Δ23/ΟΙΚ.14435-1135/2016 κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Β' 854), αναφορικά με την ίδρυση και λειτουργία Κέντρων Κοινότητας, που δημιούργησε συνθήκες υπηρεσιακού αναπροσδιορισμού του ρόλου μας με την πρόσληψη επιπλέον στελεχών και την επιπλέον υπέρτερη προσθήκη αρμοδιοτήτων.

7. Εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του Ν.4368/2016 και της ΚΥΑ Α3(γ)/ΓΠ/οικ.25132/4-4-2016 όπου θεσπίστηκε το δικαίωμα ελεύθερης πρόσβασης σε όλες τις δημόσιες δομές υγείας για την παροχή νοσηλευτικής και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης σε ανασφάλιστους και σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, γεγονός που κατέστησε την υπηρεσία μας ρυθμιστικό κέντρο ηλεκτρονικής διαχείρισης δεδομένων για το σύνολο των ανθρώπων που υπάγονται στις συγκεκριμένες ομάδες του πληθυσμού όλων των νησιωτικών Ο.Τ.Α. της πρώην Επαρχίας Καλύμνου.

8. Υπ' αριθμ. 130/2016 απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Λέρου, την υπ' αριθμ. 116/2016 απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Πάτμου, την υπ' αριθμ. 96/2016 απόφαση του Δήμου Αστυπάλαιας, την υπ' αριθμ. 60/2016 απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Λειψών και την υπ' αριθμ. απόφαση 51/2016 Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Αγαθονησίου, βάσει των οποίων η υπηρεσία μας καλύπτει τα καθήκοντα επικουρικής λειτουργίας επί των αρμοδιοτήτων κοινωνικής πολιτικής στους ανωτέρω νησιωτικούς Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

9. Εφαρμογή των δεδομένων της ΚΥΑ Δ12/Γ.Π.οικ.2738/36/17.01.2018 (ΦΕΚ 57/18.01.2018 τεύχος Β') «Πιλοτικό πρόγραμμα εφαρμογής διαδικασίας απονομής προνοιακών παροχών σε χρήμα, σε άτομα με αναπηρία», όπως ισχύει έως σήμερα, γεγονός καθοριστικής σημασίας για την υπηρεσιακή μονάδα μας.

2.3.1.5 Ανάλυση SWOT: Κοινωνική Υποδομή – Υποδομές Υγείας

Προβλήματα και περιορισμοί

Δυνατότητες και ευκαιρίες

Προβλήματα

- Ανεπαρκείς υποδομές υγείας και κοινωνικής μέριμνας στο νησί
- Έλλειψη πόρων
- Δυσκολίες πρόσβασης για ΑΜΕΑ στο Δήμο
- Η οικονομική κρίση και η συνεχώς αυξανόμενη συμπίεση των εισοδημάτων των νοικοκυριών οδηγούν σε σοβαρά αδιέξοδα με συνέπεια να αυξάνεται ο αριθμός των οικογενειών και των ατόμων που χρήζουν και αιτούνται κοινωνικής βοήθειας.

Κίνδυνοι / Περιορισμοί

- Η οικονομική κρίση συμπιέζει τις κρατικές επιχορηγήσεις.
- Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού.

Δυνατότητες

- Απαιτείται η συνεργασία με την τοπική κοινωνία, τους δημότες και τους φορείς τους
- Ενθάρρυνση ουσιαστικής συμμετοχής των δημοτών, πρακτικές ενδυνάμωσης, ιδιαίτερα των ασθενέστερων ομάδων, προαγωγή κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης

Ευκαιρίες

- Αξιοποίηση εθνικών και Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και δράσεων του νέου ΕΣΠΑ και άλλων χρηματοδοτήσεων

Κρίσιμα ζητήματα

- Αναβάθμιση προσφοράς κοινωνικών υπηρεσιών στον Δήμο, με παράλληλη εξεύρεση οικονομικών πόρων και συμμετοχή σε κοινωνικά προγράμματα.
- Συστηματική καταγραφή κοινωνικών μεγεθών στο Δήμο
- Οργανωτική Αναδιοργάνωση του συνόλου των Δομών του Κοινωνικού τομέα
- Βελτίωση υπαρχουσών ή απόκτηση Ιδιοκτητών κτιριακών εγκαταστάσεων με σύγχρονη υλικοτεχνική υποδομή για διάφορες κοινωνικές υποδομές
- Εξασφάλιση επαρκούς και μόνιμου προσωπικού για τις δομές υγείας και κοινωνικής μέριμνας, και συνεχής επιμόρφωσή του
- Υποστήριξη των μονογονεϊκών οικογενειών
- Δημιουργία ΚΑΠΗ
- Βελτίωση υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας ηλικιωμένων και προγραμμάτων υγείας
- Βελτίωση υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας νηπίων και νεολαίας
- Προστασία ατόμων με ειδικές δεξιότητες

2.3.2 Πολιτισμός- Αθλητισμός**2.3.2.1 Χώροι και Μνημεία της Πολιτιστικής Κληρονομιάς****2.3.2.1.1 Αρχαιολογικοί χώροι προϊστορικών και ιστορικών χρόνων**

Από τους **προϊστορικούς χρόνους** τα παλαιότερα ίχνη κατοίκησης στο νησί ανάγονται στην Νεότερη και Τελική Νεολιθική (5300-3200 π. Χ.) και εντοπίστηκαν σε σπήλαια και άλλες θέσεις. Τα σημαντικότερα κατάλοιπα έχουν αποκαλυφθεί στα

σπήλαια *Αγ. Βαρβάρα* (νότια πλαγιά Πόθιας), *Χοιρόμαντρες* (ανατολικά της Χώρας) και *Δασκαλιό* (στην είσοδο του λιμανιού της Ρίνας). Ευρήματα νεολιθικής εγκατάστασης (εργαλεία, κεραμική και ειδώλια) ανασκάφηκαν και στο *λόφο της Περιστεριάς* (προϊστορικός οικισμός στο Βαθύ), το *Κάστρο της Χώρας*, τον *Κάστελλα* κ.λπ. Στην Μυκηναϊκή περίοδο (1600-1100 π. Χ.) τα αρχαιολογικά ευρήματα πληθαίνουν μαρτυρώντας τον αποικισμό των αχαϊκών φύλων στην Κάλυμνο και γενικότερα στην περιοχή των Δωδεκανήσων. Μυκηναϊκά κατάλοιπα έχουν επισημανθεί στο *σπήλαιο της Αγ. Βαρβάρας*, στην περιοχή του *κάστρου της Χρυσοχεριάς* κ.α. Το πληρέστερο όμως σύνολο ευρημάτων προέρχεται πάλι από το *σπήλαιο Δασκαλιό*, το οποίο αυτή την εποχή μετατρέπεται σε τόπο λατρείας, όπως δείχνουν τα τελετουργικά αγγεία και το χάλκινο ειδώλιο λατρευτή που βρέθηκαν στο εσωτερικό του.

Στους **ιστορικούς χρόνους** (11^{ος} π. Χ.–4^{ος} μ. Χ) ανήκουν πολλές από τις αρχαιολογικές θέσεις της Καλύμνου. Ανάμεσα σ' αυτές οι σημαντικότερες είναι:

- Το *Ιερό του Δηλίου Απόλλωνα* (νοτιοανατολικά του Δάμου, περιοχή Πηγάδια) που ιδρύεται στις αρχές της πρώτης χιλιετίας. Η πληθώρα πήλινων γραπτών ειδωλίων ταύρων και κριαριών αποτελεί ένδειξη της ιδιαίτερης σημασίας που απέκτησε ο χώρος ήδη από τα γεωμετρικά χρόνια. Η εξέλιξή του σε θρησκευτικό και πολιτικό κέντρο των καλυμνιακών δήμων και φυλών σημειώθηκε βαθμιαία στην αρχαϊκή και την κλασική εποχή. Πλούσια ευρήματα όπως μαρμάρινα αγάλματα, επιγραφές, ειδώλια κ.ά. παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για την άσκηση της λατρείας καθώς και για την διοικητική οργάνωση της Καλύμνου. Το Ιερό γνώρισε την ύψιστη ακμή του κατά τη διάρκεια της ελληνιστικής και ρωμαϊκής εποχής, όταν εκτός από τον ιωνικού ρυθμού ναό του 4^{ου} αι. π. Χ. αφιερωμένο στον πολιούχο θεό, προστέθηκαν και άλλα μνημειακά οικοδομήματα λατρευτικού και πολιτικού χαρακτήρα (ναός του Ασκληπιού, θέατρο, γυμνάσιο, βουλευτήριο κ.ά.).
- *Δάμος* (Δήμος στα δωρικά), ο σημαντικότερος οικισμός της ελληνιστικής και ρωμαϊκής εποχής βρίσκεται στην περιοχή βόρεια του δρόμου Χώρα-Ελιές, όπου έχουν αποκαλυφθεί αξιόλογα λείψανα δημόσιων και ιδιωτικών κτηρίων (οικίες, εργαστήρια, λατρευτικοί χώροι κ.ά.) εκατέρωθεν ενός πλακόστρωτου κλιμακωτού δρόμου. Στα βόρεια του οικισμού σώζεται τμήμα του ισοδομικού τείχους του 4^{ου} αι. π. Χ. ενώ έξω από αυτό, σε κοντινή απόσταση, διακρίνονται λαξευτοί και θαλαμωτοί τάφοι. Στα νότια βρίσκονται τα κατάλοιπα επιβλητικού ρωμαϊκού λουτρού.

- *Οικισμός Κάστελλα*, στον Βαθύ. Η εγκατάσταση αυτή ακμάζει από τα Γεωμετρικά έως και τα κλασικά χρόνια. Λείψανα εντυπωσιακών κτισμάτων και εξαιρετικά ευρήματα (αγγεία, χάλκινα κοσμήματα) φανερώνουν τον πλούτο της περιοχής και τις αναπτυγμένες εμπορικές σχέσεις με τα γειτονικά νησιά και τα μικρασιατικά παράλια.
- *Οχυρό του Έμπολα* στον Βαθύ. Στους ελληνιστικούς χρόνους διαμορφώνονται πολλές οχυρές θέσεις για την αντιμετώπιση συγκρούσεων και πειρατικών επιδρομών. Εδώ διατηρείται επιβλητικό τείχος με μεγάλη πύλη στα ανατολικά ενώ σε κοντινή απόσταση βρίσκονται οι μνημειώδεις ορθογώνιοι πύργοι Φυλακές και Καστράκι, οι οποίοι λειτουργούσαν ως φρυκτωρίες και σε περίπτωση κινδύνου ειδοποιούσαν τους κατοίκους να καταφύγουν μέσα στο οχυρό του Έμπολα.
- *Οχυρό στο Καστρί*(βόρεια του Εμπορείου). Οχυρή θέση, (τείχος ενισχυμένο με αμυντικούς πύργους και πύλες) που χρονολογείται στα τέλη του 4^{ου}- αρχές 3^{ου} π. Χ. αιώνα. Η στρατηγική τοποθεσία του έδινε τη δυνατότητα εποπτείας της γύρω περιοχής, κυρίως του θαλάσσιου χώρου και του λιμανιού του Εμπορείου. Τα κτήρια στο εσωτερικό διατηρούνται μόνο μέχρι το ύψος των θεμελίων. Από αυτά ξεχωρίζει ένα επίμηκες οικοδόμημα που από τα ευρήματα συνάγεται ότι ήταν ελαιοτριβείο.
- *Πολυθάλαμος υστερορωμαϊκός τάφος*, κοντά στη Χώρα, στην περιοχή Φλασκάς. Η αρχαιολογική έρευνα αποκάλυψε αυτόν τον υπέργειο μνημειακό κτιστό τάφο, ο οποίος ήταν κατά το μεγαλύτερο μέρος συλημένος, αλλά τα λιγοστά ευρήματα φανερώνουν τη χρήση του έως τους παλαιοχριστιανικούς χρόνους.

2.3.2.1.2 Παλαιοχριστιανικά Μνημεία

Τα περισσότερα και σημαντικότερα μνημεία του νησιού ανήκουν στους παλαιοχριστιανικούς χρόνους (4^{ος} -7^{ος} αι. μ. Χ.), γεγονός που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η Κάλυμνος βρισκόταν σε ιδιαίτερη ακμή εκείνη την περίοδο. Έτσι, στο νησί (αλλά και στα γειτονικά νησιά Τέλενδος και Ψέριμος) σώζονται τα λείψανα μεγάλου αριθμού παλαιοχριστιανικών βασιλικών (εικοσιτρείς στην Κάλυμνο, πέντε στην Τέλενδο και έξι στην Ψέριμο). Οι πιο σημαντικές είναι:

- *Χριστός της Ιερουσαλήμ*, ερειπωμένη τρικλίτη βασιλική του 5^{ου} αι. στην περιοχή Λιμνιώτισσα, στο παλαιό τέμενος του Δηλίου Απόλλωνα. Για την οικοδόμησή της χρησιμοποιήθηκε αρχιτεκτονικό υλικό από τα αρχαία μνημεία. Ο ναός καταστράφηκε από τον σεισμό του 554 μ.Χ. Σήμερα διατηρείται σε καλή κατάσταση η ανίδα του ιερού βήματος και τμήμα του ψηφιδωτού δαπέδου.

- *Αγ. Σοφία*, παλαιοχριστιανική εκκλησία, στα νοτιοανατολικά του Χριστού της Ιερουσαλήμ, κτισμένη και αυτή από αρχαίο οικοδομικό υλικό. Πρόκειται για τα λείψανα ενός επιβλητικού τρίκογχου ναού του τέλους του 5^{ου}- αρχές 6^{ου} αι., που υπέστη σοβαρό πλήγμα από τον σεισμό, κατόπιν επισκευάστηκε και ξαναχρησιμοποιήθηκε ώσπου εγκαταλείφθηκε οριστικά τον 7^ο αι. εξαιτίας των αραβικών επιδρομών. Το δάπεδο του ναού έφερε ψηφιδωτή διακόσμηση, μέρος της οποίας είναι ορατό και σήμερα.
- *Ζωοδόχος Πηγή*, μεγάλη τρίκλιτη παλαιοχριστιανική βασιλική με το όνομα του σημερινού ναυδρίου της. Διατηρείται σε ερειπιώδη κατάσταση ενώ τμήμα της, δυτικά του ιερού βήματος, έχει παρασυρθεί από τη θάλασσα εξαιτίας του σεισμού του 6^{ου} αι.
- *Ευαγγελίστρια*. Στην Πόθια, στο χώρο όπου άλλοτε βρισκόταν ο αρχαίος ναός της Αρτέμιδος υπάρχουν τα κατάλοιπα τρίκλιτης βασιλικής με μαρμάρινο δάπεδο στο κεντρικό κλίτος και ψηφιδωτά δάπεδα στα πλάγια κλίτη.
- *Αγ. Ιωάννης*. Στη δυτική πλευρά του νησιού, στην περιοχή Μελιτσάχα υπάρχουν τα ερείπια βασιλικής από την οποία διατηρούνται τμήματα του μαρμάρινου τέμπλου (θωράκια με παγώνια και πεσσίσκοι με σταυρούς) και το πολύχρωμο ψηφιδωτό του νάρθηκα που φέρει κτητορική επιγραφή. Στην ίδια θέση προϋπήρχε δωρικός ναός πιθανώς του Ποσειδώνα, όπως μαρτυρούν τα διάσπαρτα αρχιτεκτονικά λείψανα που εντοπίστηκαν στο χώρο.

Στον Βαθύ, περιοχή που γνώρισε ιδιαίτερη άνθηση την παλαιοχριστιανική εποχή, υπάρχουν λείψανα από δεκατρείς παλαιοχριστιανικούς ναούς (Αγ.Σοφία, Αγ.Γεώργιος, Ανάσταση, Βασιλική οικοπέδου Χαλκίτη, Αγ. Ειρήνη, Ανώνυμη Εκκλησία, Θεολόγος, Τίμιος Σταυρός, Παλαιοπαναγιά, Πάνω Παναγιά, Ταξιάρχης, Αγ.Αντώνιος, Αγ.Άννα). Οι καλύτερα διατηρημένοι είναι οι εξής:

- *Αρχάγγελος Μιχαήλ Ταξιάρχης*. Εντυπωσιακή τρίκλιτη βασιλική των αρχών του 6^{ου} αι., στη δυτική πλευρά της κοιλάδας του Βαθύ, κτισμένη με οικοδομικό υλικό από το ελληνιστικό οχυρό του Έμπολα καθώς και αρχιτεκτονικά μέλη (τρίγλυφα, μετόπες κ.ά.) από ελληνιστικό τάφο Μακεδονικού τύπου. Διαθέτει τρεις εξωτερικές εισόδους, νάρθηκα και σύνθρονο. Στο νότιο κλίτος της υπάρχει πρόσκτισμα του 12^{ου} αι. (με διάφορα ασβεστωμένα παλαιοχριστιανικά αρχιτεκτονικά μέλη και εξαίρετη τοιχογραφική διακόσμηση). Το εσωτερικό του ναού (εκτός από το Ιερό Βήμα)

χρησίμευσε ως νεκροταφείο κατά τους μεσοβυζαντινούς χρόνους, ενώ το δάπεδό του καλύπτεται στο μεσαίο κλίτος από πολύχρωμο ψηφιδωτό.

- *Παλαιοπαναγιά*. Βασιλική με βαπτιστήριο στα βόρεια που σώζει μεγάλη κτιστή κολυμβήθρα σε σχήμα σταυρού. Για την οικοδόμηση της χρησιμοποιήθηκαν αρχαία αρχιτεκτονικά μέλη, ενώ τα κιονόκρανα και οι κίονες του ναού εισήχθησαν από τα λατομεία της Προκονήσου. Το δάπεδο είναι διακοσμημένο με ψηφιδωτό εξαιρετικής ποιότητας με ποικίλα γεωμετρικά θέματα.
- *Τίμιος Σταυρός*, βασιλική με παρεκκλήσι στη νότια εξωτερική πλευρά, του Αγ. Κηρύκου. Από την βασιλική διατηρούνται τμήματα του ψηφιδωτού διακόσμου του νάρθηκα και του νότιου κλίτους.
- *Αγία Άννα*, η οποία διατηρεί ψηφιδωτή διακόσμηση στο δάπεδο του νότιου κλίτους.

Αξιόλογα είναι και τα κατάλοιπα των *παλαιοχριστιανικών οικισμών* στην Κάλυμνο:

- *Ελληνικά*. Γύρω από το λιμάνι της Ρίνας απλώνεται η καλύτερα ίσως διατηρημένη παλαιοχριστιανική εγκατάσταση της Ελλάδας, η οποία σημείωσε ιδιαίτερη άνθηση τον 5^ο – 6^ο αι. μ. Χ. Τον 7^ο αι. εγκαταλείφθηκε εξαιτίας των συχνών Αραβικών επιδρομών και επανακατοικήθηκε τον 10^ο αι. Ο οικισμός είναι διαμορφωμένος σε πυκνή διάταξη και περιλαμβάνει επτά παλαιοχριστιανικούς ναούς, οικίες, και δεξαμενές. Τα οικοδομήματα, σε ορισμένες περιπτώσεις σώζονται μέχρι το ύψος της στέγης σε εντυπωσιακή κατάσταση.
- *Εμπορείο*, οικισμός της ίδιας περιόδου στα βορειοδυτικά της Καλύμνου. Εδώ διατηρούνται τμήματα οικιών, ένα λουτρό καθώς και θεμέλια παλαιοχριστιανικής βασιλικής πάνω στην οποία έχει οικοδομηθεί ο ναός του Αγίου Γεωργίου.

Η *Τέλενδος* επίσης θεωρείται σημαντικό παλαιοχριστιανικό κέντρο, καθώς εκεί εντοπίζεται πληθώρα αξιόλογων μνημείων. Οι εκκλησίες ποικίλουν σε μέγεθος και αρχιτεκτονικό τύπο περιλαμβάνοντας συχνά προσκτίσματα (διακονικό, πρόθεση, βαπτιστήριο).

- *Αγ. Βασίλειος*, (αρχές 6^{ου} αι.): η πιο εντυπωσιακή και καλύτερα διατηρημένη τρίκλιτη βασιλική του νησιωτικού συμπλέγματος. Στα ανατολικά διακρίνεται η πολυγωνική ασίδα του Ιερού καθώς και κατάλοιπα λουτρικής εγκατάστασης ενώ στα δυτικά ο νάρθηκας.
- *Παλαιά Παναγιά* (αρχές 6^{ου} αι.). Μεγάλη τρίκλιτη βασιλική με τρεις ασίδες, νάρθηκα, βαπτιστήριο, υδατοδεξαμενή και άλλα προσκτίσματα (κλιμακοστάσιο, πρόθεση, διακονικό κ.ά.).

- *Αγ. Τριάδα*. Νοτιοδυτικά του οικισμού, στη θέση Χόχλακας βρίσκονται τα κατάλοιπα αυτής της τρίκλιτης βασιλικής, η οποία διαθέτει τρεις ημικυκλικές αφίδες στα ανατολικά, νάρθηκα στα δυτικά και δύο προσκτίσματα κατά μήκος των πλάγιων κλιτών. Το δάπεδο ήταν διακοσμημένο με μαρμαροθέτημα.
- *Κοίμηση της Θεοτόκου*, βασιλική με τριάψιδο ιερό στα ανατολικά, νάρθηκα και αίθριο στα δυτικά. Στα νότια περιλαμβάνει μικρό κοιμητηριακό πρόσκτισμα, την Πέρα Παναγιά.

Στο νησί σώζονται επίσης λείψανα παλαιοχριστιανικών λουτρών: **α) του Αγ.**

Χαραλάμπους με τρεις κύριες αίθουσες και ομώνυμο ναύδριο και β) λουτρικό συγκρότημα στο οικόπεδο Λουλουδιάπου απαρτίζεται από επικοινωνούντα διαμερίσματα.

Στη θέση Θολάρια εκτείνεται ηνεκρόπολητης ίδιας εποχής, από την οποία διατηρούνται εννέα υπέργεια ταφικά οικοδομήματα. Νοτιοδυτικά υπάρχει επιμήκης αφιδωτή κοιμητηριακή εκκλησία.

2.3.2.1.3 Βυζαντινά Μνημεία

Κατά την περίοδο αυτή πραγματοποιούνται συχνές θαλάσσιες επιδρομές αραβικών φύλων, γεγονός που οδηγεί στην εγκατάλειψη των παραθαλάσσιων οικισμών και στην αναζήτηση ασφαλέστερων θέσεων στην ενδοχώρα. Κατά συνέπεια δημιουργούνται *οχυρωμένοι οικισμοί*. Οι πιο σημαντικοί είναι ο οικισμός στον Άγ. Κωνσταντίνο στην Τέλενδο και εκείνος στο Καστέλι στη δυτική ακτή της Καλύμνου, ο ένας απέναντι στον άλλο για να ελέγχουν τον θαλάσσιο δίαυλο μεταξύ Τελένδου και Καλύμνου.

- ο *Άγιος Κωνσταντίνος* (7^{ος} αι. ως τα τέλη του 10^{ου}) στη βόρεια ορεινή πλαγιά της Τελένδου, που περιβάλλεται από τείχος με εσωτερικά περιμετρικό διάδρομο και μια πύλη εισόδου. Στο εσωτερικό του οχυρού διατηρούνται κατάλοιπα οικιών, μεγάλη υδατοδεξαμενή και ερείπια μιας μονόχωρης βασιλικής, από την οποία σώζεται μόνο η αφίδα του Ιερού Βήματος.
- Το *μικρό οχυρό Καστέλι*, κτισμένο στη δυτική ακτή της Καλύμνου, πάνω στο βραχώδη λόφο του ακρωτηρίου Ασπροπουντάρι, απέναντι από την Τέλενδο. Η στρατηγική θέση του επέτρεπε την οπτική επαφή και επικοινωνία με τους σύγχρονους του οχυρωμένους οικισμούς της Γαλατιανής και του Αγίου Κωνσταντίνου. Το οχυρό αξιοποιούσε τη φυσική διαίρεση του λόφου σε δύο επίπεδα

με τρεις περιβόλους και ορθογώνιους πύργους, έτσι ώστε να αντιμετωπίζει επιθέσεις από στεριά και θάλασσα. Στο εξωτερικό τείχος υπήρχαν πύλες, ενώ στο εσωτερικό διακρίνονται ακόμα ερειπωμένα κτήρια και υδατοδεξαμενές.

- *Οχυρωμένος οικισμός της Γαλατιανής* (7^{ος} αι.). Δημιουργήθηκε τον 7^ο αι. όταν κάτοικοι παραθαλάσσιων γειτονικών οικισμών μετοίκησαν στην ορεινή περιοχή της Γαλατιανής για να προστατευθούν από επιδρομές των Αράβων.

Οι βυζαντινοί ναοί της Καλύμνου μολονότι είναι συνήθως μικρών διαστάσεων φέρουν εσωτερική διακόσμηση με υψηλής ποιότητας τοιχογραφίες. Οι σπουδαιότεροι είναι:

- οι *Αγ. Απόστολοι* (10^{ος} - 11^{ος} αι. μ. Χ.) στο Άργος είναι το σημαντικότερο μεσοβυζαντινό μνημείο του νησιού. Ιδρυτής του θεωρείται ο Όσιος Χριστόδουλος που οικοδόμησε και την Μονή του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου στην Πάτμο. Για αυτό το λόγο ο ναός αποτελεί μετόχι της Μονής αυτής. Ανήκει στον τύπο του τετράστυλου μεταβατικού σταυροειδούς εγγεγραμμένου και είναι κτισμένος από αρχαία αρχιτεκτονικά μέλη. Στο εσωτερικό του σώζεται αξιόλογος τοιχογραφικός διάκοσμος του 12^{ου} και 13^{ου} αι.
- *Ταξιάρχης Μιχαήλ* (12^{ος} – 14^{ος} αι.), στη θέση Έμπολας στον Βαθύ, με εξαίρετη τοιχογραφική διακόσμηση. Πρόκειται για το βυζαντινό ναύδριο που αποτελεί πρόσκτισμα της ομώνυμης παλαιοχριστιανικής βασιλικής των αρχών του 6^{ου} αι. (βλ. παραπάνω)
- *Όσιος Χριστόδουλος*, μονόχωρο καμαροσκεπές παρεκκλήσιο προσκολλημένο στο ναό των Αγ. Αποστόλων. Διατηρεί εντοιχισμένα παλαιοχριστιανικά και ελληνιστικά αρχιτεκτονικά μέλη.
- *Παναγία η Κυρά*, μονόχωρο καμαροσκεπές εκκλησάκι αφιερωμένο στην Κοίμηση της Θεοτόκου που βρίσκεται και αυτό στο οροπέδιο του Άργους. Οι εσωτερικές επιφάνειες του φέρουν τοιχογραφίες βυζαντινών και μεταβυζαντινών χρόνων.
- *Αγ. Νικόλαος*, στα Σκαλιά. Ναΐσκος του 13ου αι. που οικοδομήθηκε στο χώρο του ιερού της ομώνυμης παλαιοχριστιανικής εκκλησίας και φέρει υψηλής καλλιτεχνικής αξίας τοιχογραφίες.
- *Παναγία η Κυρά-Χωστή* του 11^{ου} αι., στην κοιλάδα του Βαθύ, νοτιοανατολικά της Ρίνας. Η προσωινμία του ναού οφείλεται στο γεγονός, ότι ήταν κατά ένα μέρος καλυμμένος από τις προσχώσεις της εκεί πλαγιάς. Εντοιχισμένο παλαιοχριστιανικό

οικοδομικό υλικό φανερώνει την ύπαρξη προγενέστερου ναού, ενώ στο εσωτερικό διατηρείται πλούσιος βυζαντινός ζωγραφικός διάκοσμος, κυρίως του 13^{ου} αι.

- Η Αγ. Άννα και ο Αγ. Κήρυκος, στο Βαθύ, σώζουν αξιόλογο επιτοίχιο ζωγραφικό διάκοσμο.
- Αγ. Ιωάννης ο Θεολόγος, στο δρόμο Πόθια-Βαθύ. Ο μονόχωρος, καμαροσκεπής ναΐσκος τουείναι οικοδομημένος στα ερείπια παλαιοχριστιανικής βασιλικής. Από τον τοιχογραφικό διάκοσμο του εσωτερικού χώρου σώζεται μόνο μία παράσταση Δέησης στο τεταρτοσφαίριο της αψίδας.
- Αγ. Θεόδωροι, ο ελεύθερος σταυροειδής ναός με τρούλοστην περιοχή Βουκολιάπου φαίνεται από προγενέστερο οικοδομικό υλικό ότι κτίστηκε στους μεσοβυζαντινούς χρόνους στη θέση παλαιοχριστιανικής βασιλικής.

2.3.2.1.4 Μνημεία Μεταβυζαντινά και της περιόδου της Ιπποτοκρατίας

Στις αρχές του 14ου αι. Ιππότες του Τάγματος του Αγίου Ιωάννη έθεσαν υπό την κυριαρχία τους τα Δωδεκάνησα. Κατά την περίοδο της Ιπποτοκρατίας, χτίστηκαν δύο σημαντικά φρούρια στο νησί:

- το *Κάστρο της Χώρας ή Μεγάλο Κάστρο*. Αποτελεί ένα σημαντικό μνημειακό σύνολο, μια πραγματική καστροπολιτεία, αφού δεν ήταν μόνο ένα οχυρωματικό έργο αλλά και τόπος κατοικίας, μια οργανωμένη πόλη. Το Κάστρο οικοδομήθηκε πιθανόν στα βυζαντινά χρόνια (10^{ος} αι.), επισκευάστηκε και επεκτάθηκε όμως μετά τον καταστροφικό σεισμό του 1495 από τους Ιωαννίτες ιππότες. Η επέκταση αυτή έγινε για να στεγαστεί εκεί όλος ο πληθυσμός του νησιού κατά την εποχή εκείνη. Το οχυρό διατηρεί μία μοναδική πύλη εισόδου, ενώ στο μέσο του ανατολικού τείχους υψώνεται συγκρότημα πύργων για κανόνια. Το Κάστρο κατοικείται και στην διάρκεια της Τουρκοκρατίας, όμως από τα μέσα του 18^{ου} αι. περιορίζονται οι κίνδυνοι και οι συνθήκες ζωής βελτιώνονται οπότε οι κάτοικοι μετοικίζουν εκτός των τειχών στην περιοχή της Χώρας. Ο οικισμός του Κάστρου ήταν ευρύς και πυκνοδομημένος. Στα εναπομείναντα οικοδομήματα, εκτός από αρκετά σπίτια, διατηρούνται δύο μεγάλες υδατοδεξαμενές, λείψανα ελαιοτριβείου καθώς και δέκα *ναΐσκοι*, οι περισσότεροι με τοιχογραφικό διάκοσμο τοπικού εργαστήριου. Δύο από τις εκκλησίες (η Κοίμηση της Θεοτόκου και ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος) εικονογραφήθηκαν για πρώτη φορά στους βυζαντινούς χρόνους (14^{ος} αι.), ενώ οι υπόλοιπες (ο Άγιος Νικόλαος, ο Άγιος Γεώργιος και η Αγία Άννα, η Ανάληψη, η Αγία Παρασκευή, ο Τίμιος Σταυρός, η

Μεταμόρφωση, ο Άγιος Νικήτας και ο Άγιος Γεώργιος) είναι μεταβυζαντινές (του 16^{ου} αι.).

- *Πέρα Κάστρο ή Κάστρο της Χρυσοχειριάς*. Βρίσκεται ανάμεσα στη Χώρα και στην Πόθια και κτίστηκε από τον διοικητή Fantino Quirini στα μέσα του 15^{ου} για την προστασία από τις τουρκικές επιθέσεις στα γύρω νησιά. Το οχυρό κατέλαβε την κορυφή φυσικού υψώματος που ήταν σε χρήση από τη Νεολιθική εποχή. Αποτελείται από περιμετρικό τείχος, δύο κυκλικούς πύργους, δύο εισόδους, και ένα προτείχισμα. Στο εσωτερικό διατηρούνται λιγοστά κτήρια, όμως σε καλή κατάσταση: Μία κτιστή αποθήκη τροφών, δύο ναύδρια, της Παναγίας και του Αγίου Γεωργίου. Το Κάστρο εγκαταλείφθηκε οριστικά στα τέλη του 15 ου αι., εξαιτίας των συνεχόμενων ληστρικών επιδρομών. Η περιορισμένη του έκταση δεν μπορούσε να καλύψει τις αμυντικές ανάγκες του πληθυσμού και επιπλέον υποσκελίστηκε από το Μεγάλο Κάστρο της Χώρας του τέλους του 15^{ου} αιώνα.

Κοντά στο Κάστρο της Χρυσοχειριάς βρίσκεται ομονόχωρος, καμαροσκεπής ναός του *Αγίου Αθανασίου*. Το Ιερό Βήμα χωρίζεται από τον κυρίως ναό με κτιστό τέμπλο και η Αγία Τράπεζα εδράζεται σε ανεστραμμένη παλαιοχριστιανική βάση κίονα. Ο ναός έχει τοιχογραφίες δυτικής τεχνοτροπίας από την περίοδο της Ιπποτοκρατίας και φέρει ελληνική επιγραφή.

2.3.2.1.5 Παραδοσιακοί οικισμοί – Κτήρια της Ιταλοκρατίας

Στο νησί συναντάμε οικισμούς και μεμονωμένα οικοδομήματα που διαφυλάσσουν τον παραδοσιακό χαρακτήρα του πρόσφατου παρελθόντος και έχουν κηρυχθεί διατηρητέα.

- η *Πόθια*, πρωτεύουσα και λιμάνι του νησιού που γνώρισε μεγάλη ανάπτυξη τα νεότερα χρόνια καθώς αποτέλεσε το κέντρο της ναυτιλίας, του εμπορίου και της σπογγαλείας. Στις συνοικίες Θεολόγου, Υπαπαντής, Ευαγγελιστρίας και Πατήθριες βρίσκεται ποικιλία παραδοσιακών κατοικιών από απλά ισόγεια μέχρι εντυπωσιακά διώροφα και τριώροφα νεοκλασικά αρχοντικά.
- η *Παλαιοχώρα ή Μεγάλο Κάστρο*. Μεσαιωνική καστροπολιτεία στην οχυρή θέση Προφήτης Ηλίας της Πόθιας, η οποία εγκαταλείφθηκε τον 18^ο αιώνα, όταν ιδρύθηκε στα παράλια η σημερινή πρωτεύουσα του νησιού. Σήμερα σώζονται κατάλοιπα σπιτιών, υδατοδεξαμενών καθώς και μονόχωρων καμαροσκεπαστων ναών.
- Τα *κτήρια του Ιταλοκρατίας*. Πρόκειται για χαρακτηριστικά δείγματα του αρχιτεκτονικού στυλ της περιόδου της Ιταλοκρατίας (δεκαετία του 1930), που

συνδυάζουν μορφολογικά στοιχεία του μεσογειακού ρασιοναλισμού και του οριενταλισμού. Στη Πόθια αυτά που διατηρούνται έως σήμερα είναι : Το σημερινό Επαρχείο, το μεγαλύτερο και πιο εντυπωσιακό από όλα, ήταν το παλιό Ιταλικό Διοικητήριο ως το 1943, ενώ το Δημαρχείο είναι πιο λιτό, με λιγότερα ανατολικά διακοσμητικά δάνεια. Άρχισε την λειτουργία του τον Οκτώβρη του 1934 έως σήμερα . Ένα άλλο κτήριο της Ιταλοκρατίας είναι το Δεύτερο λύκειο της Καλύμνου(Ψιλανή)που άρχισε την λειτουργία του στις 2-11-1934. Άλλο ένα κτίριο που σώζεται στη Πόθια είναι το Λιμεναρχείο κτίστηκε το 1936 και λειτουργεί έως σήμερα . Υπήρχαν άλλα δύο κτήρια ακόμη στη Πόθια τα κατεδάφισαν ήταν τα Δημόσια Αποχωρητήρια που βρισκόντουσαν πίσω από το σημερινό ξενοδοχείο <<Ολυμπία>> και το άλλο ήταν το Φαρμακείο το οποίο βρισκόταν στο κεντρικό δρόμο που συνδέει την Πόθια με το Χωρίο .

Στο Χωρίο αυτά που διατηρούνται έως σήμερα είναι : Η Αγορά στο Χωρίο που κτίστηκε το 1934 .Σήμερα στεγάζονται κάποιες υπηρεσίες του Δήμου . Το Δεύτερο κτήριο που σώζεται έως σήμερα είναι το Κτίριο των Καραμπινιέρων που ανεγέρθηκε το 1963 , είναι το παλιό αστυνομικό τμήμα του Χωριού .

2.3.2.1.6 Νεότερα Εκκλησιαστικά Μνημεία και Θρησκευτικά Προσκυνήματα

Οι πιο αξιόλογοι νεότεροι ναοί είναι:

Η Παναγιά Χαριτωμένη, εντυπωσιακή τρίκλιτη βασιλική, η οποία υπήρξε και η αρχική μητρόπολη του νησιού στον οικισμό της Χώρας. Κτίστηκε στα τέλη του 18ου αιώνα, με αρχαίο και παλαιοχριστιανικό οικοδομικό υλικό από τον χώρο του Ιερού του Δηλίου Απόλλωνα (η μαρμάρινη κιονοστοιχία στη δεξιά πλευρά του κεντρικού κλίτους προέρχεται από τον αρχαίο ναό του Απόλλωνα). Το ξυλόγλυπτο και επιχρυσωμένο τέμπλο της του 19ου αι. κοσμούν εξαιρετικής ποιότητας μεταβυζαντινές εικόνες φιλοτεχνημένες από τον γνωστό ζωγράφο της Κρήτης, Δημήτριο.

Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος είναι ο νέος μητροπολιτικός ναός της Καλύμνου που ανεγέρθηκε το 1861 στην ακτή της Πόθιας. Το μαρμάρινο τέμπλο του έχει φιλοτεχνήσει ο περίφημος Τήνιος γλύπτης Γιαννούλης Χαλεπάς, ενώ οι ενδιαφέρουσες τοιχογραφίες και οι φορητές εικόνες είναι έργα σημαντικών ντόπιων ζωγράφων όπως του Σακελλάρη Μαγκλή, του Γεωργίου Οικονόμου και άλλων.

Ο Αγ. Νικόλαος, στην Πόθια που κτίστηκε μεταξύ 1860-1890. Ιδιαίτερα αξιόλογο είναι το μαρμάρινο τέμπλο του κατασκευασμένο στη Σμύρνη.

Μονή της Παναγίας Κυρά Ψηλής του 18ου αι. Στη Μονή ανήκει και το κτιριακό συγκρότημα του Μετοχίου με ξενώνα, κελιά ελαιοτριβείο και αποθήκες.

Τα σημαντικότερα θρησκευτικά προσκυνήματα είναι: η Μονή του Αγίου Παντελεήμονα που βρίσκεται μεταξύ Άργους και Πανόρμου και η οποία ιδρύθηκε το 1628. Κατά τον εορτασμό της μνήμης του Αγίου στις 27 Ιουλίου τελείται πανηγυρική λειτουργία, όπου συρρέει μεγάλος αριθμός πιστών.

Στην κορυφή του ορεινού όγκου που χωρίζει την Πόθια από τους Βοθύνους συναντάμε την Μονή των Αγίων Πάντων, όπου μόνασε ο πολιούχος και θαυματουργός Άγιος Σάββας (1862-1948). Ο πολυτελής νεόδμητος σταυρόσχημος ναός του αγίου επενδυμένος με βιτρώ και μάρμαρα αποτελεί τμήμα του μοναστηριακού συγκροτήματος. Ο πλούσιος εσωτερικός ζωγραφικός διάκοσμος συνδυάζει με μια τεχνική συγκρητισμού ελεύθερα θρησκευτικά θέματα και πορτραίτα αγίων με σκηνές από το βίο του πολιούχου αγίου. Ο ναός διαθέτει ένα αξιόλογο καμπαναριό τεσσάρων ορόφων, του οποίου μία από τις καμπάνες θεωρείται η μεγαλύτερη των Βαλκανίων. Δύο φορές το χρόνο (5η Κυριακή της Τεσσαρακοστής και στις 5 Δεκεμβρίου) γίνεται μεγάλο πανηγύρι. Η Παναγία η Γαλατιανή, η ενοριακή εκκλησία του οικισμού των Αργινωντών γιορτάζει πανηγυρικά το Δεκαπενταύγουστο, με περιφορά της θαυματουργής εικόνας της Παναγίας από τα Αργινώντα μέχρι το Βυζαντινό κάστρο της Γαλατιανής.

2.3.2.1.7 Σπήλαια

Η Κάλυμνος διαθέτει ένα μεγάλο αριθμό (60 περίπου) σπηλαίων. Μερικά από αυτά έχουν δώσει ενδείξεις ότι χρησιμοποιήθηκαν στην αρχαιότητα ή αργότερα ως τόποι κατοικίας ή λατρείας. Έτσι, στα Σπήλαια *Αγ. Βαρβάρα* (νότια πλαγιά Πόθιας), *Χοιρόμαντρες* (ανατολικά της Χώρας) και *Δασκαλιό* (στην είσοδο του λιμανιού της Ρίνας) έχουν αποκαλυφθεί λείψανα προϊστορικής εγκατάστασης, ενώ γύρω από το *Σπήλαιο Στημενίων* στον Βαθύ βρέθηκε διάσπαρτη παλαιοχριστιανική και βυζαντινή κεραμική. Το σπήλαιο αυτό διαθέτει οπαίο στην κορυφή ίσως για φωτισμό. Στο *Σπήλαιο Νυμφών* στην αρχαιότητα γινόταν προσφορές στις Νύμφες. Αργότερα ονομάστηκε και σπήλαιο των Επτά Παρθένων γιατί σύμφωνα με μια λαϊκή παράδοση βρήκαν εκεί καταφύγιο επτά νεαρές κοπέλες για να γλυτώσουν από τους πειρατές. Βρίσκεται στους πρόποδες του βουνού ανάμεσα στην Πόθια και το Χωριό και η πρόσβαση σε αυτό είναι δύσκολη. Σημαντικό είναι και το *Σπήλαιο της Κεφαλάς*, στο εσωτερικό του οποίου βρέθηκαν ίχνη λατρείας του Ολυπίου Διός. Εκτός από αρχαιολογικό παρουσιάζει και σπηλαιολογικό ενδιαφέρον καθώς διαθέτει έναν διάδρομο 103 μ. με πελώριους σταλακτίτες. Βρίσκεται κοντά στους Βοθύνους. Πριν από 3 χρόνια ανακαλύφθηκε μέσα από ειδική συνεργασία του Δήμου με τον Σπηλαιολόγο κ. Αβαγιανό ίσως το μεγαλύτερο και ωραιότερο σπήλαιο τη Καλύμνου στη Ψέριμο ενώ εδώ και μια δεκαετία έχει ανακαλυφθεί το σημαντικότερο και ωραιότερο σπήλαιο των Σκαλιών (Πηγή: Δήμος Καλυμνίων)

2.3.2.2 Πολιτιστική Υποδομή

2.3.2.2.1 Δημοτικό Ναυτικό Μουσείο

Στο Δημοτικό Ναυτικό Μουσείο ο επισκέπτης μπορεί να γνωρίσει την ναυτική παράδοση του νησιού και την ιστορία και τις μεθόδους της σπογγαλιείας.

Επίσης εκτίθενται και αντικείμενα από ναυάγια αρχαίων πλοίων. Στο ίδιο κτήριο λειτουργεί το Λαογραφικό Μουσείο με δείγματα του λαϊκού πολιτισμού της Καλύμνου. Το Ναυτικό Μουσείο Καλύμνου, στην ουσία είναι το μοναδικό σπογγαλιευτικό μουσείο, στο είδος του στην Ελλάδα. Σε αυτό μπορεί κανείς να παρακολουθήσει όλη την εξέλιξη και την πρόοδο των καταδυτικών μεθόδων αλλά και να δει διάφορα εργαλεία τα οποία χρησιμοποιήθηκαν στην σπογγαλιεία και την επεξεργασία σπόγγων. Επίσης θα δείτε και διάφορες φωτογραφίες και έγγραφα σχετικά με τη σπογγαλιεία.

2.3.2.2.2 Μουσείο Θαλάσσιας Ζωής και Ευρημάτων

Βρίσκεται στον παραθαλάσσιο οικισμό Βλυχάδια. Πρόκειται για ιδιωτικό Μουσείο, όπου παρουσιάζονται εκθέματα σχετικά με το επάγγελμα της σπογγαλιείας, μεγάλη ποικιλία φυτών και ζώων από το θαλάσσιο βασίλειο και πλήθος αμφορέων και άλλων αντικειμένων από αρχαία ναυάγια. Τα ευρήματα, τα οποία προέρχονται από χιλιάδες καταδύσεις στις θάλασσες της γης, περιλαμβάνουν σχεδόν ότι μπορεί κανείς να συναντήσει στο βυθό. Μέρος του μουσείου είναι αφιερωμένο στο επάγγελμα της σπογγαλιείας και περιλαμβάνει όλα τα εργαλεία και τα σκάφανδρα που χρησιμοποιήθηκαν από τους δύτες από το 1872 μέχρι σήμερα. Σε μια πτέρυγα εκτίθενται ευρήματα του Α' και Β παγκοσμίου πολέμου όπως τορπίλες, κομμάτια από αεροπλάνα κτλ. Σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο φυλάσσονται αμφορείς του 6ου, 4ου, 3ου και 2ου π.Χ. αιώνα. Επίσης υπάρχει μια συλλογή από 2000 περίπου φωτογραφίες σχετικές με την ιστορία και την παράδοση των σφουγγαράδων.

2.3.2.2.3 Αρχαιολογικό Μουσείο Καλύμνου

Το Αρχαιολογικό Μουσείο Καλύμνου βρίσκεται στη συνοικία της Αγίας Τριάδας στην Πόθια. Στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Καλύμνου ξετυλίγεται κατά θεματικές ενότητες η ιστορική και πολιτιστική πορεία του τόπου από τους προϊστορικούς έως και τους Μεταβυζαντινούς χρόνους, μέσα από την παρουσίαση ενός μεγάλου αριθμού από χάλκινα και μαρμάρινα γλυπτά, πήλινα αγγεία, ειδώλια, εργαλεία, νομίσματα, λατρευτικά αντικείμενα, μικροτεχνήματα και όπλα.

2.3.2.2.4 Καλύμνικο Σπίτι

Στην Κάλυμνο υπάρχει ιδιωτικό λαογραφικό μουσείο που αναπαριστά το παραδοσιακό Καλύμνικο σπίτι.

2.3.2.2.5 Βιβλιοθήκη

Αναγνωστήριο «Αι Μούσαι». Η ίδρυση του έγινε το 1904 και ανήκει στα παλαιότερα πνευματικά ελληνικά ιδρύματα. Συστηγάζεται σε σύγχρονο Δημοτικό οικοδόμημα με πρόσταση ιωνικών κιόνων μαζί με τη Δημοτική Βιβλιοθήκη, η οποία διαθέτει πληθώρα σπάνιων βιβλίων.

2.3.2.2.6 Νεοκλασικό σπίτι

Τον τελευταίο καιρό λειτουργεί χώρος (ιδιωτική πρωτοβουλία) όπου μπορεί ο επισκέπτης να θαυμάσει διάφορα αντικείμενα παλαιότερων εποχών.

2.3.2.2.7 Άλλα στοιχεία πολιτισμού

Παρακάτω αναφέρονται ορισμένες σημαντικές μορφές πολιτιστικής έκφρασης, στο νησί της Καλύμνου.

- Σε διάφορα σημεία του νησιού οργανώνονται περιοδικά εκθέσεις με έργα τέχνης.
- Στην Κάλυμνο υπάρχει μεγάλος αριθμός πολιτιστικών συλλόγων και ιδρυμάτων.
- Αξίζει να αναφερθεί η ύπαρξη της Θεατρικής Ομάδας Καλύμνου
- Στο νησί λειτουργούν δημοτικές χορωδίες και διδάσκονται παραδοσιακοί χοροί και παραδοσιακά μουσικά όργανα.
- Σε διάφορες περιόδους του έτους διεξάγονται φεστιβάλ και εκδηλώσεις όπως το Πολιτιστικό Καλοκαίρι, το Διεθνές φεστιβάλ αναρρίχησης, Φεστιβάλ Κατάδυσης και διάφορες εκδηλώσεις θρησκευτικού χαρακτήρα και πανηγύρια.

2.3.2.3 Αθλητισμός

2.3.2.3.1 Γραφείο αθλητισμού Δήμου

Το Γραφείο Αθλητισμού του Δήμου Καλυμνίων έχει ως ενασχόληση τα αθλητικά δρώμενα στο νησί μας, και συγκεκριμένα:

- Την λειτουργία και διαχείριση όλων των αθλητικών χώρων που ανήκουν στο Δήμο Καλυμνίων.
- Την δημιουργία νέων χώρων αθλητικής υποδομής (όπως αθλητικών κέντρων, γυμναστηρίων, χώρων αθλοπαιδιών κ.λπ.).
- Την ανάπτυξη προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού.
- Την ανάπτυξη εξειδικευμένων αθλητικών προγραμμάτων.
- Διεξαγωγή διάφορων αθλητικών εκδηλώσεων.

Ξεκινώντας πάντα με το σκεπτικό ότι οι υφιστάμενες αθλητικές εγκαταστάσεις του Δήμου μας, μέσα από τις οποίες πολλές γενεές Καλυμνίων έχουν ανδρωθεί και έχουν καλλιεργήσει τα αθλητικά ιδεώδη, είναι οι περισσότερες παλιές και ανεπαρκείς για τις σύγχρονες ανάγκες και για το πλήθος των αθλουμένων κάθε ηλικίας που τις χρησιμοποιεί καθημερινά, προτείνουμε ως Επιτροπή Αθλητισμού του Δήμου Καλυμνίων τα εξής:

A. Βελτίωση και ολοκλήρωση των υφισταμένων αθλητικών εγκαταστάσεων:

- Αντικατάσταση ταρτάν και χλοοτάπητα του Δημοτικού Σταδίου Καλύμνου.
- Επέκταση του Γηπέδου Στίβου -Ποδοσφαίρου προς τα νότια.
- Θέρμανση Κολυμβητηρίου με εναλλακτικές μορφές ενέργειας.
- Κάλυψη της πισίνας με κινητό στέγαστρο.

B. Κατασκευή νέων αθλητικών εγκαταστάσεων:

- Κατασκευή νέου Κλειστού Γηπέδου Καλαθοσφαίρισης - Αθλοπαιδιών.

Οι προσπάθειες για την υλοποίηση των παραπάνω στόχων έχουν πάντα ως βασική αρχή την αναβάθμιση του αθλητισμού μας σε όλες του τις μορφές καθώς και την ποιοτική - ποσοτική βελτίωση των αθλητικών παροχών προς τους δημότες του νησιού μας.

2.3.2.3.2 Υφιστάμενες Αθλητικές Εγκαταστάσεις

- Γήπεδο ποδοσφαίρου Βαθύ, με συνθετικό χλοοτάπητα.
- Γήπεδο ποδοσφαίρου – στίβου Καλύμνου με συνθετικό χλοοτάπητα και ταρτάν.
- Κλειστό γήπεδο μπάσκετ-βόλεϊ
- Ανοικτό γήπεδο μπάσκετ-βόλεϊ
- Γήπεδο 5x5 στη Χώρα
- Ανοικτό γήπεδο μπάσκετ – βόλεϊ
- Κολυμβητήριο Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων

2.3.2.3.3 Αθλητικά σωματεία

Ποδοσφαίρου	4
Μπάσκετ	3
Στίβος	1
Τένις	1
Κολύμβηση	2
Σκοποβολή	1
Τζούντο	1
Τάεκβον ντο	2
Κικ μπόξινγκ	1
Μπόουλινγκ	1

2.3.2.4 Ανάλυση SWOT: Πολιτισμός - Αθλητισμός

Προβλήματα και περιορισμοί	Δυνατότητες και ευκαιρίες
<u>Προβλήματα</u> ➤ Οι μη επαρκείς πόροι που διατίθενται για τον πολιτισμό. ➤ Έλλειψη εξοπλισμού για πολιτιστικές δραστηριότητες. ➤ Η ελλιπής χρηματοδότηση Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού των αθλητικών δραστηριοτήτων. ➤ Μη επαρκής αριθμός αθλητικών εγκαταστάσεων. ➤ Έλλειψη εξοπλισμού σε αθλητικές εγκαταστάσεις και ελλιπής συντήρηση αυτών. <u>Κίνδυνοι / Περιορισμοί</u> ➤ Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού για τις πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες.	<u>Δυνατότητες</u> ➤ Το πολύμορφο πολιτιστικό δυναμικό του Δήμου και η πολιτιστική του παράδοση, που μπορεί να αξιοποιηθεί περαιτέρω. ➤ Ύπαρξη πολλών σημαντικών πολιτιστικών και αθλητικών συλλόγων και φορέων. ➤ Η παρουσία των συλλόγων και έντονη δραστηριοποίηση στα πολιτιστικά και αθλητικά δρώμενα του νησιού ➤ Συνεργασία των πολιτιστικών φορέων με την τοπική κοινωνία και η συμμετοχή των δημοτών στα πολιτιστικά δρώμενα και γεγονότα ➤ Διοργάνωση σημαντικών υπερτοπικών πολιτιστικών και αθλητικών δραστηριοτήτων ➤ Προσέλκυση επισκεπτών με πολλαπλά οφέλη για το νησί ➤ Ύπαρξη αρχαιολογικών χώρων και μουσείων ➤ Ύπαρξη πολλών ιστορικών και αξιόλογων διατηρητέων κτιρίων, εκκλησιών και μονών <u>Ευκαιρίες</u>

- Αξιοποίηση των εθνικών και Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και δράσεων του ΕΣΠΑ και άλλων προγραμμάτων
- Η προβολή του Νησιού μέσα από την διοργάνωση διεθνών συναντήσεων σε τομείς του αθλητισμού.

Κρίσιμα ζητήματα

- A. Βελτίωση και ολοκλήρωση των υφισταμένων αθλητικών εγκαταστάσεων. Αναφέρονται ενδεικτικά:
1. Θέρμανση Κολυμβητηρίου με εναλλακτικές μορφές ενέργειας.
- B. Γ. Έμφαση στον πολιτισμό/ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας του νησιού

Πίνακας 15: Ανάλυση SWOT: Πολιτισμός - Αθλητισμός

2.4 Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

2.4.1 Απασχόληση

Η εργασιακή κατάσταση στην Κάλυμνο έχει τα παρακάτω χαρακτηριστικά :

Η ανεργία στην Κάλυμνο διακρίνεται από την έντονη συσχέτισή της με τα επαγγέλματα της ανειδίκευτης εργασίας, αλλά κυρίως εξαιτίας της ασύνδετης σχέσης ανάμεσα στην εκπαιδευτική κατάρτιση (σπουδές) του έμψυχου δυναμικού με τις πραγματικές ανάγκες της αγοράς εργασίας. Σημαντική δομική κατάσταση που δημιουργεί σοβαρές αμφιβολίες για την εγχώρια διαδικασία επίλυσης ή επούλωσης του προβλήματος. Διακρίνεται από κάποια εποχικότητα, διαρθρώνεται ηλικιακά στις παραγωγικές φάσεις της ανθρώπινης ζωής, αλλά κυρίως εστιάζεται στα δύο άκρα της πυραμίδας του μορφωτικού επιπέδου.

Αριθμός Ανέργων: **3.795** (Ποσοστό **23,4%** επί του μόνιμου πληθυσμού)⁸.

Ο πίνακας που ακολουθεί, μπορεί να δώσει μια εικόνα των ποσοστών απασχόλησης ανά τομέα, σε σύγκριση με τα ποσοστά του νομού και της χώρας.

⁸ Στοιχεία από ανταποκριτή ΟΑΕΔ Κάλυμνου – κάρτες ανεργίας.

Απασχολούμενοι κατά ομάδες κλάδων οικονομικής δραστηριότητας

α/α	Περιγραφή	Κάλυμνος	%στο σύνολο της Καλύμνου	Νομός Δωδε/νήσου	%στο σύνολο του Νομού	Σύνολο Χώρας	%στο σύνολο της Χώρας
1	Γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα, δασοκομία	207	4,45%	3.143	4,63%	576.790	14,04%
2	Αλιεία	482	10,36%	1.186	1,75%	18.321	0,45%
3	Ορυχεία και λατομεία	8	0,17%	110	0,16%	11.442	0,28%
4	Μεταποιητικές βιομηχανίες	285	6,13%	3.932	5,79%	493.925	12,02%
5	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού	114	2,45%	861	1,27%	37.237	0,91%
6	Κατασκευές	631	13,56%	7.629	11,23%	351.712	8,56%
7	Εμπόριο,επισκευές	629	13,52%	9.710	14,29%	605.785	14,75%
8	Ξενοδοχεία και εσπατόρια	368	7,91%	13.052	19,21%	235.818	5,74%
9	Μεταφορές αποθήκευση και	429	9,22%	5.062	7,45%	264.437	6,44%
10	Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί	61	1,31%	1.067	1,57%	105.961	2,58%
11	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις και επιχειρηματικές δραστηριότητες	166	3,57%	2.911	4,29%	238.776	5,81%
12	Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	311	6,69%	6.153	9,06%	320.716	7,81%
13	Εκπαίδευση	326	7,01%	3.501	5,15%	249.932	6,08%
14	Υγεία και κοινωνική μέριμνα	196	4,21%	2.747	4,04%	184.850	4,50%
15	Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες	145	3,12%	2.553	3,76%	136.196	3,32%
16	Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό	8	0,17%	475	0,70%	57.318	1,40%
17	Ετερόδοκοι οργανισμοί και όργανα	0	0,00%	5	0,01%	1.102	0,03%
18	Δήλωσαν ασαφώς ή δε δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας	286	6,15%	3.836	5,65%	217.765	5,30%
	Σύνολο	4.652	100,00%	67.933	100,00%	4.108.083	100,00%

Πηγή : ΕΣΥΕ - Απογραφή 2001

Αξιοσημείωτο είναι ότι οι κλάδοι “Αλιεία” “Κατασκευές” “Εμπόριο και επισκευές” απασχολούν το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού με 10,36%, 13,56% και 31,52% αντιστοίχως το οποίο αθροιστικά αντιστοιχεί στο 37,45% του συνολικά απασχολούμενου πληθυσμού. Και τα δύο αυτά στοιχεία, όπως ήταν αναμενόμενο, είναι αισθητά υψηλότερα από τον μέσο όρο της χώρας για την οποία οι τιμές σύμφωνα με την ΕΣΥΕ κυμαίνονται στα 0,45% για την αλιεία και 8,56% για τις κατασκευές.

Οι «δείκτες» αγοράς εργασίας, περιγράφουν με συνοπτικό τρόπο την κατάσταση απασχόλησης / ανεργίας, καθώς και τη συμμετοχή ή όχι στο εργατικό δυναμικό των ατόμων που βρίσκονται σε ηλικία εργασίας (15-64 ετών). Γίνεται φανερό ότι όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης αδράνειας στο εργατικό δυναμικό του πληθυσμού, τόσο

μεγαλύτερο είναι το εν δυνάμει εργατικό δυναμικό της εξεταζόμενης πληθυσμιακής ομάδας.

Αναλυτικότερα, οι δείκτες αγοράς εργασίας είναι :

Ποσοστό απασχόλησης = $\frac{\text{απασχολούμενοι/πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας}}{\text{πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας}} \times 100$

Ποσοστό ανεργίας = $\frac{\text{άνεργοι/εργατικό δυναμικό}}{\text{εργατικό δυναμικό}} \times 100$

Ποσοστό συμμετοχής = $\frac{\text{εργατικό δυναμικό/πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας}}{\text{πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας}} \times 100$

Ποσοστό αδράνειας = $\frac{\text{πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας-εργατικό δυναμικό/πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας}}{\text{πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας}} \times 100$

Δείκτες	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
% απασχόλησης	64,51	24,65	44,52
% συμμετοχής	71,83	36,41	54,07
% ανεργίας	10,20	32,31	17,66
% αδράνειας	28,17	63,59	45,93
Πηγή : Έρευνα του ΕΚΚΕ το έτος 2011, για το νομό Δωδεκανήσου.			

Πίνακας 16: Δείκτες αγοράς εργασίας του συνολικού πληθυσμού (15-64 ετών) στην Κάλυμνο

Συμπερασματικά από την εξέταση του παραπάνω πίνακα είναι δυνατόν να υποστηριχθεί ότι :

- Τα ποσοστά απασχόλησης είναι σημαντικά υψηλότερα στους άνδρες.
- Τα ποσοστά συμμετοχής είναι υψηλότερα στους άνδρες.
- Τα ποσοστά ανεργίας είναι ιδιαίτερα υψηλά, συγκρινόμενα με τον μέσο όρο του νομού που είναι 7,85%, με τριπλάσια ποσοστά στις γυναίκες.
- Τα ποσοστά αδράνειας είναι αντίστροφα από τα ποσοστά συμμετοχής, με υπεροχή των γυναικών, οι οποίες πλήττονται από μη συμμετοχή και ανεργία, έναντι των ανδρών.

2.4.2 Πρωτογενής Τομέας Παραγωγής

Από τους κλάδους του πρωτογενή τομέα η αλιεία κατέχει εξέχουσα θέση στο νησί της Καλύμνου. **Είναι παραδοσιακά το νησί των σφουγγαράδων και των ψαράδων και τα θαλασσινά επαγγέλματα, ιδιαίτερα η σπογγαλιεία, έκαναν ξακουστό το νησί σε όλο τον κόσμο.**

Η γεωργία στην Κάλυμνο δεν είναι ανεπτυγμένη λόγω της μεγάλης στενότητας σε καλλιεργήσιμες εκτάσεις και του διαθέσιμου νερού. Η κοιλάδα στο Βαθύ είναι σχεδόν η μοναδική γεωργική γη του νησιού με νερό, που καλλιεργούνται μανταρινιές, άλλα εσπεριδοειδή και κηπευτικά. Ο αριθμός των ελαιοδέντρων είναι σχετικά μικρός. Η κτηνοτροφία στο νησί περιλαμβάνει την αιγοπροβατοτροφία, βοοτροφία, πτηνοτροφία και μελισσοκομία. Σημαντική είναι η ύπαρξη δημοτικού σφαγείου με 3 γραμμές σφαγής για Βοοειδή-Αιγοπρόβατα-Χοιρινά.

2.4.2.1 Φυτική παραγωγή

Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα η γεωργική γη που δύναται να καλλιεργηθεί είναι 10.300στρ. Οι περιοχές που χαρακτηρίζονται ως βοσκότοποι είναι 48.700στρ. Η έκταση των 56.700 στρ. που χαρακτηρίζονται ως δάση δεν αποτελούνται από συμπαγείς συστάδες δασικών δέντρων αλλά πρόκειται για εκτάσεις που καλύπτονται από θαμνώδη και φρυγανώδη βλάστηση.

Χρήσεις	Κάλυμνος		Ν. Δωδεκανήσου	
	Έκταση (στρ.)	Κατανομή (%)	Έκταση (στρ.)	Κατανομή (%)
Γεωργική γη	10.300	7.67	765.900	28
Βοσκότοποι	48.700	36.28	520.400	19
Δάση	56.700	42.25	1.200.500	44
Λοιπές εκτάσεις	18.500	13.78	217.200	8
Σύνολο	134200	100	2.704.000	100

Πίνακας 17: Χρήσεις γης (Πηγή: Ελ. Στατ. - Χρήσεις γης 1999-2000)

Η διάρθρωση των καλλιεργειών κατά κατηγορία και αναλυτικά φαίνεται στους παρακάτω πίνακες.

Κατηγορίες Καλλιεργειών	Σύνολο έκτασης (στρ.)	Αρδευόμενη Έκταση (στρ.)
Φυτά μεγάλης καλλιέργειας και λοιπές καλλιέργειες	242	47
Κηπευτική γη, θερμοκήπια	168	168
Αμπέλια	50	
Δενδρώδεις καλλιέργειες	3.770	850
Αγροανάπαυση	80	
Σύνολο Γεωργικής Γης	4.310	1.065

Πίνακας 18: Κατηγορίες καλλιεργειών (Πηγή: Ετήσιο γεωργικό δελτίο 2009 Ελ. Στατ.)

A/A	Είδος	Έκταση	Παραγωγή
1	Κριθάρι για σανό	45	11.200
2	Βρώμη για σανό	55	12.100
3	Βίκος για σανό	45	10.000
4	Τεχνητοί λειμώνες	50	
5	Καρπούζια	5	1.000
6	Πεπόνια	10	1.000
7	Πατάτες ανοίξεως	30	34.000
8	Πατάτες Φθινοπώρου και χειμώνα	2	1.000
9	Λάχανα (Μάπες, Κραμβολάχανα)	35	42.000
10	Κουνουπίδια	20	20.000
11	Κρεμμύδια ξερά	15	17.300
12	Σκόρδα ξερά	1	500
13	Σπανάκι	5	5.000
14	Πράσα	5	5.000
15	Μαρούλια	10	8.000
16	Αντίδια και Ραδίκια	1	1.600

Πίνακας 19: Αναλυτική διάρθρωση καλλιεργειών - Μέρος 1 (Πηγή: Ετήσιο γεωργικό δελτίο 2009 Ελ. Στατ.)

17	Ντομάτες επιτραπέζιες για νωπή χρήση υπαίθρου	14	32.000
18	Ντομάτες επιτραπέζιες για νωπή χρήση υπό κάλυψη	5	41.000
19	Φασολάκια	5	3.000
20	Μπάμιες	3	1.500
21	Κολοκυθάκια	8	18.000
22	Αγγούρια υπαίθρου	2	1.000
23	Αγγούρια υπό κάλυψη	5	5.000
24	Μελιτζάνες υπαίθρου	2	5.000
25	Λουπά	1	500
26	Λεμονιές	10	150.000
27	Πορτοκαλιές	100	100.000
28	Μανταρινιές	700	700.000
29	Αχλαδιές	10	8.000
30	Βερικοκιές	10	10.000
31	Ροδακινιές	-	2000
32	Συκιές για νωπά		1000
33	Συκιές για ξερά	20	
34	Αμυγδαλιές		9.100
35	Ελαιόδεντρα για βρώσιμες ελιές	20	1.500
36	Ελαιόδεντρα ελαιοποιήσεως	2.900	10.501
	ΣΥΝΟΛΟ	4.310	

Πίνακας 20: Αναλυτική διάρθρωση καλλιέργειών - Μέρος 2 (Πηγή: Ετήσιο γεωργικό δελτίο 2009 Ελ. Στατ.)

Από τα στοιχεία των παραπάνω πινάκων φαίνεται ότι οι κλάδοι που έχουν μεγαλύτερο οικονομικό ενδιαφέρον είναι τα εσπεριδοειδή, η ελαιοκομία και τα οπωροκηπευτικά.

Εσπεριδοειδή

Στην περιοχή του Βαθέως αξιοσημείωτη είναι η καλλιέργεια των εσπεριδοειδών, εκτάσεως περίπου 850 στρεμμάτων, σε αναλογία 60% μανταρίνια και 40% πορτοκάλια και λοιπά εσπεριδοειδή. Ένα μεγάλο μέρος της καλλιέργειας μανταρινιών καταλαμβάνει η τοπική ποικιλία, τα λεγόμενα «**μανταρίνια Καλύμνου**», τοπικό γεωργικό προϊόν το οποίο εντάχθηκε με ξεχωριστό κονδύλι από τα υπόλοιπα εσπεριδοειδή, που και αυτά επιδοτούνται στον ΚΑΝ (ΕΚ) 1405/2006 του Συμβουλίου «σχετικά με τον καθορισμό ειδικών μέτρων για τη γεωργία στα μικρά νησιά του Αιγαίου».

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μείωση της έκτασης της συγκεκριμένης ποικιλίας των μανταρινιών και αντικατάστασής της με άσπερμες ποικιλίες εσπεριδοειδών που ωριμάζουν σε διαφορετικές χρονικές περιόδους ώστε να μη διατίθεται στην αγορά την ίδια χρονική περίοδο το σύνολο της παραγωγής και να υπάρχει κλιμάκωση.

Ελαιοκαλλιέργεια

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία του Ελαιοκομικού Μητρώου Δωδεκανήσου στην Κάλυμνο (έως 14-4-2011) υπάρχουν 348 ελαιοκαλλιεργητές που καλλιεργούν 509 τεμάχια συνολικής έκτασης 2.037,4 στρ. Ο παραγόμενος ελαιόκαρπος χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο για παραγωγή ελαιολάδου και ελάχιστα για παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς.

Υπάρχει παραδοσιακό ελαιοτριβείο του Δήμου Καλύμνου, μέσα στον οικισμό της Πόθιας για το οποίο υπάρχει ανάγκη εκσυγχρονισμού και μετεγκατάστασης. Σύμφωνα με τα δελτία εργασιών του ελαιοτριβείου κατά την περίοδο 2001-2010 είχε μέση παραγωγή ελαιολάδου 25.516 κιλά. Αξίζει να αναφερθεί, ότι τα τελευταία χρόνια φυτεύονται νέες εκτάσεις που θα μπουν σε παραγωγή τα επόμενα χρόνια. Λόγω όμως, της αναμενόμενης αύξησης της παραγωγής και της παλαιότητας του ελαιοτριβείου υπάρχει ανάγκη δημιουργίας ενός μεγαλύτερου και σύγχρονου ελαιοτριβείου.

Οπωροκηπευτικά

Στην Κάλυμνο καλλιεργούνται περίπου 150 στρέμματα κηπευτικών υπαίθρου και 10 στρέμματα κηπευτικά θερμοκηπίου. Η καλλιέργειά τους γίνεται κυρίως τους χειμερινούς μήνες λόγω της έλλειψης αρδευτικού νερού αλλά και των ιδιαίτερα ξηροθερμικών συνθηκών που επικρατούν τους καλοκαιρινούς μήνες. Τα στρέμματα αυτά είναι γενικά λίγα και θα μπορούσαν να καλλιεργηθούν περισσότερες εκτάσεις για να καλύψουν τη ζήτηση ντόπιων κηπευτικών τόσο από την Κάλυμνο όσο και από τα γύρω νησιά.

Από τις λοιπές δενδρώδεις καλλιέργειες, υπάρχουν περίπου 50 στρέμματα συκιές που χρησιμοποιούνται κυρίως για την παραγωγή νωπών σύκων, ενώ υπάρχει και μια μικρή ποσότητα που αποξηραίνεται. Η καλλιέργεια της συκιάς ενδείκνυται στις κλιματικές συνθήκες του νησιού.

Τέλος, καλλιεργούνται περίπου 100 στρέμματα αμπελιών, επιτραπέζιων και οινοποιήσιμων ποικιλιών και η παραγωγή τους διατίθεται στην τοπική αγορά.

Λοιπές καλλιέργειες

Λόγω των ιδιαίτερων κλιματικών συνθηκών (ξηρό και θερμό κλίμα) αλλά και της έλλειψης αρδευτικού νερού, διέξοδο θα μπορούσε να δώσει η καλλιέργειών αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών, συνυπολογίζοντας και το δεδομένο ότι αναπτύσσονται θαυμάσια στην Κάλυμνο τα αυτοφυή αρωματικά φυτά.

Ενδιαφέρον θα μπορούσε να έχει η καλλιέργεια τροπικών και υποτροπικών φυτών (αβοκάντο, γκαβάφα κ.α), με προσεκτική επιλογή των ποικιλιών και των περιοχών που θα φυτευτούν και αφού επιτευχθεί η σωστή λειτουργία της λιμνοδεξαμενής.

2.4.2.2 Ζωική παραγωγή

Η διάρθρωση του ζωικού πληθυσμού φαίνεται στον παρακάτω πίνακα.

Είδος	Αριθμός Ζώων
Ίπποι	4
Όνοι	8
Πρόβατα	2.880
Αίγες	6.150
Χοίροι (Αναπαραγωγής)	50
Χοίροι (Κρεατοπαραγωγής)	50
Κουνέλια	500
Κότες συστηματικής εκτροφής	10.000
Κότες (χωρικής εκτροφής)	1.500
Γαλοπούλες	300
Βοοειδή (αρσενικά)	40
Βοοειδή (θηλυκά)	40
Μελίσσια	6.005

Πίνακας 21: Διάρθρωση ζωικού πληθυσμού (Πηγή: Ετήσιο στατιστικό δελτίο 2009 Ελ. Στατ.)

Οι κλάδοι που έχουν ιδιαίτερο οικονομικό ενδιαφέρον είναι η αιγοπροβατοτροφία και η μελισσοκομία. Στο νησί υπάρχουν 109 εκμεταλλεύσεις και εκτρέφονται συνολικά **12.141** αιγοπρόβατα σύμφωνα με το μητρώο της Κτηνιατρικής Υπηρεσίας. Επίσης, υπάρχουν σύμφωνα με τα στοιχεία του Αγροτικού Κτηνιατρείου Καλύμνου 5 εκμεταλλεύσεις και εκτρέφονται συνολικά **56** βοοειδή.

Τέλος, υπάρχει μια πτηνοτροφική μονάδα ωοτοκίας συνολικής δυναμικότητας 14.600 πτηνών, της οποίας ο πληθυσμός κυμαίνεται συνήθως στα 6.600-8.000 άτομα ενώ οι υπόλοιποι κλάδοι καλύπτουν ανάγκες της οικογενειακής κατανάλωσης.

Αιγοπροβατοτροφία

Από τον πίνακα φαίνεται ότι τα πρόβατα είναι 2.938 ενώ οι αίγες είναι πολύ περισσότερες και ανέρχονται σε 9.200:

	ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΖΩΩΝ	ΑΙΓΕΣ			ΠΡΟΒΑΤΑ		
				ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ
1	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ 1 ΕΩΣ 10 ΖΩΑ	12	58	32	0	32	22	4	26
2	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ 11 ΕΩΣ 150 ΖΩΑ	66	5470	3817	205	4022	1346	99	1445
3	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ 151 ΕΩΣ 300 ΖΩΑ	29	5832	4380	221	4601	1158	73	1231
4	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ 301 ΕΩΣ 500 ΖΩΑ	2	781	524	21	545	224	12	236
5	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ 501 ΚΑΙ ΑΝΩ	0	0	0	0	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ		109	12141	8753	447	9200	2750	188	2938

Πίνακας 22: Διάρθρωση εκμεταλλεύσεων (Πηγή: Μητρώο Κτηνιατρικής 2012)

Από τη διάρθρωση των εκμεταλλεύσεων διαπιστώνεται ότι οι περισσότερες μονάδες είναι μεσαίου μεγέθους και ο αριθμός των ζώων κυμαίνεται από 10 έως 300. Καμία από τις εκμεταλλεύσεις δε διαθέτει άδεια λειτουργίας. Λειτουργούν με υποτυπώδεις υποδομές, οι χώροι ενσταυλισμού είναι πρόχειροι (ιδιοκατασκευασμένοι) και χρησιμοποιούνται κυρίως για τη διαχείριση των ζώων. Η διατροφή των ζώων στηρίζεται κυρίως στη βόσκηση. Οι βοσκότοποι που βρίσκονται στο νησί είναι ιδιόκτητοι και μόνο στην Ψέριμο αξιοποιείται κοινοτικός βοσκότοπος έκτασης 1.824 στρεμμάτων, σύμφωνα με τον κατάλογο του δικαιώματος βοσκής για το 2013 του Δήμου Καλύμνου. Τα ζώα παραμένουν όλο το χρόνο στην ίδια περιφραγμένη περιοχή με αποτέλεσμα να δημιουργείται υποβάθμιση των βοσκοτόπων από υπερβόσκηση. Η υποβάθμιση των βοσκοτόπων αλλά και οι λιγοστές εκτάσεις που καλλιεργούνται για παραγωγή ζωοτροφών (195 στρέμματα), δημιουργούν την ανάγκη για συμπληρωματική τροφή με αγορά ζωοτροφών η οποία αυξάνει όμως σημαντικά το κόστος παραγωγής. Ο κύριος προσανατολισμός της κτηνοτροφίας του νησιού είναι η παραγωγή κρέατος ενώ η αξιοποίηση του γάλακτος είναι μικρή. Με παραδοσιακά μέσα παράγονται μικρές ποσότητες τυριών (Καλύμνικο τυρί, μυζήθρα, κοπανιστή) τα οποία διατίθενται στην τοπική αγορά και προτιμούνται ιδιαίτερα από τους κατοίκους του νησιού. Η διατήρηση τόσο μεγάλου αριθμού ζώων χωρίς να γίνεται σωστή εκμετάλλευση του κοπαδιού οφείλεται στη χορήγηση των οικονομικών ενισχύσεων από την Ε.Ε με τη μορφή που δίνονται μέχρι σήμερα. Το σύστημα θα αλλάξει με την εφαρμογή της νέας ΚΑΠ 2014 – 2020 και είναι απαραίτητη η προσαρμογή των κτηνοτρόφων στα νέα δεδομένα.

Μελισσοκομία

Τις προηγούμενες δεκαετίες η μελισσοκομία στην Κάλυμνο γνώρισε μια ύφεση, αποτέλεσμα της απασχόλησης των κατοίκων με τα επαγγέλματα της θάλασσας και με τη μετανάστευση. Τα τελευταία χρόνια όμως εξαιτίας της κάμψης αυτών των επαγγελμάτων, της πολύ υψηλής τιμής του θυμαρίσιου μελιού, και των επιδοτήσεων που λειτούργησαν ως ισχυρό κίνητρο, οι Καλύμνιοι στράφηκαν ξανά με μεγάλο ενδιαφέρον στον κλάδο αυτό. Με τη βοήθεια των επιδοτήσεων πολλοί νέοι εντάχθηκαν στα προγράμματα για νεοεισερχόμενους αγρότες και άλλοι παλαιότεροι εκσυγχρόνισαν τις ήδη υπάρχουσες μελισσοκομικές εκμεταλλεύσεις τους. Σήμερα στην Κάλυμνο υπάρχουν δύο μελισσοκομικοί Συνεταιρισμοί : Ο Μελισσοκομικός Συνεταιρισμός Καλύμνου «ΜΕΛΚΑΛ» και ο Μελισσοκομικός Συνεταιρισμός «Θυμαρίτης».

		ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΨΕΛΩΝ
1	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ 1 ΕΩΣ 30 ΚΥΨΕΛΕΣ	59	1.045
2	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ 31 ΕΩΣ 100 ΚΥΨΕΛΕΣ	65	3.874
3	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ 101 ΕΩΣ 200 ΚΥΨΕΛΕΣ	14	1.843
4	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΜΕ 201 ΚΑΙ ΑΝΩ	3	1.261
ΣΥΝΟΛΟ		141	8.023

Πίνακας 23: Μελισσοκομικές Εκμεταλλεύσεις (Πηγή: Τμ. Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής
Δ/σης Αγροτικής Οικονομίας)

Μεγάλο πρόβλημα για τη μελισσοκομία στην Κάλυμνο είναι η έλλειψη ποικίλης ανθοφορίας σε όλη τη διάρκεια του έτους, ειδικά κατά το καλοκαίρι που παρατηρείται έντονη ξηρασία, αλλά και το χειμώνα. Οι μελισσοκόμοι, προκειμένου να βοηθήσουν τα μελίσσια τους να επιζήσουν στις δύσκολες περιόδους, αναγκάζονται να τροφοδοτήσουν τεχνητά, κάτι το οποίο αυξάνει το κόστος παραγωγής του μελιού σημαντικά, χωρίς να αντικαθιστά ποτέ επάξια τη φυσική βλάστηση. Όμως, το νησί διαθέτει και κάποιες εκτάσεις με ενδιαφέρουσα βλάστηση, που δεν αξιοποιούνται λόγω έλλειψης προσβάσεων.

Ένας άλλος τρόπος που χρησιμοποιούν οι μελισσοκόμοι προκειμένου να αντιμετωπίσουν το παραπάνω πρόβλημα, είναι να μεταφέρουν τα μελίσσια τους στα γύρω νησιά, κυρίως στην Κω και στη Ρόδο, μετά τον Αύγουστο που τελειώνει η ανθοφορία του θυμαριού. Εκτιμάται ότι το 80 % των μελισσοκόμων της Καλύμνου μεταφέρουν στην Κω περίπου πέντε χιλιάδες (5.000) κυψέλες στις αρχές Αυγούστου, μόλις τελειώσει **το θυμάρι της Καλύμνου**. Οι περισσότεροι παραμένουν ως το τέλος Νοεμβρίου και μετά επιστρέφουν στην Κάλυμνο. Οι υπόλοιποι παραμένουν στην Κω ως το Μάιο, και επιστρέφουν στην Κάλυμνο για το πρώιμο θυμάρι. Επίσης, μελισσοκόμοι της Κω μεταφέρουν περίπου τρεις χιλιάδες (3.000) κυψέλες στην Κάλυμνο το Μάιο για το πρώιμο θυμάρι.

Το θυμαρίσιο μέλι που παράγεται στην Κάλυμνο αλλά και στα άλλα νησιά είναι εξαιρετικής ποιότητας, με ιδιαίτερο άρωμα και γεύση, και πολύ μεγάλες προοπτικές στην αγορά. Απολαμβάνει την υψηλότερη τιμή από όλες τις κατηγορίες ελληνικών μελιών, και αυτό οφείλεται στο εξαιρετικό άρωμα, στη γεύση, την πυκνότητα, τη διατήρησή του για μεγάλο χρονικό διάστημα σε ρευστή κατάσταση, αλλά και στη συνήθεια του Έλληνα καταναλωτή που προτιμά το θυμαρίσιο μέλι.

Μεγάλο μέρος της παραγωγής πωλείται σε συσκευασίες λιανικής από τους ίδιους τους παραγωγούς χωρίς όμως τα μελισσοκομικά εργαστήρια των παραγωγών να διαθέτουν σύστημα HACCP. Ήδη οι παραγωγοί έχουν καταθέσει μελέτες σε επενδυτικά σχέδια, προκειμένου να εφαρμόσουν το σύστημα HACCP, που αποτελεί προϋπόθεση για τις άδειες τυποποίησης και θα λύσει προβλήματα διάθεσης του προϊόντος.

2.4.2.3 Αλιεία

Το νησί της Καλύμνου κατατάσσεται στην κατηγορία των απομακρυσμένων νησιωτικών περιοχών των οποίων η αλιεία αποτελεί σημαντικό οικονομικό παράγοντα.

Στο λιμάνι της Καλύμνου δραστηριοποιούνται αρκετές εκατοντάδες **επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη**.

Τα παραπάνω επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη κατηγοριοποιούνται ως εξής:

- Τα περισσότερα είναι σκάφη παράκτιας αλιείας (εκ των οποίων δίχτυα-παραγάδια, 2 βιντσότρατες, 38 οστρακαλιευτικά).
- λίγα σκάφη μέσης αλιείας, ήτοι μηχανότρατες και γριγρι.

Η δυναμική του αλιευτικού στόλου της Καλύμνου καταδεικνύεται και από τα εξής:

α) Από το 1991 έως 31-12-2012 εντάχθηκαν στο μέτρο της οριστικής απόσυρσης και αποσύρθηκαν 226 επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη. Παρόλα αυτά η συνολική μείωση του αλιευτικού στόλου υπολογίζεται περί τα 50 αλιευτικά.

β) Αντικαταστάθηκαν με νέα και καλύτερα εξοπλισμένα, με ή χωρίς οικονομική ενίσχυση, 154 σκάφη. 18

Από τον παράκτιο στόλο της Καλύμνου γίνεται χρήση μεγάλης ποικιλίας αλιευτικών εργαλείων και συγκεκριμένα, μανωμένα δίχτυα, απλάδια δίχτυα, παραγάδια αφρού και βυθού, ιχθυοπαγίδες, καθετή, συρτή, καθώς και τοπικά εργαλεία όπως μπραγκαρόλα (είδος συρτής για την αλιεία του χταποδιού) και καλαμαριέρα (είδος καθετής για την αλιεία καλαμαριού).

Τα αντιπροσωπευτικότερα είδη που αλιεύονται είναι:

- α) Για τα δίχτυα: Μπαρμπούνια, κουτσομούρες, γόπες, μελανούρια, συναγρίδες, σκάροι, σουπιές.
- β) Για τα παραγάδια βυθού: Λιθρίνια, τσιπούρες, σαργοί, φαγγριά, μελανούρια.
- γ) Για τις ιχθυοπαγίδες: Αστακοί και γαρίδες.
- δ) Για συρτές και καθετές: Κόκκινος τόνος, καλαμάρια, παλαμίδες, συναγρίδες, χταπόδια.
- ε) Παραγάδια αφρού: Ξιφίας, κόκκινος τόνος.

Η συνολική παραγωγή, αν και δεν υπάρχουν επίσημα καταγεγραμμένα στοιχεία, ανέρχεται κατ' εκτίμηση σε:

- α) Για την παράκτια αλιεία σε 350 T περίπου ετησίως.
- β) Για την μέση αλιεία (μηχανότρατες) σε 500 T. περίπου ετησίως.
- γ) Για την αλιεία με αφροπαράγαδα σε 650 T. περίπου ξιφίας και 20 T. περίπου κόκκινος τόνος.

Σύμφωνα με μελέτες, το ανθρώπινο δυναμικό της Καλύμνου που απασχολείται με την αλιευτική δραστηριότητα ή εξαρτάται άμεσα από αυτήν, όπως εμπόριο αλιευμάτων, αλιευτικών εργαλείων, μηχανολογικού, ηλεκτρολογικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού των αλιευτικών σκαφών, ανέρχεται σε 2.500 άτομα ή το 50% του ενεργού πληθυσμού.

Επίσης το μεγαλύτερο ποσοστό των αλιέων, που σύμφωνα με εκτιμήσεις της υπηρεσίας μας ανέρχονται σε 950 άτομα περίπου, αποξεί αποκλειστικά από την αλιεία (80%) και μόνο ένα μικρό ποσοστό απασχολείται δευτερευόντως με τον τουρισμό την οικοδομή κ.λ.π.

Τα κυριότερα αλιευτικά πεδία στα οποία δραστηριοποιείται ο αλιευτικός στόλος της Καλύμνου είναι:

- α) Η περιοχή μεταξύ Κω – Καλύμνου
- β) Οι περιοχές Ανατολικά της Καλύμνου
- γ) Η ευρύτερη περιοχή της Αστυπάλαιας και των Κυκλάδων
- δ) Στην ευρύτερη περιοχή της Ν.Α. Μεσογείου δραστηριοποιούνται τα αλιευτικά που απασχολούνται στην αλιεία του ξιφία και κόκκινου τόνου.

Ο αριθμός των ερασιτεχνικών σκαφών ανέρχεται περίπου στα εξακόσια δέκα (610) σκάφη. Στα αλιευτικά πεδία που εκτείνονται στην ευρύτερη περιοχή της νήσου Καλύμνου δραστηριοποιούνται σε ετήσια βάση και τρεις (3) με τέσσερις (4) μηχανότρατες από το Πέραμα και το Κερατσίνι αντίστοιχα καθώς και ένα (1) γρι – γρι (κυκλωτικά δίχτυα) από το νήσο Λέρο, κυρίως κατά την περίοδο Φεβρουάριο - Μάρτιο. Τα αλιευτικά πεδία του νησιού κατά τους καλοκαιρινούς μήνες είναι πόλος έλξης για του ερασιτέχνες αλιείς, οι οποίοι συνωστίζονται στην ευρύτερη περιοχή και λειτουργούν ανταγωνιστικά προς τους επαγγελματίες παράκτιας αλιείας που έχουν περιορισμένες αλιευτικές δυνατότητες.

Οι Καλύμνιοι ψαράδες μετακινούνται την καλοκαιρινή περίοδο σε πολλά νησιά των Κυκλάδων και της Δωδεκανήσου.

Σημαντικό ρόλο στην οικονομία της Καλύμνου παίζουν οι **ιχθυοκαλλιέργειες**.

Η νήσος Κάλυμνος διαθέτει ένα αλιευτικό καταφύγιο μικρής κλίμακας (περίπου 25 σκάφη), στην περιοχή Μελιτσάχα στο οποίο οι ελλείψεις που παρουσιάζονται είναι ο επιτοίχιος χαμηλός φωτισμός, οι εγκαταστάσεις για πυροπροστασία και τέλος η φωτοσήμανση (φάρος), πρόσφατα δε παρουσιάστηκε σπηλαιώση σε τμήμα του κρηπιδώματος.

Οι ποσότητες και το είδος αλιευμάτων που διατίθενται στην νήσο Κάλυμνο είναι συνάρτηση τόσο του εποχιακού χαρακτήρα τους όσο και της τουριστικής κίνησης. Τους καλοκαιρινούς μήνες, και ιδίως από τον Ιούνιο έως τον Σεπτέμβριο διευρύνεται το εμπορικό κανάλι των άμεσων πωλήσεων των αλιευμάτων σε εστιατόρια και ξενοδοχεία της περιοχής.

Ιδιαίτερη σημασία για την οικονομία της Καλύμνου έχει η αλιεία του ξιφία. Η παραγωγή του συγκεκριμένου είδους είναι η σημαντικότερη σε Εθνικό επίπεδο και διατίθεται κυρίως στο εξωτερικό.

Στην Κάλυμνο η ενασχόληση με την αλιεία κατέχει την πρώτη θέση σε επίπεδο νομού. Στον πίνακα 2.34 δίνονται στοιχεία με τον αριθμό σκαφών, τις κατηγορίες αλιείας και τα είδη των αλιευτικών εργαλείων που δραστηριοποιούνται στον κλάδο. Στον πίνακα 2.35. δίνονται στοιχεία των πλωτών μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας που δραστηριοποιούνται στην περιοχή με την συνολική μισθωμένη έκταση και ετήσια παραγωγή.

Σύνολο σκαφών	GT	KW	Πλήρωμα	Κατηγορία αλιείας				
				Παράκτια			Μέση	
				Δ-Π	Βυθόπρωτες	Οστροκαλιευτικά	Μηχανόπρωτες	Γρήνη
382	2.935,47	14.086,03	880	336	2	38	5	1

Πίνακας 24: Αριθμός σκαφών, κατηγορίες αλιείας και είδη αλιευτικών εργαλείων (Πηγή: Τμ. Αλιείας Π.Ε. Καλύμνου 2013)

Νησί	Ιχθυοκαλλιέργειες			Συνολική Παραγωγή (Τ)
	Αριθμός Μονάδων	Θέσεις Εκτροφής	Μισθωμένη Έκταση (στρέμματα)	Μεσογειακοί ιχθύες
Κάλυμνος	4	12	162	3.155,00
Ψέρμιος	1	2	20	300,00
Σύνολο	4	8	212	3.455,00

Πίνακας 25: Παραγωγή ιχθυοκαλλιεργητικών μονάδων περιφερειακής ενότητας Καλύμνου-Έτος 2013 (Πηγή: Τμ. Αλιείας Π.Ε. Καλύμνου 2013)

α/α	Θέση	Χωρητικότητα σε σκάφη
1	Κεντρικός λιμένας	400
2	Βαθύ	20

3	Μελιτσάχα	50
4	Τέλενδος	20
5	Εμπορείος	5
6	Ψέριμος	20
	Ιχθυόσκαλα Καλύμνου: βρίσκεται εντός του κεντρικού λιμένα Καλύμνου και εκτείνεται και διαθέτει προβλήτα περίπου 100 μέτρων.	

Πίνακας 26: Αλιευτικά καταφύγια (θέση, αριθμός και χωρητικότητα)

2.4.3 Δευτερογενής Τομέας Παραγωγής

Η οικονομία της Καλύμνου είναι **δυναμική και αναπτυσσόμενη** ακόμη και μέσα σε εποχές κρίσης.

Στην περιοχή δραστηριοποιούνται λίγες χιλιάδες επιχειρήσεις, η πλειοψηφία των οποίων είναι ατομικές. Για τα πληθυσμιακά μεγέθη της Καλύμνου, αλλά και για τα συνήθη δεδομένα της νησιωτικής οικονομίας, η πυκνότητα του επιχειρηματικού ιστού είναι περισσότερο από ικανοποιητική.

Πρέπει να σημειωθεί ότι στην Κάλυμνο δραστηριοποιούνται, επίσης λίγες εξαγωγικές επιχειρήσεις, συνδεδεμένες με τον τομέα της αλιείας (εμπόριο σπόγγων και ιχθυοκαλλιέργειες).

Ακόμη, στην Κάλυμνο υπάρχουν μονάδες μεταποίησης και βιοτεχνικές επιχειρήσεις που σχετίζονται με προϊόντα του πρωτογενή τομέα.

2.4.4 Τριτογενής Τομέας Παραγωγής

Ο Τριτογενής τομέας είναι ο πιο αναπτυγμένος στο νησί με τον τουρισμό και το εμπόριο να κατέχουν εξέχουσα θέση.

2.4.4.1 Εμπόριο και Υπηρεσίες

Ο τριτογενής τομέας στην Κάλυμνο περιλαμβάνει τόσο το εμπόριο όσο και διαφόρων ειδών υπηρεσίες (π.χ. τραπεζοασφαλιστικές).

Ειδικότερα, συγκεντρώνεται ικανοποιητικός αριθμός εμπορικών επιχειρήσεων, με προσανατολισμό όχι μόνο την τοπική αγορά, αλλά και τις αγορές της ευρύτερης περιοχής (π.χ. κάποιοι επιπλοποιοί εκτελούν μεγάλο μέρος των παραγγελιών στη Λέρο και στην Πάτμο), καθώς τα άλλα νησιά έχουν στραφεί σε μεγαλύτερο βαθμό στην εκμετάλλευση του τουρισμού. Χαρακτηριστικό είναι επίσης ότι πολλές από τις ανάγκες των κατοίκων του νησιού καλύπτονται από επιχειρήσεις της Κω, η οποία αποτελεί το εμπορικό κέντρο της νησιωτικής αυτής περιοχής.

Όσον αφορά στο λιανικό εμπόριο, χαρακτηριστικό στοιχείο είναι ο οικογενειακός χαρακτήρας των επιχειρήσεων, μειώνοντας την δυναμική ανάπτυξης του τομέα και περιορίζοντας τις δυνατότητές του.

2.4.5 Ανάλυση SWOT: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

Προβλήματα και περιορισμοί	Δυνατότητες και ευκαιρίες
<u>Προβλήματα</u>	<u>Δυνατότητες</u>

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ
- Μετανάστευση οδήγησε σε μείωση του παραγωγικού δυναμικού - Ανεργία που πλήττει περισσότερο τους νέους και τις γυναίκες	Πλήθος ατόμων με μόρφωση και επαγγελματική κατάρτιση.
ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
- περιορισμένοι αγροτικοί δρόμοι που δημιουργούν προβλήματα σε κτηνοτρόφους και μελισσοκόμους - θαλάσσια ρύπανση - παράνομη αλιεία και ανεπάρκεια ελέγχων - Όχι μεγάλη ανάπτυξη της γεωργίας, λόγω μορφολογίας εδάφους και έλλειψης νερού - Ανυπαρξία αδειών λειτουργίας σε μονάδες αιγοπροβατοτροφίας. - Υπερβόσκηση βοσκοτόπων - Προβλήματα με τη σπογγαλιεία - Προβλήματα στην αλιεία όπως θαλάσσια ρύπανση, παράνομη αλιεία και ανεπάρκεια ελέγχων καθώς και ανεπαρκής αξιοποίηση της υποδομής της ιχθυόσκαλας - ανεπαρκής αξιοποίηση της υποδομής της ιχθυόσκαλας - Προβλήματα βιωσιμότητας επιχειρήσεων εμπορίου και υπηρεσιών	- ενισχυμένος κλάδος της αλιείας / μεγάλος αλιευτικός στόλος - σημαντική η αλιεία του ξιφία σε Εθνικό επίπεδο και με εξαγωγικό χαρακτήρα - οργανωμένη ιχθυοκαλλιέργεια - παράδοση και φήμη στην σπογγαλιεία - ύπαρξη δημοτικού σφαγείου - τοπικά προϊόντα με οικονομικό ενδιαφέρον όπως τα «μανταρίνια Καλύμνου» και το εξαιρετικής ποιότητας μέλι - Ύπαρξη «Ποσειδωνίων λιβαδιών» - ιδιαίτερα γαλακτοκομικά προϊόντα - Ύπαρξη οργανωμένης Ιχθυόσκαλας - ανάδειξη της Καλύμνου ως κορυφαίος παγκόσμιος αναρριχητικός προορισμός
<u>Κίνδυνοι / Περιορισμοί</u> - Το γενικό οικονομικό, πολιτικό και κοινωνικό κλίμα.	<u>Ευκαιρίες</u> - Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών - Αξιοποίηση των νέων χρηματοδοτικών εργαλείων

Πίνακας 27: Ανάλυση SWOT: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

Κρίσιμα ζητήματα

Τα κρίσιμα ζητήματα στον τομέα της τοπικής οικονομίας και απασχόλησης είναι τα εξής:

1. Κινήσεις ενίσχυσης του συγκριτικού πλεονεκτήματος του νησιού με έμφαση στον τομέα του τουρισμού και τον πρωτογενή τομέα.
2. Δράσεις για ενίσχυση της απασχόλησης

2.4.5.1 Τουρισμός

Η Κάλυμνος ξεχωρίζει για τις ιδιαίτερες ομορφιές του φυσικού της περιβάλλοντος και έχει πολλούς φανατικούς επισκέπτες τα τελευταία χρόνια.

Η τουριστική υποδομή είναι αναπτυγμένη. Τουριστικά καταλύματα (ξενοδοχεία, ξενώνες, ενοικιαζόμενα δωμάτια κ.λπ.), ταβέρνες και άλλα καταστήματα που εξυπηρετούν τους τουρίστες, υπάρχουν στον οικισμό Πόθια αλλά και στο Μασούρι, στις Μυρτιές, στο Καντούνι και σε άλλες παραλίες.

Η εστίαση των επισκεπτών γίνεται είτε στα **καταλύματα** και ξενοδοχεία της περιοχής ή στα **εστιατόρια**. Στο νησί δραστηριοποιούνται εκατοντάδες επιχειρήσεις εστίασης. Η Κάλυμνος αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης μιας ειδικής κατηγορίας τουριστών, των αναρριχητών, επειδή κρίνεται ως πληρέστερος προορισμός λόγω της ύπαρξης απόκρημνων βράχων σε πολλά σημεία του νησιού.

Ο αναρριχητικός τουρισμός συνέβαλε σημαντικά στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου τους μήνες του φθινοπώρου. Η Κάλυμνος έχει **πρώτη θέση στους προορισμούς αναρρίχησης παγκοσμίως**. Με πάνω από 4.000 αναρριχητικές διαδρομές.

Η Κάλυμνος στο μεγαλύτερό της μέρος αποτελείται από ασβεστόλιθους το κατεξοχήν πέτρωμα μέσα στο οποίο διανοίγονται **σπήλαια**.

Παρατηρείται και θρησκευτικός τουρισμός στο μοναστήρι του Αγίου «**Σάββα εν Καλύμνω**».

Αρκετοί είναι οι επισκέπτες του νησιού που έχουν σαν κύριο προορισμό τους το μοναστήρι, ενώ πολλοί επισκέπτονται το νησί λόγω των τοπικών εθίμων και εκδηλώσεων το Πάσχα.

Παραλίες: Οι παραλίες της Καλύμνου έχουν βαθιά και κρυστάλλινα νερά και μαγευτικό βυθό. Η πιο πολυσύχναστη και κοσμοπολίτικη είναι το Μασούρι και το Καντούνι. Επίσης υπάρχουν και ο Πλατύς Γιαλός, Αρμεός, Μυρτιές Αργινώντα, Σκάλια, Εμπορείός, Τέλενδος.

Καταδυτικός τουρισμός και καταδυτικά πάρκα

Η Κάλυμνος ως Νησί εναλλακτικού τουρισμού, πρέπει παράλληλα με την αναρρίχηση να αναπτύξει και την κατάδυση. Η διακρατική συνεργασία και οι 4 καταδυτικές διαδρομές που υπάρχουν πλέον επίσημα στο Νησί της Καλύμνου, είναι μια καλή αρχή η οποία πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω.

Τι είναι τα καταδυτικά πάρκα

Τα καταδυτικά πάρκα είναι μικρής έκτασης θαλάσσιες περιοχές, στις οποίες απαγορεύεται κάθε είδους αλιεία και ανθρώπινη επέμβαση, ενώ επιτρέπεται μόνο η ελεγχόμενη δραστηριότητα των καταδύσεων αναψυχής.

Συνήθης πρακτική είναι να δημιουργούνται καταδυτικά πάρκα ανά συστάδες, κάτι το οποίο διευκολύνεται από τη μικρή έκτασή τους, που κυμαίνεται μόλις από ένα έως δύο τετραγωνικά χιλιόμετρα και το βάθος τους που φτάνει έως τα 50 μέτρα. Οι επισκέπτες καταβάλλουν ένα αντίτιμο μέσω εισιτηρίου και τα έσοδα από τα εισιτήρια διατίθενται για την φύλαξη του πάρκου, σχεδόν χωρίς να επιβαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό.

Πλέον θεωρείται επιστημονικά αποδεδειγμένη η απόλυτη συμβατότητα των καταδύσεων αναψυχής με το θαλάσσιο περιβάλλον, καθώς επίσης και το γεγονός πως η δημιουργία θαλάσσιων πάρκων συμβάλλει στην ραγδαία αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος, της θαλάσσιας χλωρίδας και πανίδας εντός λίγων ετών, ενώ έχει παρατηρηθεί και η τεράστια συνεισφορά τους στην οικονομική ανάπτυξη των γύρω τοπικών κοινωνιών.

Τα καταδυτικά πάρκα δεν πρέπει να συγχέονται με τα εθνικά θαλάσσια πάρκα, καθώς τα χωρίζουν διαφορές όσον αφορά στο μέγεθος, τον αριθμό και τον τρόπο διαχείρισης.

Τα εθνικά θαλάσσια πάρκα είναι προστατευόμενες περιοχές τεράστιας έκτασης, η οποία, όπως αποδεικνύεται παγκοσμίως, δυσχεραίνει το έργο της διαχείρισής τους, της αστυνόμευσής τους, όπως επίσης και της χρηματοδότησής τους. Επιπλέον, συνήθως αποτελούν «εχθρικό» περιβάλλον για τις τοπικές κοινωνίες, λόγω της νομοθετικής επιβολής ευρύτατης έκτασης απαγορεύσεων.

Αντίθετα, τα καταδυτικά πάρκα είναι μικρά, η χρηματοδότησή και η αστυνόμευσή τους είναι κατά πολύ ευκολότερη, ενώ παρουσιάζουν ευελιξία στον τρόπο διαχείρισής τους, η οποία μπορεί να γίνεται από τον τοπικό Δήμο, σε συνεργασία με τους επιχειρηματίες, αλλά και τους αλιείς, που δραστηριοποιούνται στην περιοχή. Επίσης, με την κατάλληλη διαχείριση, μπορούν να αποκτήσουν οικονομική αυτοδυναμία.

Η οικολογική τους φύση, τους επιτρέπει να υπάρχουν εντός περιοχών, οι οποίες προστατεύονται από το πρόγραμμα Natura 2000.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
Προβλήματα/ανάγκες	Πλεονεκτήματα
Ανάγκη για ενίσχυση του Γραφείου Τουρισμού Ζητήματα με τη συντήρηση των αναρριχητικών διαδρομών	Η τοποθέτηση αντιδημάρχου με αρμοδιότητες ειδικά σε θέματα Τουρισμού.
Περιορισμοί	Ευκαιρίες
Το νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο, που περιορίζει τις δυνατότητες (π.χ. στελέχωσης)	• Διεύρυνση του αντικειμένου εργασίας του Δημοτικού Γραφείου Τουρισμού, • Υλοποίηση ποιοτικότερων δράσεων τουριστικής προβολής, • Παροχή πληρέστερων πληροφοριών στους επισκέπτες. • Λειτουργία Ναυτικού Μουσείου Καλύμνου • Επισκέψεις σε σπήλαια

Κεφάλαιο 3. Ανάλυση και αξιολόγηση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Καλυμνίων

3.1 Τροποποιήσεις Θεσμικού πλαισίου Ο.Τ.Α

Μία βασική νομοθετική αλλαγή που αφορά στην Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι η εφαρμογή του Προγράμματος ««ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»», το οποίο θεσμοθετήθηκε με το Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/7.6.2010, Τεύχος Α') «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»». Από τη θέσπιση του Ν. 3852/2010 ως σήμερα έχουν γίνει αρκετές τροποποιήσεις.

Επιπλέον από την αρχή του 2011, για την λειτουργία των ΟΤΑ έχουν εκδοθεί και εφαρμόζονται νέες πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου, προεδρικά διατάγματα με άμεση επίδραση στους ΟΤΑ, πράξεις του Υπουργικού Συμβουλίου κλπ.

Επιπρόσθετα, ουσιώδης για τη λειτουργία των ΟΤΑ είναι η έναρξη εφαρμογής του Προγράμματος «Κλεισθένης» (νόμος 4555/2018) καθώς και άλλες πρόσφατες νομοθετικές παρεμβάσεις, που παρουσιάζονται με μεγάλη συχνότητα, ειδικά μετά την εμφάνιση του μεγάλου προβλήματος με τον κορωνοϊό.

Τέλος, ο Νόμος 5056/2023 φέρνει σημαντικές αλλαγές σε θέματα διακυβέρνησης των ΟΤΑ, κατάργηση νομικών προσώπων κλπ.

3.1.1 Εφαρμογή του «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» στο Δήμο Καλύμνου

Στο Δήμο Καλύμνου οι άμεσες επιπτώσεις από την εφαρμογή του Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ» και των προγραμμάτων προσαρμογής της Ελληνικής οικονομίας («Μνημόνια»)) περιλάμβαναν επιγραμματικά :

- Την μεταβίβαση υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων από το πρώην Επαρχείο (Δ/ση Πολεοδομίας και Δ/ση Κοινωνικής Πρόνοιας).
- Την άσκηση σειράς νέων αρμοδιοτήτων που μεταβιβάζονται σταδιακά.
- Την συγχώνευση δέκα (10) ΝΠΔΔ σε δύο (2) (που και αυτά στην συνέχεια καταργήθηκαν, με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου).
- Την συγκρότηση δύο (2) μόνο Σχολικών Επιτροπών (ως Ν.Π.Δ.Δ.), σε αντικατάσταση των 50 και πλέον παλαιότερων που ισοβαθμούσαν με τον αριθμό των υφιστάμενων σχολείων.
- Τη μείωση του προσωπικού μέσω των προγραμμάτων διαθεσιμότητας, εφεδρείας, πρόωρων συνταξιοδοτήσεων.
- Τη μείωση της τακτικής χρηματοδότησης.

Σε επίπεδο Οργάνων και Επιτροπών, ο Ν. 3852/2010 προβλέπει: Συγκρότηση Οικονομικής Επιτροπής και Επιτροπής Ποιότητας Ζωής. Συγκρότηση Επιτροπής Διαβούλευσης, Δημοτικής Επιτροπής Παιδείας, Δημοτικής Επιτροπής Ισότητας, Συμβούλιο Μεταναστών κλπ., Ορισμό Συμπαραστάτη του Δημότη.

Τα κρίσιμα ζητήματα που προκύπτουν άμεσα για το Δήμο Καλύμνου και αφορούν στην εσωτερική λειτουργία και ανάπτυξη, με στόχο την αποτελεσματικότητα και τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών, είναι:

- Οι διατιθέμενοι οικονομικοί πόροι (μείωση εσόδων λόγω και του «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»), δεδομένης της οικονομικής κατάστασης του

Δήμου, δεν επαρκούν για την άσκηση όλου του εύρους των αρμοδιοτήτων που περιγράφει ο Νόμος 3852/2010.

- Δεν υπάρχει ούτε έχει προβλεφθεί σχέδιο μεταβίβασης των αρμοδιοτήτων της Δ/σης Πολεοδομίας και της Δ/σης Κοινωνικής Προστασίας στους ΟΤΑ, για τους οποίους έχει ευθύνη άσκησης της αρμοδιότητας ο Δήμος.
- Οι εξελίξεις σε ό,τι αφορά το προσωπικό (καθεστώς κινητικότητας – διαθεσιμότητας, πρόωρες συνταξιοδοτήσεις, μεγάλες μισθολογικές μειώσεις κ.λ.π.) και η έλλειψη δυνατοτήτων ανανέωσης (περιορισμός προσλήψεων 1/10), δεν μπορούν να συνδράμουν προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της Δημοτικής Αρχής.
- Οι προσωρινές θέσεις που δημιουργούνται μέσω δίμηνων, πεντάμηνων ή οχτάμηνων συμβάσεων δεν μπορούν να αντικαταστήσουν σε καμία περίπτωση τις αυξημένες ανάγκες του Δήμου και δεν υποστηρίζουν την διαχρονική, σταθερή και αποτελεσματική δραστηριότητα του Δήμου σε κρίσιμους τομείς, που πρέπει να καλύπτονται με σταθερές σχέσεις εργασίας με πλήρη εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα.
- Οι θεσμοί διαβούλευσης και εκπροσώπησης των πολιτών που προβλέπονται από τον Ν. 3852/2010 δεν επαρκούν για την κινητοποίηση της Τοπικής Κοινωνίας και την ανάπτυξη ουσιαστικής συμμετοχής των πολιτών στα δημοτικά δρώμενα.

3.2 Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Καλυμνίων (ΟΕΥ)

Η διάρθρωση των υπηρεσιών του Δήμου Καλυμνίων, καθώς και ζητήματα σχετικά με τις αρμοδιότητές τους κλπ., εμφανίζονται στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ)⁹ του Δήμου.

Επισημαίνεται ότι στο αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα, αναμένεται να ολοκληρωθεί η αναθεώρηση του ΟΕΥ, προκειμένου να γίνει ο Δήμος ένας οργανισμός με βελτιωμένη λειτουργία, που θα ανταποκρίνεται καλύτερα στις σύγχρονες ανάγκες της κοινωνίας και τις προκλήσεις της εποχής.

3.3 Προσωπικό Δήμου

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθεται το προσωπικό του Δήμου Καλυμνίων, ανά κλάδο, ειδικότητα και σχέση εργασίας.

Επισημαίνεται ότι τα δεδομένα που παρατίθενται στη συνέχεια έχουν αντληθεί από τις υπηρεσίες του Δήμου, υπόκεινται δε σε συχνές αλλαγές λόγω αποχωρήσεων (π.χ. συνταξιοδοτήσεις), νέων προσλήψεων κλπ.

3.3.1.1 Μόνιμοι Υπάλληλοι

Πίνακας 28: Μόνιμοι ΠΕ

ΠΕ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ	ΠΕ ΓΕΩΠΟΝΩΝ	1
-------------------	-------------	---

⁹ ΦΕΚ Β' 214/1999, όπως τροποποιήθηκε με τα ΦΕΚ Β' 1791/2005, 1089/2008, 57/2009 & 855/2010 και 293 Β' 10-02-2014.

ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	6
ΠΕ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	ΠΕ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	1
ΠΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	ΠΕ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	1
ΠΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	ΠΕ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	2
ΠΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	ΠΕ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	3 (1 ΑΠΟΣΠΑΣΗ)
ΠΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	ΠΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ(SOFTWARE-HARDWARE)	1 (ΑΠΟΣΠΑΣΗ)
		ΣΥΝΟΛΟ 15

Πίνακας 29: Μόνιμοι ΤΕ

ΤΕ ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ	ΤΕ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ	1
ΤΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	ΤΕ ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	3
ΤΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	ΤΕ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	1
ΤΕ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	ΤΕ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	1
ΤΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΤΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ	1
ΤΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	ΤΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ (SOFTWARE-HARDWARE)	1
ΤΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	ΤΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	4
ΤΕ ΠΑΙΔΑΓΩΓΩΝ ΠΡΩΙΜΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ	ΤΕ ΠΑΙΔΑΓΩΓΩΝ ΠΡΩΙΜΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ	3

ΣΥΝΟΛΟ
15

Πίνακας 30: Μόνιμοι ΔΕ

ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	17
ΔΕ ΕΠΟΠΤΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΔΕ ΕΠΟΠΤΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	2
ΔΕ ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΕΡΓΟΥ	ΔΕ ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΕΡΓΟΥ	2
ΔΕ ΟΔΗΓΩΝ	ΔΕ ΟΔΗΓΩΝ	11
ΔΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	ΔΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ Η/Υ	1
ΔΕ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ	ΔΕ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ	3
ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΟΥ	ΔΕ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ	1
ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΟΥ	ΔΕ ΗΛΕΚΤΡΟΤΕΧΝΙΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ	1
ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΟΥ	ΔΕ ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ	2
ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΟΥ	ΔΕ ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	5
ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΟΥ	ΔΕ ΜΗΧΑΝΟΤΕΧΝΙΤΩΝ-ΣΥΝΤΗΡΗΤΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΚΑΥΣΗΣ (ΜΕΚ)	3
ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΟΥ	ΔΕ ΜΗΧΑΝΟΤΕΧΝΙΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ	2
ΔΕ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	ΔΕ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	1
		ΣΥΝΟΛΟ 51

Πίνακας 31: Μόνιμοι ΥΕ

ΥΕ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ-ΚΛΗΤΗΡΩΝ	ΥΕ ΚΛΗΤΗΡΩΝ	1
------------------------	-------------	---

ΥΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	ΥΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	15
ΥΕ ΕΡΓΑΤΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	ΥΕ ΕΡΓΑΤΩΝ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	2
ΥΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	ΥΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	1
		ΣΥΝΟΛΟ 19

3.3.1.2 Υπάλληλοι αορίστου χρόνου

Πίνακας 32: ΙΔΑΧ ΠΕ

ΝΕΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	ΝΕΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	
ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	2
ΠΕ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	ΠΕ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	3
		ΣΥΝΟΛΟ 5

Πίνακας 33: ΙΔΑΧ ΤΕ

ΝΕΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	ΝΕΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	
ΤΕ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΤΕ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	3
		ΣΥΝΟΛΟ 3

Πίνακας 34: ΙΔΑΧ ΔΕ

ΝΕΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	ΝΕΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	
ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	5

ΣΥΝΟΛΟ 5**Πίνακας 35: ΙΔΑΧ ΥΕ**

ΥΕ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΒΟΗΘΩΝ	ΥΕ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΒΟΗΘΩΝ	1
ΥΕ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ – ΚΛΗΤΗΡΩΝ	ΥΕ ΚΛΗΤΗΡΩΝ	3
ΥΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	ΥΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	1
ΥΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ	ΥΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	10
		ΣΥΝΟΛΟ 15

3.3.1.3 Υπάλληλοι ορισμένου χρόνου**Πίνακας 36: ΙΔΟΧ ΠΕ**

ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	1
ΠΕ ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ	ΠΕ ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ	1
		ΣΥΝΟΛΟ 2

Πίνακας 37: ΙΔΟΧ ΤΕ

ΝΕΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	ΝΕΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	
ΤΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ	ΤΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ	2
ΤΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ	ΤΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ	2
ΤΕ ΠΑΙΔΑΓΩΓΩΝ ΠΡΩΙΜΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ	ΤΕ ΠΑΙΔΑΓΩΓΩΝ ΠΡΩΙΜΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ	1

ΣΥΝΟΛΟ 5

Πίνακας 38: ΙΔΟΧ ΔΕ

ΝΕΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	ΝΕΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	
ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ	ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ	1
ΔΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	ΔΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	1
ΔΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	ΔΕ ΜΑΓΕΙΡΩΝ	1
ΔΕ ΒΟΗΘΩΝ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΟΚΟΜΩΝ	ΔΕ ΒΟΗΘΩΝ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΟΚΟΜΩΝ	2
		ΣΥΝΟΛΟ 5

Πίνακας 39: ΙΔΟΧ ΥΕ

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	
ΥΕ ΟΔΟΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ	5
ΥΕ ΚΑΘΑΡΙΣΤΡΙΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ	21
ΥΕ ΒΟΗΘΗΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ	2
ΥΕ ΕΡΓΑΤΗΣ ΑΠΟΚΟΜΙΔΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ	5
ΥΕ ΣΥΝΟΔΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΟΦΟΡΟΥ	8

ΥΕ ΒΟΗΘ. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΞΥΛΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	1
ΥΕ ΒΟΗΘΩΝ ΣΟΒΑΤΖΗΔΩΝ	2
ΥΕ ΒΟΗΘ. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΕΛΑΙΟΧΡΩΜΑΤΙΣΜΩΝ	1
ΔΕ ΧΕΙΡΙΣΤΗΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΑΡΩΘΡΩΝ	1
ΥΕ ΒΟΗΘΩΝ ΜΠΕΤΑΤΖΗΔΩΝ	1
ΥΕ ΕΡΓΑΤΗΣ ΓΕΝΙΚΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ	2
ΥΕ ΒΟΗΘ. ΣΙΔΗΡΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	1
ΣΥΝΟΛΟ 50	

3.4 Επιτροπές του Δήμου

Βάσει της νέας νομοθεσίας, καταργούνται οι εξής επιτροπές:

- Επιτροπή Ποιότητας Ζωής
- Οικονομική Επιτροπή
- Επιτροπή Διαβούλευσης

Τη θέση τους παίρνει η Δημοτική Επιτροπή.

Πέρα των προαναφερθέντων, ο Δήμος συστήνει και άλλες, σύμφωνα με τις ανάγκες και τις προτεραιότητές του.

3.5 Συστήματα διαχείρισης και λειτουργίας

Στο Δήμο Καλυμνίων και τα Νομικά του Πρόσωπα λειτουργούν Συστήματα Διαχείρισης και Λειτουργίας σύμφωνα με το εκάστοτε θεσμικό πλαίσιο και με στόχο τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών και τη γενικότερη αναβάθμιση της λειτουργίας τους.

3.6 Συνεργασίες

Ο Δήμος κατά καιρούς προβαίνει σε διάφορες συνεργασίες, προκειμένου να επιτύχει τους στόχους του.

Αναφέρονται παρακάτω ενδεικτικά.

3.6.1 Προγραμματική Σύμβαση του Δήμου Καλύμνου με ΟΑΕΔ

Ο Δήμος Καλυμνίων έχει υπογράψει ειδική Προγραμματική Σύμβαση με τον ΟΑΕΔ για τη λειτουργία Γραφείου Ανταποκριτή ΟΑΕΔ στην Κάλυμνο.

Το γραφείο που λειτουργεί στο Δήμο εξυπηρετεί την Κάλυμνο.

3.6.2 Επιχορηγήσεις Συλλόγων και Σωματείων

Ο Δήμος επιχορηγεί Αθλητικές Ενώσεις και Σωματεία ανάλογα με τις οικονομικές τους δυνατότητες. Προϋπόθεση αποτελεί τα σωματεία αυτά να έχουν συντάξει σχετικούς προϋπολογισμούς και σχέδιο για τις δράσεις που έχουν ζητήσει επιχορήγηση. Οφείλουν, επίσης, τα σωματεία να κάνουν απολογισμό αξιοποίησης των επιχορηγήσεων που τυχόν λαμβάνουν.

3.6.3 Αδελφοποιήσεις – Ευρωπαϊκές και Διεθνικές Συνεργασίες – Κοινοτικά προγράμματα και κοινοτικές Πρωτοβουλίες του Δήμου Καλυμνίων

Ως γνωστό οι Δήμοι, στο πλαίσιο της ευρύτερης συνεργασίας τους με αντίστοιχους οργανισμούς ξένων χωρών, μπορούν να αναπτύσσουν τις κατά νόμο πρωτοβουλίες τους για θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές τους και να προβαίνουν σε πράξεις αδελφοποίησης των πόλεών τους, με στόχο τη μεταξύ τους προαγωγή των οικονομικών, πολιτιστικών, μορφωτικών και κοινωνικών σχέσεων.

- 1.Αρλ,Γαλλίας
- 2.Νταργουιν,Αυστραλίας
- 3.Ταρπον Σπρινγκς,Φλόριντα
- 4.Λακατάμια,Κύπρος
- 5.Κιέτι,Ιταλίας
- 6.Μαριούπολη,Ουκρανίας
- 7.Ελλάδα, Δήμος Βούλας – Βάρης - Βουλιαγμένης, Αττική

3.6.4 Συνεργασίες με ιδιώτες

Ο Δήμος Καλυμνίων εκτός από τις ανωτέρω συνεργασίες με φορείς και δίκτυα συνεργάζεται και με ιδιωτικές επιχειρήσεις ή ιδιώτες (φυσικά πρόσωπα) για την αντιμετώπιση διάφορων θεμάτων που αδυνατούν να φέρουν σε πέρας οι υπηρεσίες του Δήμου.

3.7 Οικονομικά του Δήμου Καλυμνίων

3.7.1 Εισαγωγή

Η εφαρμογή των Διοικητικών Μεταρρυθμίσεων που έχουν αναφερθεί σε προηγούμενες ενότητες, δημιούργησε νέο πλαίσιο λειτουργίας για τους Δήμους και το Δήμο μας, που διέπεται από έναν αυστηρό οικονομικό ορθολογισμό και διαχειριστική συνέπεια. Καλούμαστε να ανταποκριθούμε και να λειτουργήσουμε σε

ένα πολύ δύσκολο ρόλο, με μειωμένα έσοδα, πόρους, προσωπικό αλλά παράλληλα με αυξανόμενες απαιτήσεις (μεταφορά νέων αρμοδιοτήτων από άλλους δημόσιους φορείς κλπ.). Απαιτήσεις, στις οποίες οφείλουμε να ανταπεξέλθουμε, για να βελτιώσουμε τη βιωσιμότητα και την αποτελεσματικότητά μας ως φορέας, με γνώμονα την ικανοποίηση του πολίτη μέσα σε ένα δυσμενές περιβάλλον αυτό της Οικονομικής κρίσης και του μεσοπρόθεσμου. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση δίνει σήμερα μια κρίσιμη μάχη για την επιβίωση σε μια κοινωνία που δοκιμάζεται. Παρά την περικοπή των πόρων της κατά το μεγαλύτερο ποσοστό, προσπαθεί να λειτουργήσει βρεφονηπιακούς σταθμούς, πολιτική για αναξιοπαθούντες, συντήρηση σχολείων, μεταφορά μαθητών, αποκομιδή σκουπιδιών, κλπ.

3.7.2 Απεικόνιση εσόδων και εξόδων παρελθόντων ετών

0	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	N-1	N-2	N-3
01	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	83171,69	68308,73	54403,72
02	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	135107,69	74417,87	63565,58
03	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	1915778,03	1320008,31	1208076,48
04	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ, ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	216535,78	142388,11	104216,62
05	ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	28352,68	20240,46	9891,18
06	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	5314958,34	4478427,06	4378316,57
07	ΛΟΙΠΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	62622,93	43626,58	48640
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	7756527,14	6147417,12	5867110,15
1	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	N-1	N-2	N-3
11	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	0	0	0
12	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	195325,37	630208,06	458928,00
13	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	361169,68	855647,68	1218496,30
14	ΔΩΡΕΕΣ – ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ – ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ	0	0	0
15	ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ – ΠΡΟΣΤΙΜΑ – ΠΑΡΑΒΟΛΑ	96052,78	105672,96	77327,46
16	ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	26822,19	24624,81	42815,13
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	679370,02	1616153,51	1797566,89
2	ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ) ΠΟΥ ΘΑ ΒΕΒΑΙΩΘΟΥΝ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ	N-1	N-2	N-3
21	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΤΑΚΤΙΚΑ	69018,24	443918,69	336950,94
22	ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε. ΕΚΤΑΚΤΑ	3252,44	6376,58	11084,89
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ)	72270,68	450295,27	348035,83
3	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ	N-1	N-2	N-3
31	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ	0	0	0

32	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΑΠΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΕΤΗ	90357,0 8	108261, 65	58438,1 2
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΟΕ	90357,0 8	108261, 65	58438,1 2
4	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	N-1	N-2	N-3
41	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	1451844 ,51	1461811 ,26	1460402 ,14
42	ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	5577,11	5123,23	12071,2 9
43	ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗ ΣΕ ΤΡΙΤΟΥΣ	360876,9 9	315829, 27	372841, 87
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	1818298 ,61	1782763 ,76	1845315 ,30
5	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	N-1	N-2	N-3
51 1	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΠΟ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	2846788 ,64	2252912 ,39	1676502 ,48
51 2	ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΑΠΟ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	3143798 ,10	3534848 ,43	3450556 ,43
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ 5 ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ	5990586 ,74	5787760 ,82	5127058 ,90
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	1640741 0,27	1589266 2,13	1504352 5,20
ΔΑΠΑΝΕΣ €				
6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ	N-1	N-2	N-3
60	ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΑΙ ΈΞΟΔΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	3540774 ,71	3451756 ,33	3656986 ,66
61	ΑΜΟΙΒΕΣ ΑΙΡΕΤΩΝ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	464283, 49	277897, 08	228387, 30
62	ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΡΙΤΩΝ	1496717 ,13	1499666 ,67	1061659 ,62
63	ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΤΕΛΗ	51102,7 6	9088,40	11172,2 4
64	ΛΟΙΠΑ ΓΕΝΙΚΑ ΈΞΟΔΑ	598730, 59	317695, 25	429252, 29
65	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΙΣΤΗΣ	9694,96	9804,73	98219,9 4
66	ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΑΝΑΛΩΣΙΜΩΝ	181014, 08	227150, 33	154836, 78
67	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΤΡΙΤΟΥΣ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΕΙΣ- ΠΑΡΟΧΕΣ - ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ - ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ - ΔΩΡΕΕΣ	828240, 01	781574, 51	534929, 89
68	ΛΟΙΠΑ ΈΞΟΔΑ	134085, 85	44242,9 4	62555,4 1
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 6 ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ	7304643 ,58	6618876 ,24	6238000 ,13
7	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	N-1	N-2	N-3
71	ΑΓΟΡΕΣ ΚΤΙΡΙΩΝ, ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΠΑΓΙΩΝ	112247, 20	1227825 ,70	168791, 58
73	ΈΡΓΑ	561785, 88	328018, 15	783546, 05
74	ΜΕΛΕΤΕΣ, ΕΡΕΥΝΕΣ, ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	0	54060,0 0	1091,20
75	ΤΙΤΛΟΙ ΠΑΓΙΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ (ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ)	3000	54616,5 2	114859, 10
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 7 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	677033, 08	1664520 ,37	1068287 ,93
8	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΟΕ , ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	N-1	N-2	N-3

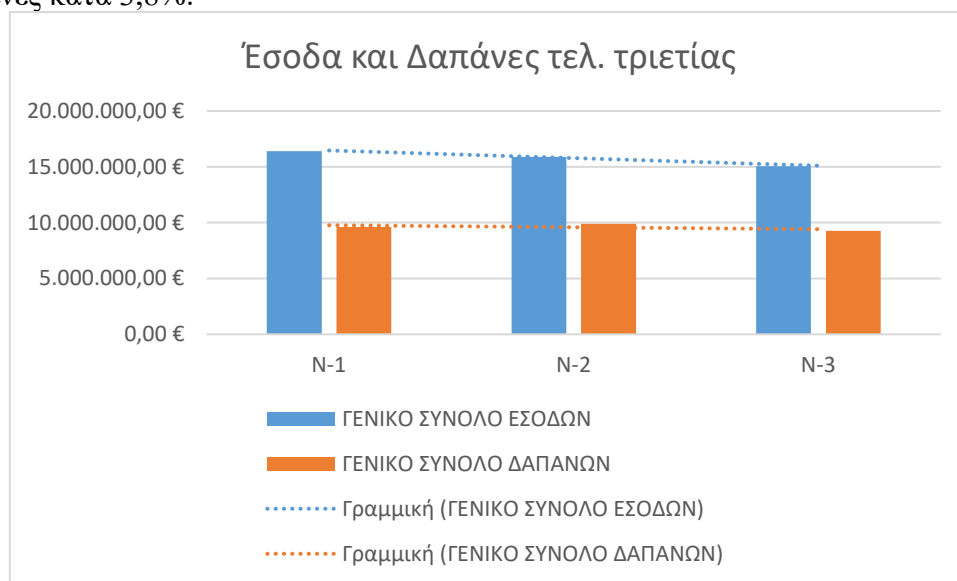
81	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΟΦΕΙΛΩΝ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (ΠΟΕ)	105094,88	175395,96	404710,13
82	ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ	1523285,34	1445272,83	1544786,19
85	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΜΗ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΩΝ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΤΗ	0	0	0
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 8 ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΟΕ, ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ, ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	1628380,22	1620668,79	1949496,32
9	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	N-1	N-2	N-3
91	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	36345,18	134190,69	150872,72
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 9 ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ			
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (6-7-8)	9610056,88	9901065,40	9255784,38

Ως Ν χαρακτηρίζεται το έτος εκπόνησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

3.7.3 Επιλεγμένα συμπεράσματα

Στο παρακάτω γράφημα, φαίνεται ότι τόσο τα έσοδα όσο και οι δαπάνες για την τριετία 2021-2023, παρουσιάζουν μικρή αύξηση.

Πιο συγκεκριμένα, τα έσοδα μέσα στην τριετία έχουν αυξηθεί κατά 9,1% ενώ οι δαπάνες κατά 3,8%.

Εικόνα 3: Έσοδα και Δαπάνες τελ. τριετίας (όπου Ν το έτος 2024)

3.8 Δημοτική περιουσία

Στη συνέχεια παρατίθενται διάφορα συλλεχθέντα στοιχεία, σχετικά με τη δημοτική περιουσία.

Ακίνητη περιουσία Δήμου Καλυμνίων

Στην ακίνητη περιουσία του Δήμου Καλυμνίων περιλαμβάνονται, κατ' ελάχιστον, τα παρακάτω:

- 1) Κληροδότημα Κατίνας Χριστοφίλη. Φούρνος../ Συνεχόμενη Διώροφη Οικία.
- 2) Κληροδότημα Γεωργίου Θωμά. Οικόπεδο στην Αθήνα
- 3) Κληροδότημα Ευστράτιου Σκαλέρη. Δύο συνεχόμενα Καταστήματα στην Αθήνα
- 4) Κληροδότημα Μαρίας Χρυσού. Διαμέρισμα στην Αθήνα – Κουκάκι
- 5) Κληροδότημα Ευδοκίας Α. Οικονόμου. Οικόπεδο στην Αθήνα – Ταύρος
- 6) Δωρεά Καλλιόπης Γεωργίου Μανιά. Μανιάειο 6ο Δημοτικό Σχολείο Καλύμνου.
- 7) Δωρεά Ανεζίνας Πετράκη. Νηπιαγωγείο Χώρας Καλύμνου (Χαρουπιά Χώρας).
- 8) Αγορά από Μαρία Βασιλείου Μαΐλλη. Διώροφη οικοδομή (Τμήμα Σχολείου) στην Παναγιά Χώρας Καλύμνου.
- 9) Κληροδότημα Γεωργίου Σακελλαρίου. Οικόπεδο στη Χώρα Καλύμνου (Χαρουπιά – Πρόδρομος). / Οικόπεδο Λιναριών.
- 10) Δημοτικό Μέγαρο Δήμου Καλυμνίων

Επίσης, σύμφωνα με στοιχεία από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου, περιλαμβάνονται τουλάχιστον τα ακόλουθα:

- 1) ΔΙΩΡΟΦΗ ΟΙΚΟΔΟΜΗ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΑΣ (22.529/76): ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ
- 2) ΙΣΟΓΕΙΟ ΚΤΙΣΜΑ ΣΤΗ ΧΩΡΑ (14.479/83)
- 3) ΑΠΟΘΗΚΗ ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΝΙΚΟΛΑΟ (16.066/1984)
- 4) ΟΙΚΟΠΕΔΟ ΠΟΤΑΜΩΝ (ΥΔΡΑΓΩΓΕΙΟ)
- 5) ΟΙΚΟΠΕΔΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΦΩΚΙΩΝΟΣ
- 6) ΜΙΚΡΟ ΤΜΗΜΑ ΤΟΥ ΠΑΡΚΙΝΓΚ ΚΑΛΑΜΙΩΤΙΣΣΑΣ
- 7) ΜΕΓΑΛΟ ΤΜΗΜΑ ΠΑΡΚΙΝΓΚ ΚΑΛΑΜΙΩΤΙΣΣΑΣ
- 8) ΟΙΚΟΠΕΔΟ (ΠΑΡΚΙΝΓΚ) – ΧΩΡΑΣ
- 9) ΟΙΚΟΠΕΔΟ ΟΜΒΡΟΔΕΞΑΜΕΝΗ
- 10) ΟΜΒΡΟΔΕΞΑΜΕΝΗ ΒΟΘΥΝΩΝ
- 11) ΑΠΟΘΗΚΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΛΗΨΗ
- 12) ΚΤΙΡΙΟ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (χωρίς γκαραζ και φυτώριο)
- 13) ΦΥΤΩΡΕΙΟ – ΠΟΤΑΜΟΙ
- 14) ΣΦΑΓΕΙΑ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΟΧΩΡΑΦΑ
- 15) ΚΑΡΠΑΘΕΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
- 16) ΑΥΛΕΙΟΣ ΧΩΡΟΣ και Αθλ. Εγκ/σεις Α! Δημ. Σχ. Χώρας
- 17) ΘΕΑΤΡΑΚΙ κλπ. ΧΩΡΑΣ
- 18) ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΝΟΡΜΟΥ
- 19) ΟΙΚΟΠΕΔΟ ΣΤΗ ΡΙΝΑ-ΒΑΘΥ

- 20) ΚΑΤΑΔΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΣΤΑ ΑΡΓΙΝΩΝΤΑ
- 21) ΜΕΤΟΧΙ ΚΥΡΑ-ΨΗΛΗΣ
- 22) ΘΕΡΜΟΠΗΓΕΣ

3.9 Νομικά πρόσωπα Δήμου

Στη συνέχεια γίνεται μια σύντομη αποτύπωση της κατάστασης Νομικών Προσώπων του Δήμου Καλυμνίων.

3.9.1 Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου

3.9.1.1 Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλυμνίων

ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΚΑΛΥΜΝΟΥ ιδρύθηκε τον Ιούλιο του έτους 2001. Στο παράρτημα Π1 της παρούσης υπάρχει σε Φ/Α το ΦΕΚ ίδρυσης αυτής (ΦΕΚ 159 Α' /16.7.2001).

Η ίδρυση του Νομικού προσώπου στηρίχθηκε στην μεταφορά αρμοδιοτήτων του Λιμενικού Ταμείου Δωδεκανήσου που εγκρίθηκε με την 3/2000 απόφαση του Δ.Σ. Καλυμνίων.

3.9.1.1.1 Σκοπιμότητα Ύπαρξης του Νομικού Προσώπου

Ένα από τα βασικά ερωτήματα που τεκμηριώνει την ίδρυση του Νομικού Προσώπου είναι η μεταφορά αρμοδιοτήτων του Λιμενικού Ταμείου Δωδ/σου, με έδρα την Ρόδο για την άμεση επίλυση των προβλημάτων που έχει το λιμάνι Καλύμνου και οι λιμενικές εγκαταστάσεις σε διάφορες περιοχές του νησιού της Καλύμνου.

Υπάρχουν πολλοί λόγοι που δικαιολογούν την επιλογή ίδρυσης του νομικού προσώπου, οι κυριότεροι από τους οποίους είναι:

α) Λόγοι οργανωτικοί και λειτουργικοί: Είναι γνωστό ότι ο ισχύον Δ.Κ.Κ. και οι σχετικές διατάξεις του καθορίζουν την οργάνωση και λειτουργία του νομικού προσώπου προκειμένου να υπάρχει καλύτερη οργάνωση και λειτουργία όσον αφορά τις παρεχόμενες υπηρεσίες και τα έργα που κρίνει το νομικό πρόσωπο και την καλύτερη και εύρυθμη λειτουργία του κεντρικού λιμένα και των λιμενικών εγκαταστάσεων που υπάρχουν.

Είναι πράγματι πολύ δύσκολο να δεχτεί κανείς ότι ένας Ο.Τ.Α. θα μπορούσε να ανταποκριθεί αποτελεσματικά σε ολόκληρο το φάσμα των σύγχρονων δραστηριοτήτων και απαιτήσεων του κοινού, χωρίς να κάνει χρήση όλων αυτών των μηχανισμών που διευκολύνουν την οργάνωση και τη λειτουργία.

β) Λόγοι διαχειριστικοί – συναλλαγών: Η εμπειρία από παρόμοιες δραστηριότητες των Ο.Τ.Α. αποδεικνύει ότι ο Δήμος δεν μπορεί από μόνος του να απασχοληθεί αποτελεσματικά με τις αυξημένες δραστηριότητες που απαιτεί η σωστή λειτουργία ενός σύγχρονου λιμένα.

γ) Λόγοι αποκέντρωσης: Η ύπαρξη «σωστών» Δημοτικών Νομικών προσώπων είναι σύμφωνη και με τις γενικές αρχές αποκέντρωσης της Διοίκησης των Ο.Τ.Α. σε ότι αφορά των εκτελεστικό τους ρόλο. Η υπάρχουσα υποδομή των Ο.Τ.Α. σε προσωπικό, τεχνικό εξοπλισμό και στην εσωτερική οργάνωση γενικά, δεν φαίνεται να επιτρέπει μια αποκέντρωση του εκτελεστικού ρόλου της Διοίκησης μέσα στο στενό χώρο του Ο.Τ.Α., κάτι που μπορεί να επιτευχθεί εύκολα με την ύπαρξη των νομικών προσώπων αυτών.

Η αποκέντρωση στον εκτελεστικό ρόλο της Διοίκησης του Ο.Τ.Α. δίνει την δυνατότητα σε αυτήν να διαθέτει περισσότερο χρόνο και δραστηριοποιηθεί στον θεσμικό της ρόλο, κάτι που είναι εντελώς απαραίτητο στη σύγχρονη λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Οι παραπάνω λόγοι και άλλοι μικρότερης ή μεγαλύτερης ίσως σημασίας συντελούν στην ύπαρξη του νομικού προσώπου.

3.9.1.1.2 Οι δραστηριότητες του νομικού Προσώπου

Το **Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο** Καλύμνου βάση την ισχύουσα νομοθεσία και τον Κανονισμό Εσωτερικής λειτουργίας – Διοίκησης και Διαχείρισης έχει καταστρώσει και υλοποιεί ένα μακροχρόνιο πρόγραμμα δράσης με αντικείμενο:

- Τη διαχείριση των Λιμένων και χώρων που έχει υπό την ευθύνη του
- Παροχή Υπηρεσιών και Εργασιών στο αντικείμενο της αποκομιδής απορριμμάτων και της καθαριότητας όλων των λιμενικών εγκαταστάσεων καθώς και η περισυλλογή των αποβλήτων των πλοίων και των σκαφών που προσεγγίζουν τις λιμενικές εγκαταστάσεις
- Συμμετοχή και συμβολή στη διαμόρφωση και υλοποίηση προγραμμάτων αναπτυξιακής πολιτικής με ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα περιβάλλοντος ως βάση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
- Τη γρήγορη αποκατάσταση απρόβλεπτων ζημιών ιδίως σε ώρες και μέρες μη εργάσιμες
- Τη εκπόνηση μελετών σχετικών με την προώθηση των σκοπών του νομικού προσώπου
- Τη επιχειρηματική εκμετάλλευση του κεντρικού λιμένα και όλων των λιμενικών εγκαταστάσεων που υπάρχουν
- Κάθε άλλη υπηρεσία που μπορεί να τεκμηριωθεί από το Δ.Σ. του νομικού προσώπου.

Από την ίδρυσή του μέχρι σήμερα, το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου εργάζεται σε στενή συνεργασία με τον Δήμο Καλυμνίων και έχει επιτελέσει πολύ σημαντικό έργο.

3.9.1.1.3 Χρηματοδότηση Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Καλύμνου

1. Κύριες πηγές χρηματοδότησης του νομικού προσώπου είναι :

- A. Είσπραξη τελών επιβατών και οχημάτων από τα πλοία που προσεγγίζουν το λιμένα Καλύμνου.
- B. Είσπραξη λιμενικών δικαιωμάτων από τα σκάφη που ελλιμενίζονται στις λιμενικές εγκαταστάσεις.
- Γ. Είσπραξη από πρόστιμα παράνομης στάθμευσης στις λιμενικές εγκαταστάσεις.
- Δ. Είσπραξη από την παροχή ρεύματος και νερού στα σκάφη.
- E. Χρηματοδοτήσεις από Ευρωπαϊκούς ή Εθνικούς πόρους

3.9.1.1.4 Η μελλοντική πορεία του νομικού προσώπου

Το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου για τα έτη 2024-2028 προβλέπεται με τις ενέργειες και τις δράσεις του να συμβάλλει στον περαιτέρω εκσυγχρονισμό και αναβάθμιση των λιμενικών εγκαταστάσεων που υπάρχουν στο Δήμο Καλυμνίων και τον μικρών νησιών που ανήκουν σε αυτό (Ψέριμο, Τέλενδο).

Η αναβάθμιση ,ο εκσυγχρονισμός και η δημιουργία νέων λιμενικών εγκαταστάσεων θα συμβάλει στην διαφύλαξη των αναγκών όλων των παρεχόμενων υπηρεσιών που παρέχονται στους επαγγελματίες ψαράδες, σπογγαλιείς που αποτελούν το μεγαλύτερο κομμάτι του εργατικού δυναμικού του νησιού μας.

3.9.1.1.5 Οικονομικά Στοιχεία

Πίνακας 40: Οικονομικά στοιχεία Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου για τα έτη 2021-2023

Κ.Α. ΠΡΟΫ Π.	ΤΙΤΛΟΣ ΕΣΟΔΩΝ	ΕΤΗ		
00-8	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	2021	2022	2023
00-81	Πληρωμές υποχρεώσεων (Π.Ο.Ε.)	0,00	0,00	2.09 6,72
00-82	Λοιπές αποδόσεις	22.277, 21	7.719,08	17.9 69,7 6
00-85	Προβλέψεις μη είσπραξης εισπρακτέων υπολοίπων βεβαιωμένων κατά τα Π.Ο.Ε. Εντός του οικονομικού έτους	0,00	0,00	0,00
	ΣΥΝΟΛΟ:	22.277, 21	7.719,08	20.0 66,4 8
10-6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ			
10-60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	5.547,6 4	6.165,94	6.23 0,64
10-61	Αμοιβές αιρετών και τρίτων	15.807, 02	12.513,10	17.1 40,6 1
10-62	Παροχές τρίτων	38.974, 07	64.387,67	121. 641, 17
10-64	Λοιπά γενικά έξοδα	0,00	391,08	100, 01
10-66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	3.310,9 4	4.247,81	9.05 8,93
	ΣΥΝΟΛΟ:	63.639, 67	87.705,60	154. 171, 36
30-7	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ			
30-71	Αγορές κτιρίων, τεχνικών έργων και προμήθειες παγίων	43.871, 20	15.644,40	2.38 8,00
30-73	Έργα	35.902, 04	38.433,65	37.9 52,6 3
30-74	Μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες και ειδικές δαπάνες	15.872, 00	11.109,40	7.93 6,00
	ΣΥΝΟΛΟ:	95.645, 24	65.187,45	48.2 76,6 3
9	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ			
91	Ποσό διαθέσιμο για αναπλήρωση των ανεπαρκών πιστώσεων για τη δημιουργία νέων μη προβλεπόμενων στον προϋπολογισμό	0,00	0,00	0,00
	ΣΥΝΟΛΟ:	0,00	0,00	0,00
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ:	181.562 ,12	160.612,1 3	222. 514, 47

3.9.1.1.6 Συμπεράσματα

Με όσα αναφέρθηκαν παραπάνω συμπεραίνουμε ότι το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου μπορεί να παίξει ένα πολύ σημαντικό ρόλο στην αναβάθμιση όλων των λιμενικών εγκαταστάσεων και αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα στην εξυπηρέτηση και διασφάλιση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς όλους.

3.9.1.2 Σχολικές Επιτροπές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

3.9.1.2.1 Σχολική Επιτροπή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Υφιστάμενη Κατάσταση

Στην Ενιαία Σχολική Επιτροπή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του Δήμου Καλυμνίων υπάγονται οι παρακάτω σχολικές μονάδες:

- 12 Δημοτικά σχολεία με συνολικό αριθμό μαθητών 1.194
- 15 Νηπιαγωγεία με συνολικό αριθμό νηπίων 443

Σημειώνεται ότι στον παραπάνω αριθμό Σχολικών Μονάδων συμπεριλαμβάνονται και ακίνητα ιδιωτών τα οποία μισθώνονται από το Δήμο Καλυμνίων και είναι τα εξής:

- 1) 2ο ΔΣ ΠΟΛΕΩΣ (Α+Β ΤΜΗΜΑ)
- 2) 3ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΠΟΛΕΩΣ
- 3) 7ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΠΟΛΕΩΣ
- 4) 8ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΠΟΛΕΩΣ

Προβλήματα:

Οι χώροι που στεγάζονται οι ανωτέρω σχολικές μονάδες σε γενικές γραμμές κρίνονται ικανοποιητικοί, εκτός από το Νηπιαγωγείο Άργους, του οποίου η προϊσταμένη δηλώνει ότι το κτίριο της συγκεκριμένης σχολικής μονάδας είναι ακατάλληλο για νήπια. Ωστόσο κάθε σχολική μονάδα αντιμετωπίζει ειδικότερα προβλήματα, που επηρεάζουν αρνητικά τη λειτουργία της.

1ο ΔΣ ΠΟΛΕΩΣ

Στεγάζεται σε νέο, σύγχρονο διδακτήριο. Απαιτείται, μόνο, κατασκευή 2 υπαίθριων σκέπαστρων, 1 σε κάθε όροφο, για προστασία από τη βροχή και η καθ' ύψος επέκταση κατά 2 μέτρα σε τμήμα των προστατευτικών πλεγμάτων της αυλής.

2ο ΔΣ ΠΟΛΕΩΣ

Πρόκειται για το μεγαλύτερο Δημ. Σχολ. του νησιού. Τα δύο κτίρια στα οποία στεγάζεται είναι μεγάλης ηλικίας και για τον λόγο αυτό χρειάζονται διαρκώς φροντίδα: επισκευές στις στέγες και στα εξωτερικά κουφώματα, αποκατάσταση μπαλκονιών, ετήσιο καθαρισμό των υδρορροών και συντήρηση εσωτερικών και εξωτερικών χώρων, επιχρισμάτων και κιγκλιδωμάτων. Επίσης, χρειάζεται υπαίθρια στέγαστρα για την προστασία των μαθητών/τριών από τη βροχή. Τέλος, είναι αναγκαία η προμήθεια και τοποθέτηση ανελκυστήρα σκάλας στο 1ο κτίριο, από τον πρώτο στον δεύτερο όροφο.

3ο ΔΣ

Είναι κατά το ήμισυ εξίσου παλαιό κτίσμα με το 2ο ΔΣ Πόλεως και χρειάζεται ανάλογη φροντίδα: Συντήρηση εσωτερικών και εξωτερικών όψεων, συντήρηση και

ενίσχυση της περίφραξης και των μεταλλικών πορτών. Το σημαντικότερο πρόβλημα εντοπίζεται στην έλλειψη ικανοποιητικού αύλειου χώρου.

5ο ΔΣ

Η εν λόγω σχολική μονάδα αποτελείται από 2 συγκροτήματα αιθουσών. Έχει την ιδιαιτερότητα να συστεγάζει τόσο το Ειδικό Δημοτικό Σχολείο όσο και το Ειδικό Νηπιαγωγείο Καλύμνου. Οι ανάγκες εντοπίζονται στην αντικατάσταση των εξωτερικών κουφωμάτων, στην ανακαίνιση των μαθητικών τουαλετών και στη συντήρηση της εξωτερικής όψης του κτιρίου. Τέλος, υπάρχει ανάγκη για την προσθήκη 3 ακόμη αιθουσών.

ΜΑΝΙΑΕΙΟ 6ο ΔΣ

Αν και νεότερης κατασκευής, η σχολική μονάδα αυτή αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα που σχετίζονται με την οξείδωση του μεταλλικού οπλισμού αρκετών κολόνων του κτιρίου αλλά και της περιμάντρωσης, καθώς και την υγραμόνωση μεγάλου μέρους της οροφής.

1ο ΔΣ ΧΩΡΑΣ

Εκτείνεται σε δύο επίπεδα και συστεγάζει και το 1ο Νηπιαγωγείο Χώρας. Χρειάζεται αντικατάσταση εξωτερικών κουφωμάτων, μόνωση της οροφής, αντιμετώπιση ρωγμών σε κολόνες και δοκάρια, αντικατάσταση παλαιών θερμαντικών σωμάτων, ανακαίνιση τουαλετών και συντήρηση εξωτερικών όψεων.

2ο ΔΣ ΧΩΡΑΣ

Αποτελείται από 2 κτιριακά συγκροτήματα εκ των οποίων το ένα είναι πολύ παλιό, με άπειρα λειτουργικά και δομικά προβλήματα. Κρίνεται αναγκαία η ανακαίνιση του παλαιού κτιρίου και η αντικατάσταση των εξωτερικών κουφωμάτων και των δύο κτιρίων. Τέλος, αναγκαία είναι η προσθήκη 2 αιθουσών για τη στέγαση του Τμήματος Ένταξης και του κυλικείου, καθώς και η προέκταση της αίθουσας εκδηλώσεων.

ΔΣ ΠΑΝΟΡΜΟΥ

Στεγάζεται σε διώροφο ενιαίο κτίσμα. Στον αύλειο χώρο του στεγάζεται και το Νηπιαγωγείο Πανόρμου. Χρειάζεται συντήρηση των εξωτερικών και εσωτερικών όψεων και την ενίσχυση της περίφραξής του.

ΔΣ ΒΑΘΕΩΣ

Βρίσκεται στην πιο απομακρυσμένη περιοχή του νησιού. Τα προβλήματα εντοπίζονται στην αντικατάσταση των κουφωμάτων, στη συντήρηση εσωτερικών χώρων και στην ενίσχυση της περίφραξής του.

ΔΣ ΑΡΓΟΥΣ

Για τις ανάγκες στέγασης χρησιμοποιεί προκατασκευασμένες αίθουσες, ως συμπλήρωμα στις ήδη υπάρχουσες, γεγονός που από μόνο του είναι ένα σοβαρό πρόβλημα, κυρίως σε σχέση με τη θερμομόνωση. Χρειάζεται, επίσης, την αντικατάσταση της πρόχειρης περίφραξης με μεταλλικά κάγκελα.

ΔΣ ΤΕΛΕΝΔΟΥ

Βρίσκεται σε νησί κοντά στο βόρειο κομμάτι του νησιού της Καλύμνου. Η πρόσβαση γίνεται με πλοiάριο από την απέναντι ακτή (Μυρτιές). Χρήζει γενικότερης ανακαίνισης, αλλαγής των κουφωμάτων, αντικατάστασης των ειδών υγιεινής και περίφραξη του αύλειου χώρου, ώστε να αποφεύγεται η είσοδος ζώων και ανθρώπων κατά τους καλοκαιρινούς μήνες και να προφυλάσσεται ο εξοπλισμός του σχολείου.

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ

Αναφέρονται προβλήματα αντικατάστασης – συντήρησης κουφωμάτων, υγραμόνωσης της στέγης, υλικοτεχνικής υποδομής και δαπέδων ασφαλείας αύλειων χώρων, συντήρησης εσωτερικών και εξωτερικών όψεων, έλεγχος στατικότητας, συντήρησης ή αντικατάστασης μεταλλικών περιφράξεων. Για το 2ο και το 5ο

Νηπιαγωγεία Πόλεως υπάρχει η επιπλέον ανάγκη κατασκευής νέων τουαλετών για τα νήπια. Τέλος, για το Νηπιαγωγείο Άργους αναφέρεται ότι είναι ακατάλληλο για νήπια, κάτι που πρέπει άμεσα να εξεταστεί. Επιτακτική είναι και η ανάγκη εύρεσης χώρου για τη δημιουργία αποθήκης υλικού των Σχολικών Επιτροπών.

Στρατηγικοί στόχοι σχολικής επιτροπής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

Οι παραπάνω υποδομές έχουν αποκλειστικά εκπαιδευτικό προορισμό, γεγονός που εξ ορισμού καθορίζει και τη λειτουργία τους. Ωστόσο, επιμέρους υποδομές και χώροι (αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, εκδηλώσεων) μπορούν να χρησιμοποιηθούν – κάτω από συγκεκριμένες προϋποθέσεις - για εκδηλώσεις παρόμοιου σκοπού από συλλόγους & φορείς του νησιού. Είναι επίσης δυνατό κατά τους καλοκαιρινούς μήνες να αξιοποιούνται οι χώροι για ανάλογες δραστηριότητες.

Οικονομικός Προγραμματισμός

Η Ενιαία αυτή Σχολική Επιτροπή διαχειρίζεται πόρους από τις κατανομές του υπουργείου για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών και περιορισμένων αναγκών συντήρησης. Ο οικονομικός προγραμματισμός εναρμονίζεται με το αρχικό πλαίσιο δράσης.

Πίνακας 41: Ετήσιος οικονομικός πίνακας απολογισμού Ενιαίας Σχολικής Επιτροπής πρωτοβάθμιας, για το έτος 2023

ΕΤΗΣΙΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ				
A/A	Κατηγορίες εσόδων	Έσοδα	Κατηγορίες εξόδων	Πληρωθέν ποσό (έτους χρήσης)
1	Υπόλοιπο προηγούμενου έτους	138087,18	Αγορές παγίων	15056,39
2	Επιχορηγήσεις	171402,30	Αμοιβές τρίτων	10348,13
3	Έσοδα από προσόδους σχολικής περιουσίας	372,00	Θέρμανση	14505,27
4	Λοιπά Έσοδα	9379,16	Λοιπές Δαπάνες	76157,43
5			Παροχές τρίτων	14364,98
6			Συντηρήσεις επισκευές	34006,95
			Κρατήσεις	
	Σύνολο Εσόδων	319240,64	Σύνολο Εξόδων	164439,15
			Υπόλοιπο	154801,49
			Σύνολο Εσόδων	319240,64

Μέθοδοι επιλύσεως των σοβαρών ζητημάτων

Οι Διευθυντές των σχολείων να αξιολογήσουν και να ιεραρχήσουν τις ανάγκες των σχολείων για να πραγματοποιούνται παρεμβάσεις από το συνεργείο του Δήμου Καλυμνίων

3.9.1.2.2 Σχολική επιτροπή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Υφιστάμενη κατάσταση

Σχολικές Μονάδες:

1ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ

ΕΕΕΕΚ –Στεγάζεται στο χώρο του 1ου Γυμνασίου (Νικηφόρειο)

2ο Γυμνάσιο - Ψιλιανή

3ο Γυμνάσιο

1ο ΓΕΛ

2ο ΓΕΛ

ΕΠΑΛ

3.9.1.2.3 Κοινά ζητήματα δύο σχολικών επιτροπών

Αξιολογώντας τις δραστηριότητες των δύο (2) **Σχολικών Επιτροπών** εξάγονται αξιόλογες παρατηρήσεις για την δράση τους. Τα προβλήματα και οι ανάγκες είναι σχεδόν κοινά όπως:

Επισκευές και συντήρηση των σχολικών μονάδων (μικρές επισκευές από τις σχολικές επιτροπές, μεγάλες από το Δήμο)

Εξασφάλιση λειτουργικών μέσων (έπιπλα, σκεύη, βιβλία, εξοπλισμός κλπ).

Βάσει της νέας νομοθεσίας, οι δύο σχολικές επιτροπές συγχωνεύονται με τις υπηρεσίες του Δήμου Καλυμνίων.

3.9.1.3 *Βρεφονηπιακός και παιδικός σταθμός Καλύμνου «Μάνα Καρπαθίου»*

Βάσει της νέας νομοθεσίας, ο Παιδικός – Βρεφονηπιακός Σταθμός Δήμου Καλυμνίων «Μάνα- Ιωάννα Καρπαθίου» απορροφάται από το Δήμο, λειτουργώντας από εδώ και πέρα ως υπηρεσία του, σε επίπεδο Διεύθυνσης.

3.9.2 *Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου*

3.9.2.1 *Κάλυμνος Πολυδραστική Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ*

3.9.2.1.1 Σκοπός ύπαρξης

Υπάρχουν πολλοί λόγοι που δικαιολογούν την επιλογή ίδρυσης της Εταιρείας, οι κυριότεροι από τους οποίους είναι:

α) Λόγοι οργανωτικοί και λειτουργικοί: Είναι γνωστό ότι ο ισχύον Δ.Κ.Κ. και οι σχετικές διατάξεις του καθορίζουν ένα ειδικό πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας των Α.Ε. που διαφέρει από το αντίστοιχο πλαίσιο που ισχύει για τους Ο.Τ.Α. Οι διατάξεις που ισχύουν για τις Α.Ε. των Ο.Τ.Α. παρέχουν δυνατότητες οργάνωσης και λειτουργίας των αντίστοιχων επιχειρήσεων με μεγαλύτερη ευελιξία, γεγονός που συνδέεται άμεσα με την αποτελεσματικότητα. Είναι πράγματι πολύ δύσκολο να δεχτεί κανείς ότι ένας Ο.Τ.Α. θα μπορούσε να ανταποκριθεί αποτελεσματικά σε ολόκληρο το φάσμα των σύγχρονων δραστηριοτήτων και απαιτήσεων του κοινού, χωρίς να κάνει χρήση όλων αυτών των μηχανισμών που διευκολύνουν την οργάνωση και τη λειτουργία.

β) Λόγοι διαχειριστικοί – συναλλαγών: Η εμπειρία από παρόμοιες δραστηριότητες των Ο.Τ.Α. αποδεικνύει ότι οι Δήμοι δεν μπορούν να απασχοληθούν αποτελεσματικά με δραστηριότητες που απαιτούν εμποροοικονομική διαχείριση, επειδή χρειάζεται αρκετό χρόνος και «επιχειρηματικό πνεύμα». Οδηγούνται λοιπόν οι Ο.Τ.Α. να εισπράττουν έσοδα πολύ λιγότερα από εκείνα που θα είχαν, αν αξιοποιούσαν υπάρχουσες δυνατότητες.

γ) Λόγοι αποκέντρωσης: Η ύπαρξη «σωστών» Δημοτικών Επιχειρήσεων είναι σύμφωνη και με τις γενικές αρχές αποκέντρωσης της Διοίκησης των Ο.Τ.Α. σε ότι αφορά των εκτελεστικό τους ρόλο. Η υπάρχουσα υποδομή των Ο.Τ.Α. σε προσωπικό, τεχνικό εξοπλισμό και στην εσωτερική οργάνωση γενικά, δεν φαίνεται να επιτρέπει μια αποκέντρωση του εκτελεστικού ρόλου της Διοίκησης μέσα στο στενό χώρο του Ο.Τ.Α., κάτι που μπορεί να επιτευχθεί εύκολα με την ύπαρξη των επιχειρήσεων αυτών.

Η αποκέντρωση στον εκτελεστικό ρόλο της Διοίκησης του Ο.Τ.Α. δίνει την δυνατότητα σε αυτήν να διαθέτει περισσότερο χρόνο και δραστηριοποιηθεί στον θεσμικό της ρόλο, κάτι που είναι εντελώς απαραίτητο στη σύγχρονη λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Δεν πρέπει να αγνοείται και το γεγονός πολλά επενδυτικά προγράμματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μπορούν να υπαχθούν στους Αναπτυξιακούς Νόμους μόνο αν η αντίστοιχη δραστηριότητα ανατεθεί σε Επιχείρηση και όχι στον Ο.Τ.Α.

Εξάλλου πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη και το γεγονός η Α.Ε. διευκολύνει σε μεγάλο βαθμό την εφαρμογή μιας οικονομικά δίκαιης και κερδοφόρας τιμολογιακή πολιτικής, αφού η Επιχείρηση έχει χωριστή διαχείριση και γενικά οικονομική λειτουργία από την αντίστοιχη του Δήμου.

Επίσης, από τους κανόνες του Δημόσιου λογιστικού και γενικά της νομοθεσίας που ισχύει για τους Ο.Τ.Α. είναι φανερό ότι διευκολύνεται το έργο που έχει αναλάβει και που θα αναλάβει η Α.Ε.

Οι παραπάνω λόγοι και άλλη μικρότερης ή μεγαλύτερης ίσως σημασίας συντελούν στην ύπαρξή της Α.Ε.

3.9.2.2 ΔΕΥΑΚ

Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι κύριοι στόχοι της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης και Αποχέτευσης Καλύμνου.

3.9.2.2.1 Στόχοι ΔΕΥΑΚ

Ορισμένοι βασικοί στόχοι της ΔΕΥΑΚ είναι οι εξής:

- Συνετή και ελεγχόμενη διαχείριση των υδάτινων πόρων
- Ευαισθητοποίηση και καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης σε κατοίκους και επισκέπτες.
- Συνετή διαχείριση των κρίσιμων υποδομών ύδρευσης και αποχέτευσης του νησιού
- Επενδύσεις σε νέα έργα υποδομών, μέσα από εξεύρεση Ευρωπαϊκών & Εθνικών Πόρων

- Συνεχής βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τον πολίτη
- Συνεχής βελτίωση των υλικοτεχνικών υποδομών της επιχείρησης

3.9.2.3 ANEK

3.9.2.3.1 Βασικοί στόχοι

Οι βασικοί στόχοι της εταιρείας είναι:

- Η ενίσχυση του στόλου της εταιρείας με νέα σκάφη, προκειμένου να διατηρηθεί το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην περιοχή δραστηριοποίησής της
- Η διατήρηση των υπαρχόντων σκαφών σε αξιόπλοη κατάσταση και ο εκσυγχρονισμός τους, όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο
- Η καλή διαχείριση των οικονομικών, της περιουσίας καθώς και του ανθρώπινου δυναμικού της εταιρείας

Κεφάλαιο 4. Η στρατηγική του Δήμου Καλυμνίων για την περίοδο 2024-2028

4.1 Ανάλυση κατάστασης - Πόροι χρηματοδότησης

Η περίοδος 2024-2028 αναμένεται ιδιαίτερα δύσκολη για τους Δήμους, καθώς η ευρωπαϊκή και εθνική κρίση, σε συνδυασμό με την γενική κοινωνικοπολιτική αστάθεια και σοβαρά ζητήματα που ανακύπτουν όπως το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής, θα δημιουργήσουν σοβαρά προβλήματα στην καθημερινή λειτουργία αλλά και στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Έχοντας ως δεδομένη αυτή την κατάσταση, ο Δήμος Καλυμνίων οφείλει να κάνει τις κατάλληλες κινήσεις έτσι ώστε να διασφαλίσει την τοπική ανάπτυξη. Στα πλαίσια αυτής της λογικής, είναι ζωτικής σημασίας να προβεί στην όσο το δυνατό καλύτερη αξιοποίηση των διαθέσιμων εθνικών και κοινοτικών πόρων, προκειμένου να υλοποιήσει τις δράσεις που θα οδηγήσουν στην επίτευξη των στρατηγικών του στόχων. Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής πηγές χρηματοδότησης, οι οποίες μπορούν να αξιοποιηθούν στο επόμενο χρονικό διάστημα.

- ΕΣΠΑ 2021-2027 (Τομεακά και επιχειρησιακά προγράμματα)
- Πρόγραμμα «Στρατηγικές Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης» της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου
- Πρόγραμμα «Στρατηγικές Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων» (ΟΧΕ) της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου
- Πρόγραμμα Αντώνης Τρίτσης
- Πρόγραμμα Φιλόδημος 2
- Πράσινο Ταμείο
- Ταμείο Ανάκαμψης
- ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ 2023-2027 (ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027)
- Διάφορα άλλα προγράμματα και χρηματοδοτικά εργαλεία

4.2 Συνεργασία με όμορους Δήμους και την Περιφέρεια

Οι συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες και οι προκλήσεις της αυτής της περιόδου, καθιστούν επιτακτική τη συνεργασία και την ανταλλαγή τεχνογνωσίας μεταξύ του Δήμου Καλυμνίων, των όμορων Δήμων και της Περιφέρειας. Αυτό μπορεί να συντελέσει σε ένα μεγάλο βαθμό σε μια αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση καίριων ζητημάτων. Ενδεικτικά, η προαναφερθείσα συνεργασία μπορεί να σχετίζεται με τα εξής:

- Ζητήματα τουρισμού
- Ζητήματα συγκοινωνιών
- Ζητήματα καθαριότητας και ανακύκλωσης

Ενδεικτικά μπορεί να αναφερθεί η συνεργασία του Δήμου Καλυμνίων με τον ΦοΔΣΑ της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, για θέματα διαχείρισης απορριμμάτων.

4.3 Στρατηγικός σχεδιασμός του Δήμου Καλυμνίων

Στην ενότητα αυτή παρατίθενται αρχικά οι κατευθυντήριες επιλογές της Δημοτικής Αρχής. Επίσης, περιγράφεται το όραμα του Δήμου Καλυμνίων, ως χωρική ενότητα, για την περίοδο 2024-2028, με βάση τις ευρωπαϊκές, εθνικές και τοπικές αναπτυξιακές προτεραιότητες, τις επιδιώξεις και δεσμεύσεις της δημοτικής αρχής όπως αποτυπώθηκαν στο προεκλογικό της πρόγραμμα, αλλά και όλες τις παραμέτρους που αναφέρθηκαν προηγούμενα, και οι οποίες καθορίζουν την εξέλιξη του. Τέλος, παρατίθενται οι βασικοί στρατηγικοί άξονες, οργανωμένοι σε μέτρα, καθώς και οι στόχοι ανά μέτρο.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ			
ΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ			
<i>Το νησί μας ένας τόπος ανθρώπινος, σύγχρονος, ευνομούμενος, καθαρός, πολιτισμένος και λειτουργικός για όλους. Ένας τόπος με δυναμική αλλά ήπια ανάπτυξη και αειφορία, αξιοποιώντας τις παραγωγικές του δυνατότητες και τα συγκριτικά του πλεονεκτήματα και εξασφαλίζοντας συνθήκες συλλογικής ευημερίας.</i>			
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ			
Οι βασικές κατευθύνσεις για την περίοδο 2024-2028 είναι οι εξής: • Έμφαση στα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Καλύμνου • χρηστή διοίκηση, με σύνεση και διαφάνεια, καλύτερη οργάνωση του Δήμου και των επιχειρήσεων του και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου • επίλυση των χρόνιων προβλημάτων του νησιού (απορρίμματα κλπ). • ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας και ανταλλαγή τεχνογνωσίας με τα γειτονικά νησιά • έμφαση στην επίλυση των προβλημάτων καθημερινότητας • έμφαση στις νέες τεχνολογίες και στις τεχνολογίες έξυπνων πόλεων • Εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση των υπηρεσιών και της εξυπηρέτησης των δημοτών ή/και των επισκεπτών του νησιού μας αλλά και των επιχειρήσεων • αξιοποίηση του πλούσιου ιστορικού και πολιτιστικού αποθέματος • ισχυροποίηση της Καλύμνου ως διοικητικού κέντρου της Περιφερειακής ενότητας • Βελτίωση της επικοινωνίας και της σχέσης πολίτη-Δήμου, με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων και την ενίσχυση της ενεργούς συμμετοχής των πολιτών στα κοινά (Συμμετοχική Διακυβέρνηση). • <u>Έξυπνα νησιά – Έξυπνα χωριά</u>. Προετοιμασία και δημιουργία ολοκληρωμένων σχεδίων δράσης, αναβάθμισης περιοχών (π.χ. Τέλενδος, Ψέριμος, Βαθύ)			
ΆΞΟΝΑΣ 1 : ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ			
Μέτρο 1.1.	Φυσικό Περιβάλλον		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.1.1	Περισσότερο πράσινο	Υπηρεσία Πρασίνου	δενδροφυτεύσεις
1.1.2	Προώθηση περιβαλλοντικής εκπαίδευσης	Υπηρεσία Πρασίνου	

1.1.3	Αντιμετώπιση θαλάσσιας ρύπανσης και καλύτερη διαχείριση αποβλήτων λιμένων	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου – Δήμος Καλυμνίων	Διάφορες δράσεις αντιμετώπισης θαλάσσιας ρύπανσης Εγκατάσταση έξυπνων συστημάτων μέτρησης ποιότητας υδάτων
1.1.4	Ενίσχυση της Πολιτικής Προστασίας και θωράκιση του Δήμου από φυσικές καταστροφές	Δήμος Καλυμνίων	Δράσεις αντιμετώπισης πανδημίας Κεντρική Πλατφόρμα Διαχείρισης Κρίσεων και ενημέρωσης Πολιτών για έκτακτα συμβάντα Σύστημα έγκαιρης πρόβλεψης, προειδοποίησης και αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών (ξηρασία, βροχοπτώσεις, πλημμύρες, σεισμοί, πυρκαγιές, κλπ.)
1.1.5	Βελτίωση της διαχείρισης των Αδέσποτων Ζώων του Δήμου Καλυμνίων	Δήμος Καλυμνίων	Δημιουργία Χώρων Φροντίδας Αδέσποτων Ψηφιακή καταγραφή αδέσποτων ζώων στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς
Μέτρο 1.2. Οικιστικό Περιβάλλον			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.2.1	Δημιουργία Τοπικού Χωρικού Σχεδίου και συναφείς δράσεις	Τεχνικές Υπηρεσίες Υπηρεσία Δόμησης	
1.2.2	Χαράξεις και επεκτάσεις αιγιαλών	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου	Ολοκλήρωση σε περιοχές που δεν έχει ορισθεί ακόμη ο αιγιαλός
1.2.3	Καθορισμός και εξομοίωση χερσαίων ζωνών λιμένων	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου	
1.2.4	Ίδρυση νέας λατομικής ζώνης	Τεχνικές Υπηρεσίες	
Μέτρο 1.3. Δίκτυα και Υποδομές - Ενέργεια			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.3.1	Ενίσχυση υποδομών οδικού δικτύου & διάνοιξη νέων δρόμων στρατηγικής σημασίας	Τεχνικές Υπηρεσίες	ασφαλτοστρώσεις προστατευτικά στηθαία Νέος περιφερειακός δρόμος Θέρμα – Άγιος Σάββας Δρόμος Βίγλες – Άργος – Ζάρες – Βοθύνοι Νέος δρόμος στη Ψέριμο
1.3.2	Υποδομές, αναπλάσεις και βελτιώσεις υποδομών σε παράκτιους χώρους, παραλίες και τουριστικές περιοχές	Τεχνικές Υπηρεσίες Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου	
1.3.3	Δημιουργία νέων λιμένων και βελτιώσεις στις υπάρχουσες λιμενικές υποδομές	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου	Δράσεις αλλαγής δικτύων ηλεκτρικού φωτισμού, δημιουργία νέου κεντρικού λιμένα Επεκτάσεις με πλωτές εξέδρες σε περιοχές όπως τον Εμπορειό. Κατασκευή αποβάθρας Ο/Γ σκαφών εξωτερικά του λιμένα Καλύμνου
1.3.4	Βελτίωση υποδομών αποχέτευσης και ύδρευσης	ΔΕΥΑ Καλύμνου	Αντικατάσταση δικτύων Διαχείριση Αστικών Λυμάτων και Υδάτινων Πόρων -

			Επεξεργασία/Επαναχρησιμοποίηση - Ανακύκλωση Λυμάτων Δίκτυο αισθητήρων παρακολούθησης πιθανών διαρροών νερού στο δίκτυο ύδρευσης ή άρδευσης Ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης άρδευσης με έλεγχο λειτουργίας φραγμάτων, αντλιοστασίων, ροής νερού σε κλειστά κανάλια Σύστημα ύδρευσης της Καλύμνου, με ηλεκτροδότηση από ΑΠΕ (φωτοβολταϊκά)
1.3.5	Αντιπλημμυρική προστασία Πόθιας	Τεχνικές Υπηρεσίες ΔΕΥΑ Καλύμνου	Προκήρυξη μελέτης αντιπλημμυρικής προστασίας
1.3.6	Συντηρήσεις/Διαμορφώσεις δημοτικών ακινήτων	Τεχνικές Υπηρεσίες	Συντήρηση κτιρίου Δήμου, συντήρηση σχολικών κτιρίων
1.3.7	Βελτίωση διαχείρισης ενέργειας	Τεχνικές Υπηρεσίες	Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας, στα πλαίσια των ΣΒΑΑ Σύστημα Διαχείρισης Λογαριασμών Μετρητών Ηλεκτρικής Ενέργειας σε δημοτικά ακίνητα Εξοικονόμηση ενέργειας σε δημοτικά κτίρια με τεχνολογίες έξυπνων κτιρίων Παραγωγή ενέργειας από Φωτοβολταϊκά
1.3.8	Ενίσχυση τεχνολογικών υποδομών νησιού	Υπηρεσία Μηχανοργάνωσης	Δωρεάν ασύρματη ευρυζωνική πρόσβαση σε διάφορες περιοχές του νησιού (WiFi4GR)
1.3.9	Νομιμοποίηση λιμένων Καλύμνου	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου	Εργασίες νομιμοποίησης λιμένων
1.3.10	Καλύτερη διαχείριση κεντρικού λιμένα Καλύμνου	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου	Ψηφιακός Μετασχηματισμός Λιμένα
1.3.11	Δράσεις προστασίας και ελέγχου πολιτών, σε λιμενικές εγκαταστάσεις	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου	Σένγκεν
1.3.12	Πρωώθηση της ηλεκτροκίνησης		Σημεία φόρτισης ηλεκτρικών και υβριδικών οχημάτων
Μέτρο 1.4. Καθαριότητα και ανακύκλωση			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.4.1	Κατασκευή Ο.Ε.Δ.Α.	Τεχνικές Υπηρεσίες	
1.4.2	Βελτίωση της διαχείρισης των απορριμμάτων	Υπηρεσία καθαριότητας	Μεταφορά των απορριμμάτων στο νησί της Κω, για τη μεταβατική περίοδο. Σύστημα ευφυούς δρομολόγησης και παρακολούθησης στόλου απορριμματοφόρων Σύστημα διαχείρισης έξυπνων κάδων απορριμμάτων (με αισθητήρες πληρότητας ή μέτρηση βάρους κλπ)

			Ολοκληρωμένη Διαχείριση Αποβλήτων - Μετάβαση στην Κυκλική Οικονομία
1.4.3	Κλείσιμο του ΧΑΔΑ	Τεχνικές Υπηρεσίες	
1.4.4	Ενίσχυση υπηρεσίας καθαριότητας	Υπηρεσία Καθαριότητας	Απόκτηση απορριμματοφόρων
Μέτρο 1.5. Συγκοινωνίες			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.5.1	Βελτίωση της συγκοινωνίας στο εσωτερικό του νησιού	Γραφείο Κίνησης	Ενίσχυση στόλου λεωφορείων Διαχείριση στόλου οχημάτων, λεωφορείων ή άλλων δημοτικών μέσων Έξυπνες στάσεις λεωφορείων
1.5.2	Επαρκής σύνδεση με τα γύρω νησιά	ΑΝΕ Καλύμνου	Διασφάλιση καλής σύνδεσης με την Κω
Μέτρο 1.6. Καθημερινότητα και ποιότητα ζωής			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.6.1	Αλληλεπίδραση με τον πολίτη, άμεση απάντηση στα αιτήματά του και όσο το δυνατόν γρηγορότερη επίλυση των προβλημάτων καθημερινότητας	Διοικητικές Υπηρεσίες Γραφείο Δημάρχου	Λειτουργία συστήματος καταγραφής αιτημάτων/παραπόνων
1.6.2	Βελτίωση ποιότητας ζωής κατοίκων	Τεχνικές Υπηρεσίες Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου	Βελτιώσεις στη σήμανση, Σύνταξη μελέτης κυκλοφοριακών ρυθμίσεων και χώρων στάθμευσης στον κεντρικό λιμένα Καλύμνου
ΆΞΟΝΑΣ 2 : ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΠΑΙΔΕΙΑ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ			
Μέτρο 2.1. Υγεία και Κοινωνική Πολιτική			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
2.1.1.	Βελτίωση κοινωνικών υποδομών και δομών στήριξης της Υγείας για όλες τις κοινωνικές ομάδες	Υπηρεσία Κοινωνικής Προστασίας	Λειτουργία ιατρείου στο Βαθύ & Πάνορμο & Μυρτιές Υποδομές πρόσβασης ΑμΕΑ
2.1.2	Ενέργειες για αντιμετώπιση του προβλήματος των ναρκωτικών	Υπηρεσία Κοινωνικής Προστασίας	Ενημέρωση της νεολαίας
2.1.3	Κοινωνικές παροχές και προγράμματα κοινωνικής πολιτικής / στήριξη κοινωνικά ευάλωτων ομάδων	Υπηρεσία Κοινωνικής Προστασίας	Πρόγραμμα επισιτιστικής και βασικής υλικής συνδρομής του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους απόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης Υλοποίηση συστήματος τηλεπρόνοιας / τηλεπαρακολούθησης για υποστήριξη ευπαθών ομάδων πολιτών (με κινητικά προβλήματα, νόσο Αλτσχάιμερ κ.α.) Υλοποίηση συστήματος τηλεϊατρικής για μετρήσεις κάποιων βασικών δεικτών (πίεση, σάκχαρο κ.α.) δημοτών και τήρηση ιατρικού φακέλου με συμβουλές από ιατρούς του νοσοκομείου / κέντρου υγείας Υλοποίηση εφαρμογών / δράσεων για παρακολούθηση πορείας ασθενών σε απομακρυσμένες περιοχές

			Εφαρμογές για κλείσιμο ραντεβού σε δημοτικά ιατρεία
2.1.4	Δραστηριοποίηση της νεολαίας	Υπηρεσία Κοινωνικής Προστασίας	Υπηρεσίες συμβουλευτικής υποστήριξης σε θέματα όπως η προσέγγιση της τοπικής αγοράς για εύρεση εργασίας και η δημιουργία ευκαιριών για νέους ώστε να ξεκινήσουν την επαγγελματική τους ζωή. Στήριξη εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων (θερινά σχολεία STEM κ.α)
Μέτρο 2.2. Εκπαίδευση και δια βίου μάθηση			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
2.2.1	Βελτιώσεις στις δομές και τις υποδομές εκπαίδευσης	Σχολικές επιτροπές	Συντηρήσεις σχολικών κτιρίων
2.2.2	Ίδρυση σχολής Μηχανικών στην Κάλυμνο	Γραφείο Δημάρχου	Ενέργειες για την ίδρυση της σχολής
2.2.3	Στήριξη της δια βίου μάθησης	Υπηρεσία Παιδείας	Σεμινάρια πληροφορικής για επαγγελματίες Δράσεις επιμόρφωσης με έμφαση στην ανάπτυξη ψηφιακών και διαπροσωπικών δεξιοτήτων (soft skills) Αναμόρφωση προγράμματος σπουδών ΣΑΕΚ - προτεραιότητα σε ευκαιρίες εκπαίδευσης και κατάρτισης στον τομέα του τουρισμού και σε ψηφιακές δεξιότητες Συστήματα παροχής εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης για πολίτες ή επιχειρήσεις
Μέτρο 2.3. Πολιτισμός			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
2.3.1	Διαφύλαξη και Ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας της Καλύμνου	Υπηρεσία αρμόδια σε θέματα Πολιτισμού	Διαδραστικές εφαρμογές για την ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος της Καλύμνου πολιτιστικές ανταλλαγές
2.3.2	Βελτιώσεις σε υποδομές πολιτισμού / χώρους πολιτιστικής δραστηριότητας	Τεχνικές Υπηρεσίες Υπηρεσία αρμόδια σε θέματα Πολιτισμού	Μύλοι Χρυσοχειριάς Φωτισμός Κάστρου Αρχοντικό Βουβάλη
Μέτρο 2.4. Αθλητισμός			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
2.4.1	Ανάπτυξη της υποδομής σε διάφορα αθλήματα	Τεχνικές Υπηρεσίες Υπηρεσία Αθλητισμού	Δράσεις συντήρησης του δημοτικού σταδίου Καλύμνου Νέο κλειστό γήπεδο Μπάσκετ
2.4.2	Καλλιέργεια του μαζικού αθλητισμού	Υπηρεσία Αθλητισμού	Προγράμματα Άθλησης για όλους
2.4.4	Υποστήριξη των αθλητικών σωματείων και των Καλύμνιων αθλητών	Υπηρεσία Αθλητισμού	Συνδιοργάνωση αθλητικών δράσεων με αθλητικά σωματεία
2.4.5	Διεξαγωγή αθλητικών εκδηλώσεων/αγώνων	Υπηρεσία Αθλητισμού	Κολυμβητικός διάπλους Μασούρι-Τέλενδος
Μέτρο 2.5. Ισότητα φύλων και ευκαιριών			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων

2.5.1	Πρώθηση ευρωπαϊκών στρατηγικών για τη γυναικεία απασχόληση	Υπηρεσία αρμόδια σε θέματα απασχόλησης	Εκμετάλλευση ευρωπαϊκών προγραμμάτων
ΆΞΟΝΑΣ 3 : ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ			
Μέτρο 3.1.	Δομές Δήμου, Οικονομικές Υποδομές και Δραστηριότητες		
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
3.1.1	Οργάνωση και βελτίωση δομών Δήμου που θα υποστηρίζουν την τοπική οικονομία και απασχόληση	Υπηρεσία αρμόδια σε θέματα απασχόλησης	Αίθουσα για συνεδριάσεις και συνέδρια Συνεργατικός Χώρος Εργασίας - Co-Working space
3.1.2	Στήριξη της νέας, δυναμικής και καινοτόμου επιχειρηματικότητας	Υπηρεσία αρμόδια σε θέματα απασχόλησης	Ενημέρωση νέων για εκμετάλλευση ευρωπαϊκών επιδοτήσεων Ανάδειξη ευκαιριών αγοράς εργασίας και επιχειρηματικότητας Μοντέλο συνεργασίας μεταξύ ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, ιδιωτικών νοσφυών και μη επιχειρήσεων αλλά και δημοσίου τομέα Δράσεις συν-δημιουργίας με την συνεργασία της τοπικής κοινότητας, των επιχειρήσεων και του Δήμου για την ανάπτυξη καινοτόμων υπηρεσιών και προϊόντων - Ανοικτή και Κοινωνική Καινοτομία.
3.1.3	Ενίσχυση του αγροτικού τομέα	Γραφείο αγροτικής και ζωικής παραγωγής	Διάνοιξη δρόμων για μελισσοκόμους Υποστήριξη της τοπικής παραγωγής και του πρωτογενή τομέα και επιμόρφωση τοπικού πληθυσμού, ειδικά για τους νέους παραγωγούς Διαχείριση Αστικών Λυμάτων και Υδάτινων Πόρων - Επεξεργασία/Επαναχρησιμοποίηση νερού Παραγωγή ενέργειας από Φωτοβολταϊκά σε αγροτικές περιοχές Μείωση κόστους παραγωγής και ανταγωνιστικό αγροτικό προϊόν στην αγορά.
3.1.4	Ενίσχυση της αλιείας	Γραφείο Αλιείας	
3.1.5	Πρώθηση τοπικών προϊόντων	Γραφείο αγροτικής και ζωικής παραγωγής Γραφείο γεωργικής ανάπτυξης	Ηλεκτρονική προβολή τοπικών προϊόντων
3.1.6	Δράσεις διευκόλυνσης ελλειμενισμού σκαφών αναψυχής	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλύμνου	Πλωτές εξέδρες
Μέτρο 3.2.	Τουρισμός		

Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
3.2.1	Οργανωμένη προώθηση τουριστικού προϊόντος	Υπηρεσία τουρισμού	Δράσεις ανάθεσης υπηρεσιών τουριστικής προβολής Ανάπτυξη ψηφιακού τοπικού τουριστικού οδηγού Εγκατάσταση infokiosks για παροχή πληροφοριών σε δημότες ή επισκέπτες Εικονικές περιηγήσεις μουσείων, πινακοθηκών, μνημείων, σπηλαίων, αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων κλπ
3.2.2	Στήριξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού	Υπηρεσία τουρισμού	Δράσεις στήριξης της αναρρίχησης Αξιοποίηση των ιαματικών πηγών Ψηφιακοί νομάδες Καταδυτικό πάρκο Ανάπτυξη και αξιοποίηση των πεζοπορικών διαδρομών
3.2.3	Στήριξη τουριστικών επιχειρήσεων	Υπηρεσία τουρισμού	Δράσεις ενημέρωσης επαγγελματιών τουρισμού
Μέτρο 3.3. Απασχόληση – Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
3.3.1	Στήριξη επαγγελματικής κατάρτισης επαγγελματιών και εργαζομένων	Υπηρεσία αρμόδια σε θέματα απασχόλησης	Ενημέρωση για σεμινάρια εκπαίδευσης Σεμινάρια πληροφορικής για επαγγελματίες Δράσεις επιμόρφωσης με έμφαση στην ανάπτυξη ψηφιακών και διαπροσωπικών δεξιοτήτων (soft skills)
ΆΞΟΝΑΣ 4 : ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ			
Μέτρο 4.1 Ολοκληρωμένες ηλεκτρονικές υπηρεσίες			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
4.1.1	Διαφάνεια και καλύτερη ενημέρωση του πολίτη και των επιχειρήσεων	Υπηρεσία Μηχανοργάνωσης	Νέος ενημερωτικός ιστότοπος Δήμου, Νέος ενημερωτικός ιστότοπος Λιμενικού Ταμείου Ενημέρωση μέσω ψηφιακής Πλατφόρμας - Χάρτης Πορείας Έργων
4.1.2	Αναβάθμιση παρεχόμενων ηλεκτρονικών υπηρεσιών σύμφωνα με τα πρότυπα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	Υπηρεσία Μηχανοργάνωσης	Ολοκληρωμένη πλατφόρμα αιτημάτων και εξυπηρέτησης πολιτών Πλατφόρμα εξυπηρέτησης αποδήμων Ενδυνάμωση της διαφάνειας και ενίσχυση της ενεργούς συμμετοχής των πολιτών στα κοινά (Συμμετοχική Διακυβέρνηση - Ηλεκτρονική Δημοκρατία)
Μέτρο 4.2. Πληροφοριακά συστήματα και διάφοροι τρόποι βελτίωσης της ικανότητας του Δήμου			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
4.2.1	Καλύτερη οργάνωση (παρακολούθηση, προγραμματισμός) του Δήμου	Υπηρεσία Προγραμματισμού	Καταγραφή Δράσεων - Χάρτης Πορείας Έργων

4.2.2	Αναβάθμιση των πληροφοριακών συστημάτων του Δήμου και των νομικών του προσώπων	Υπηρεσία μηχανοργάνωσης	Λογισμικό διαχείρισης προσωπικού Εγκατάσταση πληροφοριακού συστήματος για σκάφη που ελλιμενίζονται Σύστημα ηλεκτρονικής διακίνησης εγγράφων
4.2.3	Αναδιάρθρωση υπηρεσιών για αποτελεσματικότερη λειτουργία του Δήμου	Διοικητικές Υπηρεσίες	Νέος ΟΕΥ
Μέτρο 4.3. Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου και των νομικών προσώπων του			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
4.3.1	Επιμόρφωση ανθρώπινου δυναμικού	Διοικητικές Υπηρεσίες	Εκπαίδευση για το νέο νομοθετικό πλαίσιο δημοσίων συμβάσεων Ενημέρωση και εκπαίδευση προσωπικού σε θέματα ασφάλειας στο διαδίκτυο Κατάρτιση προσωπικού σε ψηφιακές δεξιότητες
Μέτρο 4.4. Βελτίωση των οικονομικών του Δήμου – Ακίνητη περιουσία			
Κωδ.	Στόχος	Αρμόδια Υπηρεσία	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
4.4.1	Καταγραφή και αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας	Οικονομικές Υπηρεσίες	Ψηφιακή καταγραφή Δημοτικής Περιουσίας Ακινήτων και Παγίων
4.4.2	Μείωση κόστους λειτουργίας Δήμου	Οικονομικές υπηρεσίες	Δράσεις μείωσης λειτουργικών εξόδων Ψηφιοποίηση - Ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων Σύστημα Διαχείρισης Λογαριασμών Μετρητών Ηλεκτρικής Ενέργειας σε δημοτικά ακίνητα Εξοικονόμηση ενέργειας σε δημοτικά κτίρια με τεχνολογίες έξυπνων κτιρίων Οργάνωση Γραφείου Κίνησης και Διαχείριση Δημοτικού στόλου οχημάτων λεωφορείων ή άλλων δημοτικών μέσων

Πίνακας 42: Στρατηγικός Σχεδιασμός Δήμου Καλυμνίων 2024-2028

Κεφάλαιο 5. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2024-2028

5.1 Γενικά

Έχοντας καθορίσει τους στόχους του Δήμου Καλυμνίων και των Νομικών του Προσώπων που με βάση τις κατευθυντήριες αρχές και προτεραιότητες θα συντελέσουν στην πραγμάτωση του οράματος, απομένει ο σχεδιασμός των δράσεων εκείνων που θα οδηγήσουν στην υλοποίησή τους.

Οι δράσεις είναι ουσιαστικά οι ενέργειες που εκτελούνται από τις υπηρεσίες ή τα όργανα του διοίκησης του Δήμου, καταναλώνουν πόρους και παράγουν εκροές, αποσκοπώντας στην επίτευξη κάποιου στόχου. Σε γενικές γραμμές, μπορούν να διακριθούν σε συνεχώς επαναλαμβανόμενες λειτουργίες και σε έργα (εφ' άπαξ, με καθορισμένη χρονική έναρξη και πέρασ υλοποίησης).

Στους πίνακες που παρουσιάζονται στη συνέχεια, παρατίθενται οι δράσεις λαμβάνοντας υπόψη την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, τους όποιους περιορισμούς (π.χ. χρηματοοικονομικούς) και τη στρατηγική στόχευση της Δημοτικής αρχής.

Ειδικά, πρέπει να τονιστεί η επίδραση του εξωτερικού περιβάλλοντος. Απρόβλεπτοι παράγοντες όπως το ζήτημα του κορωνοϊού έχουν δημιουργήσει ένα καθεστώς αβεβαιότητας και συνεχών μεταβολών. Το γεγονός αυτό σημαίνει ότι ο όποιος σχεδιασμός έχει εκ των πραγμάτων ορισμένους περιορισμούς, χωρίς βέβαια να αμφισβητείται η αξία του.

Συνεπώς, **η λίστα δράσεων που θα παρατεθεί στη συνέχεια του εγγράφου θεωρείται ενδεικτική.**

5.2 Μεθοδολογία και Παραδοχές

Καταρχήν, πρέπει να γίνει σαφές ότι το επιχειρησιακό πρόγραμμα εστιάζει στην περίοδο 2024-2028. Αυτό δε συνεπάγεται όμως το ότι οι δράσεις αρχίζουν και τελειώνουν μέσα σε αυτό το διάστημα, αφού είναι πιθανό ορισμένες εξ αυτών να βρίσκονται σε εξέλιξη από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο και άλλες να προχωρήσουν και μετά το πέρασ του 2028.

Επιπρόσθετα, είναι απαραίτητο να τονιστεί ότι, προκειμένου να διασφαλιστεί η ποιότητα του σχεδιασμού των δράσεων ο οποίος πρέπει να αντικατοπτρίζει σε μεγάλο βαθμό και τις ανάγκες της κοινωνίας, έγιναν τόσο οι διαδικασίες της διαβούλευσης μέσω της αντίστοιχης επιτροπής όσο και ηλεκτρονική διαβούλευση επί του στρατηγικού σχεδιασμού. Επίσης, για τη διαμόρφωση των σχεδίων δράσης ελήφθησαν υπόψη τόσο οι εισηγήσεις των υπηρεσιών όσο και οι αποφάσεις των Νομικών Προσώπων του Δήμου, πάντα με γνώμονα τις προτεραιότητες της Δημοτικής Αρχής και τους διάφορους παράγοντες του εξωτερικού περιβάλλοντος.

5.3 Αναπτυξιακό και χρηματοδοτικό πλαίσιο

Στη φάση αυτή, ο Δήμος Καλυμνίων καλείται να εκμεταλλευτεί μία σειρά από χρηματοδοτήσεις που είτε έχει ήδη λάβει είτε αναμένεται να επιχειρήσει να λάβει εντός των επόμενων ετών. Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενη ενότητα, βασικές πηγές χρηματοδότησης είναι οι ακόλουθες:

- ΕΣΠΑ 2021-2027 (Τομεακά και επιχειρησιακά προγράμματα)

-
- Πρόγραμμα «Στρατηγικές Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης» της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου
 - Πρόγραμμα «Στρατηγικές Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων» (ΟΧΕ) της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου
 - Πρόγραμμα Αντώνης Τρίτσης
 - Πρόγραμμα Φιλόδημος 2
 - Πράσινο Ταμείο
 - Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
 - Διάφορα άλλα προγράμματα και χρηματοδοτικά εργαλεία

5.4 Ενδεικτική λίστα δράσεων

Η ενδεικτική λίστα δράσεων για το χρονικό διάστημα 2024-2028 παρουσιάζεται στο παράρτημα 1 του παρόντος εγγράφου.

5.5 Παρακολούθηση και αξιολόγηση

5.5.1 Γενικά στοιχεία

Η υλοποίηση των δράσεων επιβάλλει τη δημιουργία μηχανισμού παρακολούθησης και αξιολόγησης, τόσο για το φυσικό όσο και για το οικονομικό αντικείμενο. Αρμόδια για το θέμα αυτό είναι η δημοτική επιτροπή, επικουρούμενη από τις υπηρεσίες του Δήμου. Οπότε, συντάσσεται μια ενδιάμεση έκθεση αξιολόγησης με την ολοκλήρωση του απολογισμού του τρίτου έτους της δημοτικής περιόδου και η τελική έκθεση αξιολόγησης κατά το τελευταίο δίμηνο της δημοτικής περιόδου. Μετά την ενδιάμεση αξιολόγηση είναι δυνατή η αναθεώρηση των στόχων του επιχειρησιακού προγράμματος με αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.

5.5.2 Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης

Η παρακολούθηση και αξιολόγηση γίνεται μέσω της χρήσης δεικτών, οι οποίοι μπορούν να ανήκουν σε μία από τις παρακάτω κατηγορίες:

- **Δείκτες εισροών.** Εκτιμούν την πρόοδο υλοποίησης μιας δράσης μετρώντας τους πόρους που καταναλώνονται. Ο πλέον συνήθης δείκτης είναι οι δαπάνες υλοποίησης.
- **Δείκτες εκροών.** Μετρούν τις εκροές που παράγονται από την υλοποίηση της δράσης. Ουσιαστικά αποτελούν τα επιχειρησιακά αποτελέσματα της.
- **Δείκτες αποτελέσματος.** Χρησιμεύουν για την παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Στη συνέχεια παρατίθενται κάποιοι **ενδεικτικοί**¹⁰ δείκτες για την παρακολούθηση των δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

¹⁰ Ανάλογα με τις δράσεις που θα προσδιορίζονται ανά έτος, είναι πιθανό να τροποποιείται η ενδεικτική λίστα δεικτών.

5.5.2.1 Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης ανά άξονα

Άξονας 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ		
Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	Δαπάνες (ανά δράση και έτος, στόχο και έτος, μέτρο και έτος, άξονα και έτος)	Εισροών
	Αριθμός εποχικών προσλήψεων για την υλοποίηση των δράσεων	Εισροών
	Οικισμοί που καλύπτονται από ΓΠΣ	Εκροών
	Διαθέσιμη ποσότητα ύδατος m ³ / Έτος	Εκροών
	Αριθμός προβλημάτων ύδρευσης που καταγράφονται από την αρμόδια υπηρεσία / Έτος	-
	Μήκος νέου δικτύου ύδρευσης (km)	Εκροών
	Χιλιόμετρα νέου δικτύου ύδρευσης/Χιλιόμετρα υφιστάμενου δικτύου ύδρευσης	Αποτελέσματος
	Χιλιόμετρα νέου δικτύου ύδρευσης / Προγραμματισμένο μήκος νέου δικτύου ύδρευσης	Αποτελέσματος
	Ετήσια καταναλισκόμενη ποσότητα ύδατος m ³ / αριθμός κατοίκων	Αποτελέσματος
	Ετήσια καταναλισκόμενη ποσότητα ύδατος / Καταναλωθείσα ποσότητα ύδατος προηγούμενου έτους	Αποτελέσματος
	Αριθμός επισκευών ή βελτιώσεων ανά είδος (ρωγμές, διαρροές κλπ) στο υφιστάμενο δίκτυο ύδρευσης	Εκροών
	Αριθμός Υδροφόρων	Εκροών
	Έκταση που εξυπηρετείται από έργα διαχείρισης ομβρίων(km ²)	Εκροών
	Αριθμός προβλημάτων άρδευσης που καταγράφονται από την αρμόδια υπηρεσία / Έτος	-
	Αριθμός επισκευών ή βελτιώσεων ανά είδος (ρωγμές, διαρροές κλπ) στο υφιστάμενο δίκτυο αποχέτευσης	Εκροών
	Αριθμός κατοίκων που καλύπτονται από δίκτυο αποχέτευσης / Σύνολο κατοίκων	Αποτελέσματος
	Μήκος νέου δικτύου αποχέτευσης / Προγραμματισμένο μήκος νέου δικτύου αποχέτευσης	Εκροών/ Αποτελέσματος
	Αριθμός ΒΙΟΚΑ που κατασκευάστηκαν / Απαιτούμενοι ΒΙΟΚΑ	Εκροών/ Αποτελέσματος
	Αριθμός Οχημάτων Μεταφοράς Λυμάτων	Εκροών
	Αριθμός Συμβατικών Κάδων / Γεωγραφική Έκταση	Αποτελέσματος
	Αριθμός Νέων Χιλιόμετρων Οδικού Δικτύου / Υφιστάμενο Οδικό Δίκτυο (km.)	Αποτελέσματος

Αξονας 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ		
Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	Αριθμός Συντηρούμενων Χιλιομέτρων Οδικού Δικτύου / Υφιστάμενο Οδικό Δίκτυο (km.)	Αποτελέσματος
	Μήκος νέου δικτύου ποδηλατοδρόμων (Km)	Εκροών
	Αριθμός φωτιστικών σωμάτων που εγκαταστάθηκαν, συντηρήθηκαν	Εκροών
	Αριθμός φωτιστικών σωμάτων που συντηρήθηκαν	Εκροών
	Αριθμός κοινόχρηστων χώρων που αναβαθμίζονται, συντηρούνται, επεκτείνονται	Εκροών
	Μελέτες που ολοκληρώθηκαν και παρελήφθησαν	Εκροών
	Αριθμός θέσεων ελεγχόμενης στάθμευσης που δημιουργήθηκαν / Αριθμός κατοίκων	Αποτελέσματος
	Αριθμός θέσεων σε οργανωμένους χώρους στάθμευσης (δημοτικά parking) που δημιουργήθηκαν/ Αριθμός κατοίκων	Αποτελέσματος
	Μέτρα Πεζοδρόμων που δημιουργήθηκαν / επεκτάθηκαν, συντηρήθηκαν / Μήκος Αστικών Δρόμων (m)	Αποτελέσματος
	Αριθμός Αναβαθμίσεων, Συντηρήσεων Διατηρητέων Κτιρίων / Σύνολο Διατηρητέων Κτιρίων	Αποτελέσματος
	Χιλιόμετρα καθαρισμένων μονοπατιών με σήμανση / χιλιόμετρα μονοπατιών	Αποτελέσματος
	Εγκατεστημένα kwh ΑΠΕ/ Εγκατεστημένα kwh	Αποτελέσματος
	Αριθμός παρεμβάσεων Ολοκληρωμένης Αστικής Ανάπλασης/Ανάπτυξης που υλοποιήθηκαν	Εκροών
	Έκταση Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων Αστικής Ανάπλασης/ Ανάπτυξης (km ²)/ Συνολική έκταση αστικού ιστού (km ²)	Αποτελέσματος
	Αριθμός παρεμβάσεων Ολοκληρωμένης Αγροτικής Ανάπτυξης που υλοποιήθηκαν	Εκροών
	Έκταση Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης (km ²)	Εκροών
	Αριθμός έργων για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας και της ελκυστικότητας των πόλεων	Εκροών
	Αριθμός δράσεων και ενεργειών πολιτικής προστασίας	Εκροών
	Αριθμός εφαρμογών βάσης δεδομένων γεωγραφικής πληροφορίας	Εκροών
	Αριθμός εποχικών προσλήψεων για την υλοποίηση των δράσεων	Εισροών
	Εκτάσεις αστικού πρασίνου που συντηρήθηκαν (km ²)	Εκροών
	Αριθμός νέων χώρων Πράσινου	Εκροών
	Εκτάσεις που δενδροφυτεύτηκαν (km ²)	Εκροών

Άξονας 1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ		
Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	Αριθμός προστατευόμενων περιοχών που αναδείχθηκαν	Εκροών
	Αριθμός δράσεων ευαισθητοποίησης που πραγματοποιήθηκαν για την περιβαλλοντική προστασία	Εκροών
	Αριθμός Συμβατικών Κάδων / Σύνολο των κατοίκων	Αποτελέσματος
	Αριθμός Κάδων Ανακύκλωσης / Γεωγραφική Έκταση	Αποτελέσματος
	Αριθμός Κάδων Ανακύκλωσης / Σύνολο των κατοίκων	Αποτελέσματος
	Μήκος δικτύου όδευσης (km)/ Αριθμός Απορριμματοφόρων	Αποτελέσματος
	Μέσος Χρόνος Αποκομιδής Απορριμμάτων (hr) /Δημοτική /Τοπική Κοινότητα	Εκροών
	Ημερήσιος Όγκος Απορριμμάτων (m3/ημέρα) που συλλέγεται	Εκροών
	Εκδηλώσεις Ενημέρωσης σε Θέματα Ανακύκλωσης /Έτος	Εκροών
	Αριθμός παρεμβάσεων σχετικών με την ενίσχυση της πολιτικής προστασίας και θωράκισης του Δήμου	Εκροών
	Αριθμός δράσεων και ενεργειών πολιτικής προστασίας	Εκροών
	Αριθμός παρεμβάσεων για την προστασία και περίθαλψη αδέσποτων ζώων	Εκροών
	Αριθμός παρεμβάσεων για τη βελτίωση της λειτουργίας του δημοτικού σφαγείου	Εκροών

Άξονας 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ		
Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	Δαπάνες (ανά δράση και έτος, στόχο και έτος, μέτρο και έτος, άξονα και έτος)	Εισροών

Άξονας 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ		
Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	Αριθμός εποχικών προσλήψεων για την υλοποίηση των δράσεων	Εισροών
	Αριθμός Δομών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας που δημιουργούνται, αναβαθμίζονται, επεκτείνονται, συντηρούνται	Εκροών
	Αριθμός Δομών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας/Σύνολο του πληθυσμού	Αποτελέσματος
	Αριθμός Δομών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας/ Πληθυσμό (για κάθε δημοτική ή τοπική κοινότητα)	Αποτελέσματος
	Αριθμός Προγραμμάτων Δημόσιας Υγείας-Αγωγής Υγείας που ολοκληρώθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών
	Δυναμικότητα Δομών Κοινωνικής Φροντίδας	Εκροών
	Αριθμός συντηρούμενων αιθουσών διδασκαλίας / Έτος	Εκροών
	Μέσος αριθμός μαθητών ανά αίθουσα διδασκαλίας	Εκροών
	Αριθμός μαθητών που μετακινούνται	Εκροών
	Χιλιόμετρα μετακίνησης μαθητών ημερησίως	Εκροών
	Έκταση αυλειών χώρων σχολείων που αναβαθμίζονται, επεκτείνονται (m ²)	Εκροών
	Αριθμός προγραμμάτων δια βίου μάθησης που ολοκληρώθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός αιθουσών που παραχωρούνται για μαθήματα δια βίου μάθησης	Εκροών
	Αριθμός εκδηλώσεων που πραγματοποιούνται στους χώρους εκδηλώσεων των σχολείων από συλλόγους-φορείς εκτός της σχολικής κοινότητας.	Εκροών
	ΚΑΠΗ : Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
	Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ): Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
	ΚΔΑΠ – ΜΕΑ : Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
	Βρεφονηπιακοί-Παιδικοί Σταθμοί : Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
	ΚΗΦΗ : Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
	Δομές Ανοιχτής Φροντίδας : Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
	Δομές Ψυχικής Υγείας : Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
	Δομές Υποστήριξης ΑμεΑ : Αριθμός εντάξεων / Αριθμό αιτήσεων (κατ' έτος)	Αποτελέσματος
	Απασχολούμενο Προσωπικό σε θέσεις ΟΕΥ/ Σύνολο θέσεων ΟΕΥ (ανά κάθε κατηγορία των ανωτέρων δομών)	Εκροών/ Αποτελέσματος

Άξονας 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ		
Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	Απασχολούμενο Εποχικό Προσωπικό (ανά κάθε κατηγορία των ανωτέρων δομών)	Εκροών
	Αριθμός οχημάτων/Αναγκαίο αριθμό οχημάτων (ανά κάθε κατηγορία των ανωτέρων δομών που απαιτείται όχημα)	Εκροών/ Αποτελέσματος
	Αριθμός δράσεων και προγραμμάτων εθελοντισμού που ολοκληρώθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός δράσεων και προγραμμάτων κοινωνικής ενσωμάτωσης που ολοκληρώθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός Αθλητικών Εγκαταστάσεων / Σύνολο του Πληθυσμού	Αποτελέσματος
	Αριθμός αθλητικών εκδηλώσεων που πραγματοποιήθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός Αθλητικών Εγκαταστάσεων που αναβαθμίζονται, επεκτείνονται, συντηρούνται	Εκροών
	Αριθμός επωφελούμενων από Προγράμματα στον τομέα του Αθλητισμού (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός Πολιτιστικών Εγκαταστάσεων / Σύνολο του Πληθυσμού	Αποτελέσματος
	Αριθμός πολιτιστικών εκδηλώσεων που πραγματοποιήθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός Πολιτιστικών εγκαταστάσεων και υποδομών που αναβαθμίζονται, επεκτείνονται, συντηρούνται	Εκροών
	Αριθμός επωφελούμενων από Προγράμματα στον τομέα του Πολιτισμού (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός δράσεων προώθησης της ισότητας των φύλων που πραγματοποιήθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός δράσεων προώθησης της ισότητας των ευκαιριών που πραγματοποιήθηκαν (κατ' έτος)	Εκροών

Άξονας 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ		
Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	Δαπάνες (ανά δράση και έτος, στόχο και έτος, μέτρο και έτος, άξονα και έτος)	Εισροών
	Αριθμός εποχικών προσλήψεων για την υλοποίηση των δράσεων	Εισροών
	Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός / Σύνολο του Πληθυσμού	Αποτελέσματος
	Αριθμός Ανέργων / Σύνολο του Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού	Αποτελέσματος

Αξονας 3: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ		
Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	Αριθμός προγραμμάτων-δράσεων προώθησης στην εργασία (π.χ. κοινωφελής εργασία)	Εκροών
	Αριθμός Ωφελούμενων από τα ανωτέρω προγράμματα - δράσεις	Εκροών
	Επιπρόσθετος πληθυσμός ο οποίος καλύπτεται από ευρυζωνικά δίκτυα	Εκροών
	Αριθμός επιχειρήσεων που επωφελούνται από Προγράμματα Ολοκληρωμένης Αστικής Ανάπτυξης/Ανάπτυξης	Εκροών
	Αριθμός επιχειρήσεων που επωφελούνται από Προγράμματα Ολοκληρωμένης Αγροτικής Ανάπτυξης	Εκροών
	Αγροτική Δραστηριότητα: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκροών
	Κτηνοτροφική Δραστηριότητα: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκροών
	Αλιεία/Ιχθυοκαλλιέργεια: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκροών
	Δραστηριότητες Μεταποίησης/Παραγωγής: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκροών
	Δραστηριότητες Τουρισμού/Υπηρεσίες: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκροών
	Παραγωγή Ενέργειας: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκροών
	Βιομηχανία: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκροών
	Πράσινη ανάπτυξη: Αριθμός νέων επιχειρήσεων (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός ολοκληρωμένων δράσεων ενίσχυσης της τοπικής επιχειρηματικότητας	Εκροών
	Αριθμός δράσεων ΤΠΕ που ενισχύουν την τοπική επιχειρηματικότητα	Εκροών
	Αριθμός επωφελούμενων επιχειρήσεων από e-ΚΕΠ	Εκροών
	Αριθμός ολοκληρωμένων δράσεων ενίσχυσης της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο	Εκροών
	Αριθμός πιστοποιημένων προϊόντων ΠΟΠ	Εκροών
	Αριθμός Πιστοποιήσεων Αγρ. Προϊόντων / Έτος	Εκροών

Αξονας 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ		
Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	Δαπάνες (ανά δράση και έτος, στόχο και έτος, μέτρο και έτος, άξονα και έτος)	Εισροών
	Αριθμός εποχικών προσλήψεων για την υλοποίηση των δράσεων	Εισροών
	Αριθμός καταγγελιών επιχειρήσεων στο Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης / Έτος	Εκροών

Άξονας 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ		
Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	Αριθμός καταγγελιών επιχειρήσεων στο Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησής που ικανοποιήθηκαν / Σύνολο των καταγγελιών	Αποτελέσματος
	Αριθμός καταγγελιών πολιτών στο Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησης / Έτος	Εκροών
	Αριθμός καταγγελιών πολιτών στο Συμπαραστάτη του Πολίτη και της Επιχείρησής που ικανοποιήθηκαν / Σύνολο των καταγγελιών	Αποτελέσματος
	Αριθμός αποφάσεων που λαμβάνονται μετά από δημόσια διαβούλευση / Έτος	Εκροών
	Αριθμός επισκεπτών στη Διαδικτυακή Πύλη του Δήμου / Εξάμηνο	Εκροών
	Αριθμός Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του πολίτη / Σύνολο των Υπηρεσιών του Δήμου που μπορούν να παρασχεθούν ηλεκτρονικά για την εξυπηρέτηση του πολίτη	Αποτελέσματος
	Αριθμός Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών που αναπτύσσονται /αναβαθμίζονται για την εξυπηρέτηση του πολίτη <i>Επιπέδου 2</i>	Εκροών
	Αριθμός Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών που αναπτύσσονται /αναβαθμίζονται για την εξυπηρέτηση του πολίτη <i>Επιπέδου 3</i>	Εκροών
	Αριθμός Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών που αναπτύσσονται /αναβαθμίζονται για την εξυπηρέτηση του πολίτη <i>Επιπέδου 4</i>	Εκροών
	Αριθμός Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών που αναπτύσσονται /αναβαθμίζονται για την εξυπηρέτηση του πολίτη <i>Επιπέδου 5</i>	Εκροών
	Αριθμός εφαρμογών πληροφορικής, που τέθηκαν σε λειτουργία για ανάγκες της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	Εκροών
	Αριθμός σημείων μονοθυριδικής πρόσβασης (one-stop-shops)	Εκροών
	Αριθμός καινοτόμων διαδικασιών, προϊόντων και υπηρεσιών που έχουν εισαχθεί ανά Οργανική Μονάδα	Εκροών
	Αριθμός αιτημάτων/ υπηρεσιών που παρασχέθηκαν ηλεκτρονικά / Έτος	Εκροών
	Μέσος Χρόνος Διεκπεραίωσης Αιτημάτων Δημοτών	Εκροών
	Κενές οργανικές θέσεις / σύνολο των προβλεπόμενων θέσεων του ΟΕΥ	Αποτελέσματος
	Αριθμός Η/Υ / Αριθμό Υπαλλήλων	Αποτελέσματος
	Αριθμός Συμμετεχόντων σε Εκπαιδευτικά Προγράμματα / Έτος	Εκροών
	Αριθμός υπαλλήλων που επιμορφώθηκαν στην ποιότητα και αποδοτικότητα	Εκροών

Άξονας 4: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ		
Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εισροών/ Εκροών/Αποτελέσματος
	Δαπάνες για Επενδύσεις / Σύνολο των Δαπανών	Αποτελέσματος
	Δαπάνες για Επενδύσεις από ίδια έσοδα / Σύνολο των Δαπανών	Αποτελέσματος
	Εισπραχθέντα Έσοδα / Βεβαιωθέντα Έσοδα (Ετησίως)	Αποτελέσματος
	Λειτουργικά κόστη/ Σύνολο δαπανών	Αποτελέσματος
	Ετήσιο λειτουργικό κόστος ανά τμήμα ή γραφείο ή νομικό πρόσωπο	Εκροών
	Δαπάνες για τοκοχρεολύσια / Σύνολο εσόδων	Αποτελέσματος
	Έσοδα από Χρηματοδοτήσεις / Έτος	Εκροών
	Καθαρά Αποτελέσματα Χρήσης ΝΠ (κατ' έτος)	Εκροών
	Αριθμός δεικτών ποιότητας και αποτελεσματικότητας που εφαρμόζονται	Εκροών
	Αριθμός δράσεων που πραγματοποιήθηκαν για τη βελτίωση της ποιότητας	Εκροών
	Ποσοστό(%) ολοκλήρωσης της αυτοματοποίησης του πρωτοκόλλου	Αποτελέσματος
	Αριθμός Πολιτικών Συνεργασίας που υπογράφησαν (διαδημοτικής, διαβαθμιδικής, διεθνούς)	Εκροών
	Αριθμός δράσεων προβολής και δημοσιότητας του Δήμου και των υπηρεσιών που προς τον πολίτη	Εκροών
	Αριθμός αιτημάτων Διοικητικής Βοήθειας / Αριθμό ικανοποιηθέντων αιτημάτων Διοικητικής Βοήθειας (ανά έτος)	Εκροών/ Αποτελέσματος
	Αριθμός εθελοντών Διοικητικής Βοήθειας /Αριθμό αναγκαίων εθελοντών Διοικητικής Βοήθειας	Εκροών/ Αποτελέσματος
	Αριθμός παρεμβάσεων-δράσεων Δημοτικής Αστυνομίας (ανά τομέα αρμοδιότητάς της, ανά εξάμηνο)	Εκροών
	Αριθμός αναρτήσεων και δημοσιεύσεων υπηρεσιών διαφάνειας ανά είδος (ανά έτος)	Εκροών
	Πλήθος και είδος (ηλεκτρονικών ή έντυπων) ανακοινώσεων ενημέρωσης του πολίτη, των υπηρεσιών επικοινωνίας και δημοσίων σχέσεων (ανά έτος)	Εκροών

5.5.2.2 Δείκτες παρακολούθησης Επιχειρησιακού Προγράμματος

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		
Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Κατηγορία δείκτη
		Εκροών/Αποτελέσματος
	Αριθμός αιτήσεων χρηματοδότησης σε προγράμματα ΠΕΠ ή Τομεακά όπου ο Δήμος ήταν τελικός δικαιούχος/Αριθμό εγκεκριμένων αιτήσεων (ανά έτος)	Εισροών/ Αποτελέσματος
	Συνολικός αριθμός εποχικών προσλήψεων/Συνολικό αριθμό αναγκαίων εποχικών προσλήψεων (ανά έτος)	Εισροών/ Αποτελέσματος
	Σύνολο δράσεων και έργων/επενδύσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος	Εκροών
	Αριθμός έργων/επενδύσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος / Σύνολο δράσεων και έργων/επενδύσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος	Εκροών
	Προϋπολογισμός συνόλου έργων/επενδύσεων Επιχειρησιακού Προγράμματος / Σύνολο του προϋπολογισμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος	Αποτελέσματος
	Προϋπολογισμός έργων/επενδύσεων Επιχειρησιακού Προγράμματος που ολοκληρώθηκαν / Σύνολο του προϋπολογισμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος (κατ' έτος και ανά Άξονα)	Αποτελέσματος
	Αριθμός δράσεων και έργων/επενδύσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος που ολοκληρώθηκαν/ Σύνολο δράσεων και έργων/επενδύσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος (κατ' έτος και ανά Άξονα)	Αποτελέσματος
	Μοναδιαία κόστη ανά κατηγορία δράσεων (ως προς το σύνολο των επωφελούμενων)	Αποτελέσματος
	Μοναδιαία κόστη ανά κατηγορία έργων	Αποτελέσματος
	Αριθμός εκθέσεων αξιολόγησης του Ε.Π.	Εκροών
	Αριθμός αναφορών προόδου του Ε.Π.	Εκροών

Κεφάλαιο 6. Βιβλιογραφία - Πηγές

Δήμος Καλυμνίων. Διαθέσιμο στη: <http://kalymnos.gov.gr/el/> [Ανακτήθηκε 1 Ιουλ 2024]

Ελληνική Στατιστική Αρχή. Διαθέσιμο στη: <http://www.statistics.gr/> [Ανακτήθηκε 1 Ιουλ 2024]

Επιχειρησιακά Προγράμματα Δήμων και Περιφερειών. ΕΕΤΑΑ. Διαθέσιμο στη: <http://web3.eetaa.gr/epixeirisiaka/index.html> [Ανακτήθηκε 1 Ιουλ 2024]

Επιχειρησιακά Προγράμματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης. Διαθέσιμο στη: http://epota.ypes.gr/?page_id=9 [Ανακτήθηκε 1 Ιουλ 2024]

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλυμνίων 2019-2023

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Διαθέσιμο στη: http://ec.europa.eu/index_el.htm [Ανακτήθηκε 1 Ιουλ 2024]

Λιάπης Σ. (2009). *Το αυτοδιοικητικό Οικονομικό Τοπίο*. Εκδόσεις: Έγκριτος ΑΕ. Αθήνα.

Παράρτημα 1 – Ενδεικτική λίστα δράσεων

Στη συνέχεια παρατίθεται ενδεικτική λίστα δράσεων. Όπου ήταν δυνατό, υπήρξε και ενδεικτικός προϋπολογισμός καθώς και πηγή χρηματοδότησης.

Κωδικός	Όνομα έργου	Μέτρο	Άξονας	Φορέας Υλοποίησης	Χρηματοδότηση	Προϋπ/σμός
1	Υπηρεσίες καθαριότητας και απολυμάνσεων	1.1	1	Κάλυμνος Πολυδραστική ΑΕ ΟΤΑ	Ίδιοι Πόροι	60.000,00 €
2	Συντήρηση και βελτίωση χώρων πρασίνου	1.1	1	Κάλυμνος Πολυδραστική ΑΕ ΟΤΑ	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	60.000,00 €
3	Δεντροφυτεύσεις	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	60.000,00 €
4	Δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	60.000,00 €
5	Κλαδέματα - Μίσθωση Καλαθοφόρου	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	100.000,00 €
6	Επιχειρησιακά σχέδια πολιτικής προστασίας	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	30.000,00 €
7	Δράσεις ΧΑΔΑ	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	100.000,00 €
8	Προμήθεια οχημάτων και μηχανημάτων έργου Καθαριότητας	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	500.000,00 €
9	Προμήθεια και τοποθέτηση κάδων	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	100.000,00 €
10	Αντιπλημμυρική προστασία Πόθιας Καλύμνου	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτούμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	500.000,00 €
11	Αγορά Ακινήτου για την Κατασκευή Καταφυγίου Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	35.000,00 €
12	Τεχνική μελέτη περιβαλλοντικής αποκατάστασης χώρου ΧΑΔΑ Καλύμνου και οριστική μελέτη	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτούμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	233.491,50 €
13	Εκπόνηση μελετών και υλοποίηση μέτρων και μέσων Πυροπροστασίας στις σχολικές μονάδες	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτούμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	127.720,00 €
14	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΙΔΩΝ	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	25.000,00 €

	ΠΥΡΟΣΒΕΣΗΣ ΣΕ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ					
15	ΚΑΘΑΙΡΕΣΕΙΣ - ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΙΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΕΤΟΙΜΟΡΡΟΠΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	74.400,00 €
16	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΙΧΙΟΥ ΑΝΤΙΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΤΟΝ ΔΡΟΜΟ ΤΟΥ ΠΛΑΤΥ ΓΙΑΛΟΥ ΛΟΓΩ ΖΗΜΙΩΝ ΑΠΟ ΘΕΟΜΗΝΙΑ	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτούμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	221.098,80 €
17	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΜΕ ΕΚΠΑ ΓΙΑ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	96.720,00 €
18	Μελέτες στατικής επάρκειας και πιθανής αντισεισμικής ενίσχυσης δημοτικών κτιρίων Δήμου Καλυμνίων	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	37.000,00 €
19	Μείωση κατολισθητικής επικινδυνότητας σε περιοχές ιδιαίτερου γεωδυναμικού και σεισμοτεκτονικού καθεστώτος - Η νήσος Κάλυμνος 2021	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτούμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	2.000.000,00 €
20	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΙΧΙΩΝ ΑΝΤΙΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΤΑ ΣΚΑΛΙΑ ΛΟΓΩ ΖΗΜΙΩΝ ΑΠΟ ΘΕΟΜΗΝΙΑ	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	100.000,00 €
21	Δαπάνες μεταβατικής διαχείρισης ΑΣΑ Δήμου ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	500.000,00 €
22	Σύστημα έγκαιρης πρόβλεψης, προειδοποίησης και αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών (ξηρασία, βροχοπτώσεις, πλημμύρες, σεισμοί, πυρκαγιές, κλπ.)	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων		20.000,00 €
23	Ψηφιακή καταγραφή αδέσποτων ζώων στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς	1.1	1	Δήμος Καλυμνίων		10.000,00 €

24	Οριοθέτηση αιγιαλού και παραλίας στην περιοχή "Θέρμα - Γέφυρα - Σταυρός"	1.2	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	20.000,00 €
25	Ολοκλήρωση του έργου «Κατασκευή αποβάθρας Ο/Γ σκαφών εξωτερικά του λιμένα	1.3	1	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο	Συγχρηματοδοτούμενα, Εθνικοί Πόροι	11.945.000,00 €
26	Ολοκλήρωση μελετών κεντρικού λιμένα	1.3	1	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο	Συγχρηματοδοτούμενα, Εθνικοί Πόροι	
27	Επισκευή κεντρικού προβλήτα	1.3	1	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο	Συγχρηματοδοτούμενα, Εθνικοί Πόροι	
28	Εγκατάσταση πλωτών προβλητών	1.3	1	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο	Συγχρηματοδοτούμενα, Εθνικοί Πόροι	
29	Νέες εγκαταστάσεις Συνοριακού Σημείου Εισόδου (προσαρμογή στη νέα οδηγία Schengen)	1.3	1	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο	Ίδιοι πόροι	
30	Αγορά και εγκατάσταση Μονάδων Τροφοδοσίας Σκαφών	1.3	1	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο	Ίδιοι πόροι	
31	Ολοκλήρωση έργου «Επισκευή Συντήρηση κτιρίου Λιμεναρχείου-Τελωνείου Καλύμνου	1.3	1	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο	Συγχρηματοδοτούμενα, Εθνικοί Πόροι	
32	Επισκευή και εκσυγχρονισμός αλιευτικού καταφυγίου Μελιτσάχα	1.3	1	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο	Συγχρηματοδοτούμενα, Εθνικοί Πόροι	
33	Υπηρεσίες συντήρησης κτιρίων Δήμου	1.3	1	Κάλυμνος Πολυδραστική ΑΕ ΟΤΑ	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	
34	Ζητήματα παιδικών χαρών	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	
35	Διαπλάτυνση - Ασφαλτόστρωση δρόμου από Βοθύνους έως σπήλαιο Κεφάλας	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτούμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	285.913,35 €
36	Επισκευή - Ανακαίνιση Δημοτικών κτηρίων	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	50.000,00 €
37	Επισκευή συντήρηση τοιχείων αντιστήριξης (Άσπες)	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	74.400,00 €
38	Συντήρηση και Επισκευή οδικού	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	50.000,00 €

	δικτύου και κοινοχρήστων χώρων					
39	Εγκαταστάσεις ηλεκτροφωτισμού κοινής χρήσης	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	60.000,00 €
40	Εξοραϊσμός οικισμού Ρήνας Βαθύ	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	40.000,00 €
41	Διαγράμμιση και Σήμανση τμημάτων οδικού δικτύου Δήμου Καλυμνίων	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	120.000,00 €
42	Ανάθεση μελέτης ανισόπεδου οδικού άξονα από υπήνεμο μώλο προς ΔΕΗ	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	37.200,00 €
43	Συντήρηση κτιρίου Τεχνικών Υπηρεσιών	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	45.000,00 €
44	Αγορά οικοπέδων για δημιουργία χώρων στάθμευσης στις Τουριστικές περιοχές	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	200.000,00 €
45	Τσιμεντοστρώσεις μικρών δρόμων και Δημοτικών κοινόχρηστων χώρων	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	224.101,95 €
46	Επισκευή - συντήρηση δημοτικού κτιρίου (ΚΑΠΗ)	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	63.573,61 €
47	ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ - Πρόγραμμα Α. Τρίτης	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτούμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	1.090.786,67 €
48	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΣΥΝΤΡΙΒΑΝΙΟΥ	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	36.987,48 €
49	ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΣΗΣ- ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΟΧΗΜΑΤΑ-ΣΤΑΘΜΟΙ ΦΟΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ - Πρόγραμμα Α. Τρίτης	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτούμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	1.369.295,09 €
50	Σχέδιο Αστικής Προσβασιμότητας (Σ.Α.Π.)	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτούμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	37.200,00 €
51	Μελέτη για τοποθέτηση πλωτών εξεδρών στον Εμπορείο	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	37.200,00 €

52	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΨΕΡΙΜΟΥ	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	270.400,00 €
53	Μόνωση δώματος κτιρίων Πνευματικού Κέντρου & Δημοτικού Μεγάρου	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	30.000,00 €
54	Πλακοστρώσεις ιστορικών σημείων Καλύμνου	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτούμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	413.616,27 €
55	Κατασκευή τοιχείων αντιστήριξης και τοποθέτησης στηθαίων ασφαλείας στο δρόμο του Αγ. Γιάννη στον Μελιτσάχα	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	50.000,00 €
56	Προγραμματική Σύμβαση με Υπουργείο Εθνικής Αμυνας για βελτίωση οδικού δικτύου	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	163.520,00 €
57	Παροχή υπηρεσιών για εκπόνηση σχεδίου Ενεργειακής απόδοσης κτηρίων (ΣΕΑΚ)	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	37.200,00 €
58	Καθαρισμός και Επισκευή Ριμίων Βαθύ	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	10.000,00 €
59	Σύνταξη φακέλου για την αξιοποίηση της "Χωράφας του Αγ. Θεολόγου"	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	20.000,00 €
60	Αντικατάσταση κουφωμάτων και συντήρηση όψεων κτιρίου "Πρώην Τεχνικής Σχολής Βουβάλη"	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	272.000,00 €
61	Μελέτη Ανάπλασης Παράκτιου Μετώπου Πόθιας	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	37.200,00 €
62	Συγκοινωνιακή μελέτη Πόθιας Καλύμνου	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	20.000,00 €
63	Επισκευή - συντήρηση δημοτικού οδικού δικτύου Καλύμνου	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	74.400,00 €
64	Επισκευή - συντήρηση δημοτικού κτιρίου στην παραλία Ψερίμου	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	60.000,00 €

65	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΝΤΙΣΤΗΡΙΞΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΟΔΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΛΙΜΝΙΩΤΙΣΣΑΣ ΧΩΡΑΣ ΚΑΙ ΒΟΥΚΟΛΙΑΣ ΠΑΝΟΡΜΟΥ	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	37.200,00 €
66	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΙΘΡΙΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΜΕΓΑΡΟΥ	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	37.200,00 €
67	ΕΠΙΣΚΕΥΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΠΛΑΚΟΣΤΡΩΣΗΣ ΣΤΗ ΝΗΣΟ ΤΕΛΕΝΔΟ	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	74.200,00 €
68	Προγραμματική Σύμβαση με δίκτυο ΔΑΦΝΗ για εκπόνηση στρατηγικής για Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη Ψερίμου	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	25.000,00 €
69	Δράσεις Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ)	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτο ύμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	8.885.000,00 €
70	Δράσεις Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ)	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτο ύμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	500.000,00 €
71	Ψηφιακός Μετασχηματισμός Δήμου Καλυμνίων (ΕΣΠΑ)	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτο ύμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	449.831,20 €
72	Υποδομές ασύρματου δικτύου WiFi4GR	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτο ύμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	
73	Ψέριμος Smart Island	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτο ύμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	
74	Τέλενδος GR Eco Island	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτο ύμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	
75	Ψηφιακός Μετασχηματισμός Λιμένα	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων		
76	Συνεργατικός Χώρος Εργασίας - Co-Working space	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων		

77	Παραγωγή ενέργειας από Φωτοβολταϊκά σε αγροτικές περιοχές	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων		
78	Δράσεις έξυπνων χωριών	1.3	1	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτούμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	
79	Δράσεις βελτίωσης υποδομών ύδρευσης και αποχέτευσης	1.3	1	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	
80	Συντηρήσεις υπαρχόντων πλοίων και εκσυγχρονισμός	1.5	1	ΑΝΕΚ	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	
81	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΡΟΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΜΕΝΟΥ ΟΙΚΙΣΚΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	1.5	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	15.000,00 €
82	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΕΓΑΣΤΡΩΝ ΣΤΑΣΕΩΝ ΛΕΩΦΟΡΕΙΩΝ	1.5	1	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	15.000,00 €
83	εκτέλεση συγκοινωνιακού έργου	1.5	1	Κάλυμνος Πολυδραστική ΑΕ ΟΤΑ	Ίδιοι Πόροι	
84	Πρόγραμμα βοήθεια στο σπίτι	2.1	2	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	
85	Λειτουργία ΚΑΠΗ	2.1	2	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	
86	Βελτίωση υποδομών πρόνοιας	2.1	2	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	
87	Ενίσχυση στελέχωσης δομών πρόνοιας	2.1	2	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	
88	Υλοποίηση συστήματος τηλεϊατρικής για μετρήσεις κάποιων βασικών δεικτών (πίεση, σάκχαρο κ.α.) δημοτών και τήρηση ιατρικού φακέλου με συμβουλές από ιατρούς του νοσοκομείου / κέντρου υγείας	2.1	2	Δήμος Καλυμνίων		
89	Δράσεις επιμόρφωσης	2.2	2	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	

90	Επισκευή - Συντήρηση Κτιρίου & Αύλειου Χώρου στο σχολείο της Τελένδου.	2.2	2	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτούμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	121.036,03 €
91	Επισκευή - Συντήρηση Σχολικών κτιρίων	2.2	2	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	454.038,52 €
92	Επισκευή Συντήρηση σχολικών μονάδων νήσου Καλύμνου από Προγραμματική με ΠΝΑ	2.2	2	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτούμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	528.600,00 €
93	ΑΕΝ Μηχανικών	2.2	2	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	500.000,00 €
94	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΡΑΜΠΩΝ ΚΑΙ ΧΩΡΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΑΜΕΑ ΣΕ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	2.2	2	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτούμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	135.000,00 €
95	Κατασκευή γηπέδου 5x5 στον αύλειο χώρο σχολείου Τελένδου	2.2	2	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	60.000,00 €
96	Στήριξη εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων (θερινά σχολεία STEM κ.α)	2.2	2	Δήμος Καλυμνίων		
97	Ηλεκτροφωτισμός Κάστρου Χώρας	2.3	2	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	80.665,76 €
98	Επισκευή κτηριακού συγκροτήματος Μετόχι Παναγιάς Κυρά Ψηλής	2.3	2	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	260.000,00 €
99	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ - ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ	2.3	2	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτούμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	179.800,00 €
100	ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΚΑΣΤΡΟΥ ΧΡΥΣΟΧΕΡΙΑΣ	2.3	2	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	37.200,00 €
101	Επισκευή - Συντήρηση γηπέδου 5*5 Χώρας Ν. Καλύμνου	2.3	2	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	37.096,00 €
102	Εφαρμογές εικονικής και επαυξημένης πραγματικότητας για την προβολή του τουριστικού και πολιτιστικού	2.3	2	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτούμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	160.000,00 €

	αποθέματος της Καλύμνου					
103	Διοργάνωση εκδηλώσεων	2.3	2	Κάλυμνος Πολυδραστική ΑΕ ΟΤΑ	Ίδιοι Πόροι	
104	Δράσεις Δημοτικού Σφαγείου	3.1	3	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	
105	Δράσεις συν-δημιουργίας με την συνεργασία της τοπικής κοινότητας, των επιχειρήσεων και του Δήμου για την ανάπτυξη καινοτόμων υπηρεσιών και προϊόντων - Ανοικτή και Κοινωνική Καινοτομία	3.1	3	Δήμος Καλυμνίων		
106	Προγράμματα αναπτυξιακής πολιτικής	3.1	3	Κάλυμνος Πολυδραστική ΑΕ ΟΤΑ	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	
107	Υπηρεσίες διακίνησης φορτίων	3.1	3	Κάλυμνος Πολυδραστική ΑΕ ΟΤΑ	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	
108	Δημοτική Αγορά	3.1	3	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	20.000,00 €
109	Ψηφιακοί νομάδες	3.1	3	Δήμος Καλυμνίων		
110	Διαμόρφωση-Ασφαλτόστρωση δημοτικής αγροτικής οδού Στημένια-Άγια Άννα στο Βαθύ Καλύμνου	3.1	3	Δήμος Καλυμνίων	ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1.000.000,00 €
111	Σύνταξη φακέλου για την αξιοποίηση του Καταδυτικού Πάρκου	3.2	3	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	37.200,00 €
112	Συντήρηση αναρριχητικών πεδίων και διαδρομών	3.2	3	Κάλυμνος Πολυδραστική ΑΕ ΟΤΑ	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	
113	Σύνταξη φακέλου για την Ανάπτυξη των Ιαματικών Πηγών	3.2	3	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	37.200,00 €
114	Βελτίωση πρόσβασης, δημιουργία και συντήρηση αναρριχητικών διαδρομών νήσου Καλύμνου	3.2	3	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτούμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	585.000,00 €
115	Αναβάθμιση υποδομών σε τουριστικές	3.2	3	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	50.000,00 €

	περιοχές - παραλιακούς χώρους					
116	Προσβάσιμοι θαλάσσιοι προορισμοί	3.2	3	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτο ύμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	203.290,80 €
117	Αναβάθμιση πεζοπορικών διαδρομών Δήμου Καλυμνίων	3.2	3	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτο ύμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	276.138,28 €
118	Δράσεις ενίσχυσης καταδυτικού τουρισμού	3.2	3	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτο ύμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	
119	Τεχνικός Σύμβουλος Δήμου Καλυμνίων	4.1	4	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	37.200,00 €
120	Ψηφιακή πλατφόρμα ανοικτού και συμμετοχικού Δήμου	4.1	4	Δήμος Καλυμνίων		
121	Ενημέρωση μέσω ψηφιακής Πλατφόρμας - Χάρτης Πορείας Έργων	4.1	4	Δήμος Καλυμνίων		
122	Προμήθεια Τοπογραφικών Οργάνων	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	15.000,00 €
123	Προμήθεια οχημάτων για τις ανάγκες των Υπηρεσιών του Δήμου Καλυμνίων	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	20.000,00 €
124	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΕΡΓΟΥ	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτο ύμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	139.500,00 €
125	Προμήθεια ανατρεπόμενου φορτηγού για τις ανάγκες της Τεχνικής Υπηρεσίας	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	60.000,00 €
126	Εκσυγχρονισμός ΚΕΠ Καλύμνου	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων	Συγχρηματοδοτο ύμενα, Εθνικοί Πόροι, Περιφέρεια	46.066,00 €
127	Νέος Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ)	4.2	4	Δήμος Καλυμνίων		
128	Δράσεις βελτίωσης εσωτερικής λειτουργίας	4.2	4	ΔΕΥΑΚ	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	

129	Δράσεις εσωτερικής και οικονομικής ανάπτυξης	4.4	4	ΑΝΕΚ	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	
130	Ψηφιακή καταγραφή Δημοτικής Περιουσίας Ακινήτων και Παγίων	4.4	4	Δήμος Καλυμνίων		
131	Αγορά λωρίδας γης στο Βαθύ	4.4	4	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	20.000,00 €
132	Αγορά ελεύθερων χώρων	4.4	4	Δήμος Καλυμνίων	Ίδιοι πόροι/ΣΑΤΑ	100.000,00 €

2. Εγκρίνει την έκθεση περί διαδικασιών κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Καλυμνίων, της οποίας το κείμενο έχει ως εξής:

Κατ' εφαρμογή του συνόλου των διατάξεων του άρθρου 175 του Ν.4555/2018 (ΦΕΚ133/19-7-2018 τ. Α'), του συνόλου των διατάξεων του άρθρου 9 του Ν.4623/2019 (ΦΕΚ 134/9-8-2019 τ. Α') και των ισχυουσών διατάξεων του άρθρου 266 του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/07.06.2010 τ. Α') και έχοντας υπόψη το περιεχόμενο των σχετικών διατάξεων του ΠΔ 89/2011 (ΦΕΚ 213/29.09.2011 τ. Α'), του ΠΔ

185/2007 (ΦΕΚ 221/12.09.2007 τ. Α'), την Υπουργική Απόφαση με αρ. 41179/23.10.2014 για το περιεχόμενο, τη δομή και τον τρόπο υποβολής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού για τη δημοτική περίοδο 2014–2019 (ΦΕΚ 2970 4-11-2014 τ.Β'), την Απόφαση με αριθμ. 274/22-12-2011 του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Καλυμνίων με θέμα την ψήφιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Καλυμνίων 2011-2014 (ΑΔΑ:45ΨΞΩΕΞ-ΙΘΣ), την Απόφαση με αριθμ. 29/17-2-2016 του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Καλυμνίων με θέμα την ψήφιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Καλυμνίων 2015-2019 (ΑΔΑ: 6ΩΩ8ΩΕΞ-Β4Α), την Απόφαση με αριθμ. 91/19-10-2021 του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Καλυμνίων με θέμα την ψήφιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Καλυμνίων 2020-2023 (ΑΔΑ: Ψ9Ψ8ΩΕΞ-ΝΧΝ) με εισήγηση της αρμόδιας υπηρεσίας, απεστάλη το έγγραφο με αρ. πρωτ.: 8224/11-04-2024 της κάθε αρμοδίας εντεταλμένο και νόμιμο αποδέκτη για την προετοιμασία, προπαρασκευή και

καταγραφή των δεδομένων του σχεδίου στρατηγικού σχεδιασμού που συνιστά την ΠΡΩΤΗ ΦΑΣΗ στην πορεία κατάρτισης του ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ για τα έτη 2024 – 2028.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, διαμορφώθηκε συγκεκριμένο κείμενο υπό την επιμέλεια του ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΟΥΓΚΡΑΝΗ Ειδικού Συμβούλου του Δημάρχου Καλυμνίων και τη συνεργασία όλων αρμοδίων εντεταλμένων και νόμιμων εκπροσώπων των υπηρεσιών του Δήμου Καλυμνίων και των Νομικών Προσώπων του Δήμου.

Η συγκεκριμένη κατάσταση συνιστά ένα βήμα στο πλαίσιο μιας γενικότερης προπαρασκευαστικής προσπάθειας. Είμαστε σε ένα ενδιάμεσο στάδιο της διαμόρφωσης, της συζήτησης, της διαβουλευτικής διαδικασίας με τελικό στόχο τη σύνταξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Καλυμνίων 2024 – 2028.

Το σχέδιο στρατηγικού σχεδιασμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2024- 2028 είναι μέρος του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Καλυμνίων 2024 – 2028 που η συζήτηση και ψήφιση του ρυθμίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 9 του Ν. 4623/2019 (ΦΕΚ 134/9-8-2019 τ.Α').

Μετά από την έγκριση και την ψήφιση του σχεδίου στρατηγικού σχεδιασμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Καλυμνίων 2024 – 2028 σύμφωνα με την απόφαση της Δημοτικής Επιτροπής Δήμου Καλυμνίων υπ' αριθμ. 231/26-8-2024 (ΑΔΑ: 9ΝΡΞΩΕΞ-9ΥΡ), παραπέμφθηκε αυτοτελώς και αρμοδίως το συγκεκριμένο κείμενο, προκειμένου να ψηφιστεί από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Καλυμνίων.

Το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Καλυμνίων με την απόφαση υπ' αριθμ. 111/17-9-2024 (ΑΔΑ: ΨΖΠ6ΩΕΞ-Ζ39) ψήφισε την έγκριση του σχεδίου στρατηγικού σχεδιασμού του ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ για τα έτη 2024 – 2028 σύμφωνα με εισήγηση της Δημοτικής Επιτροπής του Δήμου Καλυμνίων.

Το σχέδιο στρατηγικού σχεδιασμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2024- 2028 είναι μέρος του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Καλυμνίων 2024 – 2028 που η συζήτηση και ψήφιση του ρυθμίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 9 του Ν. 4623/2019 (ΦΕΚ 134/9-8-2019 τ.Α').

Για τη ΔΕΥΤΕΡΗ ΦΑΣΗ (ΤΕΛΙΚΗ) στην πορεία κατάρτισης του ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ για τα έτη 2024 – 2028, ακολουθήθηκαν τα παρακάτω βήματα:

Το εγκεκριμένο από το Δημοτικό Συμβούλιο κείμενο στρατηγικού σχεδιασμού, δημοσιεύθηκε για διαβούλευση, επί δύο (2) εβδομάδες και πλέον, με καταχώρηση στην ιστοσελίδα του Δήμου, σύμφωνα με το περιεχόμενο του εγγράφου μας με αρ. πρωτ.: 23100/27-09-2024. Κατά τη διάρκεια της δημοσιοποίησης υποβλήθηκαν προτάσεις, εγγράφως και ηλεκτρονικά.

Οι οργανικές μονάδες του Δήμου Καλυμνίων με το υπ' αριθμ. πρωτ.: 23106/30-09-2024 έγγραφό μας, αφού έλαβαν υπόψη τους το εγκεκριμένο κείμενο στρατηγικού σχεδιασμού, το οποίο αποτελεί προπαρασκευαστική πράξη της διαδικασίας κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος, πρότειναν με γραπτή εισήγηση τους, κατ' αντιστοιχία με τους άξονες και τα μέτρα του στρατηγικού σχεδίου, τους στόχους της κάθε υπηρεσίας για την επόμενη περίοδο και τις δράσεις για την επίτευξη των στόχων αυτών, ιεραρχημένες κατά σειρά προτεραιότητας (επιχειρησιακός σχεδιασμός, δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης) και ειδικότερα:

α. Έγγραφο με αρ. πρωτ.: 23483/03-10-2024 της Αναπληρώτριας Προϊσταμένης του Αυτοτελούς Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας Δήμου Καλυμνίων.

β. Έγγραφο με αρ. πρωτ.: 24234/14-10-2024 της Αναπληρώτριας Προϊσταμένης της Διεύθυνσης Φυσικού Περιβάλλοντος του Δήμου Καλυμνίων.

Το διοικητικό συμβούλιο του κάθε Νομικού Προσώπου του Δήμου, σε συνέχεια του υπ' αριθμ. πρωτ.: 23105/30-09-2024 εγγράφου μας και μετά από εισήγηση των υπηρεσιών του, έλαβε απόφαση για τους στόχους και τις δράσεις που το αφορούν.

Ειδικότερα:

α. Απόφαση με αριθμ. 1 του πρακτικού συνεδριάσεως της Δευτέρας 7 Οκτωβρίου 2024 της Ανώνυμης Ναυτιλιακής Εταιρείας Καλύμνου.

β. Απόφαση με αριθμ. 123/18-10-2024 (ΑΔΑ: ΨΛΖ3ΟΕ23-Ξ7Ε) του Διοικητικού Συμβουλίου του Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυμία «Δημοτικό Λιμενικό Ταμείου Καλύμνου».

γ. Απόφαση με αριθμ. 66/04-11-2024 (ΑΔΑ: 6ΥΙΝΟΕΠΛ-ΡΨΖ) του Διοικητικού Συμβουλίου της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης & Αποχέτευσης Καλύμνου.

δ. Απόφαση με αριθμ. 1 του Πρακτικού της συνεδριάσεως την Πέμπτη 07-11- 2024 Διοικητικού Συμβουλίου της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΚΑΛΥΜΝΟΣ ΠΟΛΥΔΡΑΣΤΙΚΗ ΑΕ ΟΤΑ».

Η αρμόδια, κατά τις οργανικές διατάξεις του Δήμου Καλυμνίων, υπηρεσία επί θεμάτων προγραμματισμού συγκέντρωσε τις προτάσεις των υπηρεσιών, τις αποφάσεις των νομικών προσώπων του δήμου και τις προτάσεις που προέκυψαν από τη διαδικασία διαβούλευσης και τις ενσωμάτωσε στο σχέδιο του επιχειρησιακού προγράμματος, το οποίο υπεβλήθη στην Δημοτική Επιτροπή Δήμου Καλυμνίων.

Η Δημοτική Επιτροπή Δήμου Καλυμνίων με την υπ. αριθμ. 322/15-11-2024 (ΑΔΑ: ΨΝ1ΨΩΕΞ-ΚΝΔ) απόφαση, εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση - έγκριση του

σχεδίου του επιχειρησιακού προγράμματος, επισυνάπτοντας τις αποφάσεις των διοικητικών συμβουλίων των Νομικών Προσώπων του Δήμου.

Για όλα τα παραπάνω οφείλουμε να καταγράψουμε τις εξής επισημάνσεις:

α. Είναι γνωστές οι διατάξεις του άρθρου 7 του Ν. 4674/2020 (ΦΕΚ 53/Α/11- 3-2020) αλλά επιλέξαμε να υλοποιήσουμε την προσπάθεια με το υφιστάμενο στελεχιακό δυναμικό του Δήμου Καλυμνίων.

β. Έως σήμερα δεν έχει εκδοθεί η Κοινή Υπουργική Απόφαση με σκοπό να ρυθμιστούν ειδικότερα ζητήματα για το περιεχόμενο, τη δομή, τις προδιαγραφές ανά κατηγορία δήμων, τη διαδικασία κατάρτισης, έγκρισης, αξιολόγησης και παρακολούθησης εφαρμογής των Τετραετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των δήμων, τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα, για την εφαρμογή της παραγράφου 1 του άρθρου 175 του Ν. 4555/2018 (ΦΕΚ 133/19-7- 2018 τ. Α').

γ. Έως σήμερα, στον Δήμο Καλυμνίων δεν έχει κατατεθεί κάποιο εναλλακτικό σχέδιο κατάρτισης του ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ για τα έτη 2024 – 2028. Μοναδικό κατάρτισης του ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ για τα έτη 2024 – 2028 είναι αυτό που περιέχεται στην Απόφαση Δημοτικής Επιτροπής Δήμου Καλυμνίων με την υπ. αριθμ. 322/15-11-2024 (ΑΔΑ: ΨΝΙΨΩΞ-ΚΝΔ).

Παρακαλούμε όπως ληφθούν δύο (2) αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου, ως ακολούθως: Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου περί έγκρισης ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ για τα έτη 2024 – 2028

Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου περί έγκρισης των ενεργειών και διαδικασιών κατάρτισης του ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ για τα έτη 2024 – 2028.

Υπέρ της πρότασης ψήφισαν **19** και ειδικότερα οι:

Μαραγκός Δημήτριος, Μαύρου Καλλιόπη, Δίκaros Βασίλειος, Θεοφιλίδης Ιωάννης, Καμπουράκης Μιχαήλ, Καναβούρη Χρυσοβαλάντη, Κουτούζη Vogelzang Καλλιόπη, Κουτούζης Σταμάτιος, Λελέκης Μιχαήλ, Μαγκάκης Ιωάννης, Μακαρούνας Ευθύμιος, Μαύρος Γεώργιος, Μουσελλής Βασίλειος, Πλάτσης Μιχαήλ, Σφουγγαριστός Χαράλαμπος, Τρικοίλης Αναστάσιος, Χαλίκος Πανορμίτης, Χούλης Γεώργιος, Χούλλης Σακελλάριος

Κατά της πρότασης ψήφισαν **0** και ειδικότερα οι:

Λευκή ψήφο έδωσαν **0** και ειδικότερα οι:

Παρών δήλωσαν **0** και ειδικότερα οι:

Από την ψηφοφορία **απείχαν 0** και ειδικότερα οι:

Η παρούσα απόφαση έλαβε α.α. **159/2024**

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Μαραγκός Δημήτριος

ΤΑ ΜΕΛΗ

1. Μαύρου Καλλιόπη
2. Δίκαιος Βασίλειος
3. Θεοφιλίδης Ιωάννης
4. Καμπουράκης Μιχαήλ
5. Καναβούρη Χρυσοβαλάντη
6. Κουτούζη Vogelzang
Καλλιόπη
7. Κουτούζης Σταμάτιος
8. Λελέκης Μιχαήλ
9. Μαγκάκης Ιωάννης
10. Μακαρούνας Ευθύμιος
11. Μαύρος Γεώργιος
12. Μουσελλής Βασίλειος
13. Πλάτσης Μιχαήλ
14. Σφουγγαριστός
Χαράλαμπος
15. Τρικοίλης Αναστάσιος
16. Χαλίκος Πανορμίτης
17. Χούλης Γεώργιος
18. Χούλλης Σακελλάριος

Ακριβές Απόσπασμα
Κάλυμνος 10/12/2024
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΔΣ

ΜΑΡΑΓΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ